

**ORKLAND
KOMMUNE**

Rådmannens forslag til Handlingsplan 2020-2023 og budsjett 2020

Orkland, 13. november 2019

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1 Innledning	2
Kapittel 2 Sammen bygger vi Orkland	4
Kapittel 3 Organisasjon	8
Kapittel 4 Rammebetingelser	13
Kapittel 5 Økonomiske nøkkeltall.....	17
Kapittel 6 Rådmannen	33
Kapittel 7 Oppvekst	35
Kapittel 8 Helse og mestring	51
Kapittel 9 Samfunn	63
Kapittel 10 Betalingsregulativ og forslag til vedtak.....	78

Kapittel 1 Innledning

Rådmannen legger med dette frem forslag til handlings- og økonomiplan 2020-2023, med budsjett for 2020. Årets budsjett er historisk. Dette er det første budsjettet for Orkland kommune.

Orklandssammenslåingen har vært en sammenslåing som har vakt oppsikt nasjonalt i positiv forstand. Det har vært en frivillig sammenslåing med stor kompleksitet. Vi har underveis i prosessen vektlagt åpenhet, dialog og involvering. Det har vært et godt samarbeid på mange plan. Formannskapene i de fire kommunene har til sammen utgjort fellesnemnda. De politiske møtene har vært preget av gjensidig respekt og et ønske om å få til mer sammen.

Det har vært god og konstruktiv dialog, med ansatte som har vist endringsmot og utviklingskraft. Vi ønsker å bygge Orkland på godfoten til de fire kommunene som går sammen. Vi har gjennomført godfotsamlinger med ansatte. Totalt er det ca. 1700 ansatte som har vært med på disse samlingene. Her har vi blitt bedre kjent, sett på smådriftsfordeler og stordriftsfordeler, og hva de fire kommunene er gode på i dag innen ulike fagområder. Vi har også fått tilbakemeldinger på hva ansatte er bekymret for å miste i sammenslåingsprosessen, og hvordan de ønsker at den nye kommunen skal være. Dette er innspill som har vært viktig i utarbeidelsen av visjon og verdier. Visjon og verdier blir viktig blir viktig i årene framover for å utvikle en sterk organisasjonskultur. Dette krever kontinuerlig forbedring, organisasjonsutvikling og innovasjon, og vil kreve ekstra fokus den første tiden som ny kommune.

Tillitsvalgte har hatt en sentral og viktig del i prosessen. En åpen og direkte dialog mellom tillitsvalgte og ledelse har vært et viktig fundament for å finne gode løsninger. Vi har gjennom prosjektperioden funnet samarbeidsformer mellom partene vi ønsker å videreføre inn i den nye kommunen.

Orkland er, i tillegg til å være en virksomhet, også et lokalsamfunn. Det er mange som har ønsket å være med å gi innspill til hvordan den nye kommunen skal bli. Det har i prosjektperioden vært mange dialogmøter med bl.a. næringsliv, ungdom, kulturaktører, idrett, landbruk og reiseliv. Vi har også arrangert bli-kjentturer for innbyggere i Orkland, der folk har kunne blitt kjent med hverandre og den nye kommunen. På turer og gjennom deltakelse på stands og kulturarrangement, har både politisk og administrativ ledelse fått innspill til byggingen av Orkland. Vi har også gjennomført Orklandsstemmen, en innbyggerundersøkelse der alle innbyggere over 16 år er blitt invitert til å delta. Orklandsstemmen vil gi viktige innspill i utarbeidelsen av ny kommuneplan.

Det har vært bred involvering i arbeidet til rådmannen fram mot budsjettforslaget. Vi startet allerede i 2017 med å kartlegge forskjeller og likheter. I 2017 hadde vi et felles Orklands kapittel i alle handlingsplandokumentene. I fjor utarbeidet vi en felles handlingsplan for 2020-2022 for Orkland og fire ulike budsjett, og Fellesnemnda kom med en anbefaling inn mot kommunestyrebehandlingen. I år skal vi ha et budsjett for 2020 og en felles handlingsplan for 2020-2023. Det er en kompleks prosess. Det er fire ulike kommuner som skal slås sammen, og i tillegg skal den ene kommunen deles i tre. Vi har hatt flere samlinger i 2019, både på politisk og administrativt nivå, med budsjett som tema.

Budsjettforslaget bygger på Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2020, andre signaler fra statlige myndigheter, samt egne lokale vurderinger og forutsetninger. Disse rammebetingelsene, sammen med lokale politiske vedtak og overordnede planer, legger grunnlaget for den kommunale tjenesteproduksjonen de fire neste årene.

God økonomistyring er fundamentalt for at vi skal produsere gode, forutsigbare og effektive tjenester. Samtidig er det fornuftig å ha et disposisjonsfond og et årlig overskudd som gjør oss robust nok til å takle uventede hendelser når disse eventuelt oppstår. Det er noe usikkerhet knyttet til første driftsår i Orkland, ettersom vi ikke har drevet Orkland før. Vi har også noen «pukkelkostnader» knyttet til fusjonen de første årene. Det er fire forholdsvis godt drevne kommuner som går sammen, og det er viktig at budsjett og handlingsplan legger opp til fortsatt solid styring inn i Orkland.

I handlingsplanperioden er det flere store investeringer. Infrastruktur rustes opp innen flere fagfelt, og det preger den økonomiske situasjonen. Samlet legges det opp til investeringer til ca. 870 mill. kroner i planperioden. Rådmannen vurderer at investeringsnivået som ligger i planen er på grensen av hva de økonomiske rammebetingelsene gir rom for. Nye investeringer utover det som er foreslått må enten motsvares av at andre investeringer skyves ut i tid, eller at driftsaktiviteten må tas ned.

Vi ser også at befolkningsprognosene tilsier at andelen eldre øker, og at andel barn går noe ned. Det er derfor viktig at tjenestetilbudet tilpasses de behov kommunen vil ha.

Sammenslåingskommunene får beholde inntektene som enkeltkommunene hadde før endringene i inntektssystemet, i 15 år. Det betyr at Orkland så raskt som mulig må tilpasse seg det langsiktige driftsnivået. De driftsøkonomiske rammene som Orkland kommune står overfor er knappe. Det er også klare signaler fra regjeringen om at man må legge til grunn svakere vekst fremover. Rådmannen legger til grunn disse signalene i sin planlegging.

Med vennlig hilsen

Ingvill Kvernmo

Kapittel 2 Sammen bygger vi Orkland

2.1 Visjon

En visjon skal både vise oss retning for framtida, og være noe som vi strekker oss etter i hverdagen. Noe som skaper samhold, energi og utvikling. Det er viktig for en ny kommune å skape felles identitet og tilhørighet, ikke på bekostning eller som erstatning for eksisterende identitet og tilhørighet, men for å fortelle at det er dette vi er og skal gjøre sammen. Det er avgjørende at ansatte og innbyggere føler eierskap og forpliktelse. Verdien av visjon og verdier for en kommune kommer først og fremst gjennom det daglige arbeidet med å gjøre dem til ledestjerner, kultur og faktiske handlinger.

Målet i intensjonsavtalen for Orkland kommune er at «Vi sammen skal utvikle en aktiv, attraktiv og miljøvennlig kommune som et sterkt tyngdepunkt i sørvest-Trøndelag». Det er i sammenslåingen gjennomført en grundig prosess med god forankring for ny visjon og verdier, blant annet som tema med mulighet til å komme med forslag på ansatt- og ledersamlinger mm. Prosessen er gjennomført kun med interne ressurser.

I sammenslåingsprosessen ble visjonen Sammen bygger vi #Orkland brukt. Dette er en visjon som har hatt stor gjennomslagskraft og som har blitt en «merkevare» for sammenslåingen. Den understreker at bare ved å jobbe sammen kan vi lykkes med å lage den kommunen vi ønsker, og at vi setter felleskapet og samarbeidet i sentrum. Men vi er ikke «ferdig» 01.01.2020 med å bygge den nye kommunen, det er da jobben virkelig begynner. Derfor er også Sammen bygger vi #Orkland foreslått som visjon. Visjonen fanger opp innspillene som har kommet fram i prosessen. Den understreker jobben vi skal gjøre sammen, samtidig som vi tar vare på en visjon som mange har fått eierskap til og identifiserer seg med. Dette er også en visjon som våre samarbeidspartnere som næringsliv, organisasjoner, lag og frivillighet kan identifisere seg med og føle seg forpliktet til.

Det som har kjennetegnet Orklandsprosessen er nærhet, åpenhet, trygghet, involvering, eierskap, likeverdighet og entusiasme. Det må vi bygge videre på. Visjonen betyr at:

- sammen skal vi som jobber i Orkland kommune forvalte de ressurser, tradisjoner, kvaliteter og verdier som den nye kommunen står for.
- sammen med innbyggere, næringsliv, lag og foreninger har vi ansvar for det som har vært, det som er og det som skal bli.
- sammen skal vi ta hele kommunen i bruk og legge til rette for positiv utvikling slik at Orkland alltid er et godt sted å leve, bo og arbeide.

2.2 Verdier

I prosessen med å lage ny visjon og verdier, kartla vi både hvilke verdier som man forbandt de opprinnelige fire kommunene med, og hvilke verdier man ønsket for Orkland kommune. Det er viktig at verdiene kjennes naturlige, samtidig som de skal være noe vi strekker oss etter og som preger jobben vi gjør. Verdiene skal kjennetegne oss i møte med innbyggere, brukere av kommunale tjenester og samarbeidspartnere.

Det er tre verdier som er foreslått for Orkland kommune:

- Modig - Vi viser tillit, snakker om det som er vanskelig og gjør nødvendige valg
- Klok - Vi kombinerer ny kunnskap, det vi selv har erfart og lærer av andre
- Nær - Vi gir det lille ekstra når vi møtes. Den som berøres skal høres.

I handlingsplanperioden vil vi jobbe aktivt og planmessig for at alle ansatte kjenner til visjon og verdier, at de oversetter dem til sin arbeidshverdag og føler det som en naturlig forpliktelse og «rettesnor» for den jobben og samfunnsoppgaven vi gjør sammen. Visjon og verdier setter premiss for vår arbeidsgiverpolitikk og samfunnsdelen i kommuneplanen. De skal gjenkjennes i hvordan vi jobber og kommuniserer.

Det blir viktig at vi både formidler de gode historiene som viser at vi etterlever dem og samtidig lærer av de gangene vi mislykkes. Dette krever kontinuerlig oppmerksomhet og dialog.

2.3 Ledende perspektiver for driften av Orkland

Våren 2019 var ansatte fra tjenesteområdene og stab med i et pilotkurs innen prosessledelse og prosjektdesign. Gjennom dette kursopplegget satt vi ned fem arbeidsgrupper som har jobbet med ulike strategiske perspektiv vi ønsker å ha for driften i Orkland.

- Sammen bygger vi Orkland har vært arbeidstittelen på gruppen som har jobbet med ny samfunnsdel i kommuneplanen.
- Solid styring inn i Orkland har vært arbeidstittelen på gruppen som har jobbet med handlingsplanarbeidet inn i Orkland.
- Tidlig, tverrfaglig innsats har vært arbeidstittelen på gruppen som har jobbet med bedre, tverrfaglig innsats inn mot barn og unge.
- Best i møte mellom mennesker har vært arbeidstittelen på arbeidsgruppen som har jobbet med den nye arbeidsgiverpolitikken til Orkland.
- Digitalisering for bedre tjenester er gruppen som har jobbet med digitalisering. De har fram til nå hatt fokus på digital kommunikasjon.

Sammen bygger vi #Orkland er visjonen, og vil være ledestjernen vi skal bruke for å utvikle kommunen. De andre fire strategiske perspektivene vil vi ta med oss inn i arbeidet med å sette en ny organisasjonskultur i Orkland, sammen med verdiene Modig, Klok og Nær.

2.3.1 Solid styring inn i Orkland

Solid styring handler om å levere kvalitative gode tjenester innenfor økonomiske forsvarlige rammer. Orkland skal aktivt sammenligne seg selv med andre, og skal søke høy effektivitet innen de politiske prioriteringer kommunestyret har gjort. Vi må ha et realistisk budsjett som danner grunnlaget for god budsjettkontroll.

Første sammenslåingsår vil være et spesielt år. Da vil vi være avhengig av en god periodisering av utgifter i budsjettet. Orkland har ikke vært i drift før, og sammenligning med tidligere år i de fire kommunene vil ikke gi et tilstrekkelig bilde. De fire kommunene er forskjellig organisert, og for å lage budsjettet til Orkland har vi «oversatt» dagens budsjetter og regnskaper til Orklands budsjettet.

Om lag 70% av utgiftene i Orkland er relatert til lønn. God styring innen personalområdet vil være sentralt for å lykkes. I intensjonsavtalen er det et premiss at ingen skal miste stillingen sin som følge av sammenslåingen. Det betyr at vi i løpet av perioden må ha fokus på nedbemanning ved naturlig avgang. Ved ledighet i stillinger skal det vurderes strengt om stillingen må bemannes og med det realisere en gevinst gjennom reduserte personalkostnader.

Et bredt eierskap i organisasjonen til vedtatt budsjett er en viktig forutsetning for at alle ledernivåene skal kunne ta gode økonomiske valg underveis i budsjettåret. Rådmannen skal ha styringsdialog knyttet til budsjettoppfølging med kommunalsjefene og enhetslederne underveis i året.

2.3.2 Tidlig og tverrfaglig innsats

Det må vektlegges å utvikle kompetanse i å jobbe effektivt sammen i team og på den måten utnytte de samlede fagmiljøene. De potensielle gevinstene ved fysiske eller virtuelt samlede fagmiljø oppnås ikke av seg selv. Kunnskapsdeling og tilrettelegging for samordnede prosesser med brukeren i sentrum krever systematisk og bevisst arbeid på tvers av faggrupper med en felles samordnet ledelse.

2.3.3 Best i møte mellom mennesker

Avtaleverket stiller krav om at kommunene skal ha en egen arbeidsgiverpolitikk som fastsettes gjennom drøftinger mellom de lokale parter. Orkland kommunes arbeidsgiverpolitikk har tittelen Best i møte mellom mennesker, som vektlegger menneskemøtene som spesielt viktige. Disse møtene utgjør forskjellen for hvordan vi som arbeidskolleger samhandler for å skape gode ledere, medarbeidere og fagmiljøer. Arbeidsgiverpolitikken har følgende målsettinger:

- Etablere god organisasjonskultur hvor vi deler kunnskap og erfaringer
- Utviklingsorientert og åpne for å jobbe annerledes
- Tydelige rolle og ansvarfordeling mellom leder og medarbeider
- Kompetanseutvikling og mobilitet mellom tjenesteområder og enheter
- Beholde gode medarbeidere
- Helsefremmende arbeidsplasser

2.3.4 Digitalisering for bedre tjenester

Utfordringen er ikke selve teknologien, men å få menneskene i organisasjonen til å endre seg sammen. Dette kalles digital transformasjon. Utviklingsoppgaver, nye arbeidsprosesser og vurdering av organisering og arbeidsmåter må vurderes fortløpende. Nå-situasjonen må identifiseres før endringer iverksettes og man må ha en smidig tilnærming. Erfaring viser at det fungerer med isolerte prosjekt uten forankring og koordinering. Digitalisering for bedre tjenester krever også at man må være villig til å ta risiko.

Dette krever prosess- og lederfokus, tilpasset organisering, nødvendige ressurser og fokus på den menneskelige opplevelsen på alle nivå. Dette krever at vi involverer hele organisasjonen. Det forventes at kommunen har effektive prosesser, og her har digital transformasjon en avgjørende rolle. Hvem vi gjør en satsing for, når gjør vi det og hvordan skal det gjøres blir de tre sentrale spørsmålene. En nøkkel for en slik arbeidsmåte er at vi kontinuerlig jobber med digitalisering som tjenestedesign og alltid setter mennesket i sentrum.

Økt satsing på digitalisering medfører også konsekvenser for bemanning og behovet for digital kompetanse. I takt med digitaliseringen vil det være avgjørende for gevinstrealiseringen at den digitale modenheten utvikles hos ansatte. Ledere og annet nøkkelpersonell må utvikle en strategisk forståelse for endringene som digitaliseringen fører med seg. Digitalisering gir potensiale for lavere bemanning på sikt.

Et viktig fokus i handlingsplanen er å få integrert digital transformasjon i alle endringsprosesser og tjenesteutvikling. Suksessfaktorene:

1. Være nysgjerrige, prøve ut og lære underveis. Ikke alle forsøk vil lykkes
2. Medarbeiderne beveger seg i samme retning og deler erfaringer og kompetanse
3. Samarbeide på tvers i organisasjonen for kompetanseheving og rekruttering
4. IT-kompetanse og digitalt tanke sett i alle enheter og fag

5. Ansatte aksepterer og blir motivert av digital transformasjon og forstår hvorfor det er nødvendig
6. Kollektive arbeidsformer og samarbeid på tvers gjennom smidige team og digitale plattformer
7. Delta i fleksible/hurtige digitale økosystem (f. eks Helseplattformen) for bedre brukeropplevelser
8. Være en attraktiv samarbeidspartner og sikre tilgang til nye og viktige partnerskap

2.4 Samfunnsdelen i kommuneplanen og planstrategi

Fellesnemnda fastsatte våren 2019 planprogrammet for samfunnsdelen og planstrategien for Orkland kommune. Planprogrammet sier noe om hvorfor kommunen planlegger, hvordan det skal gjøres, hvem som skal involveres og når skal det foregå. Våren 2019 var ansatte fra tjenesteområdene og stab med i et pilotkurs innen prosessledelse og prosjektdesign. Opplegget ble delvis finansiert av skjønnsmidler fra fylkesmannen, og ett av målene med opplegget var å bygge kompetanse «i eget hus». Dette ble startskuddet for utviklingsarbeidet som nå blir synlig blant annet gjennom arbeidet med samfunnsdelen og planstrategien for Orkland.

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for helhetlig planlegging. Den skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for Orklandsamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede plandokumentet som skal ligge til grunn for både arealdelen og øvrig planverk i kommunen. Ved å starte med kommuneplanens samfunnsdel er det et ønske om å legge grunnlaget for en god, helhetlig og samskapende plankultur for nye Orkland kommune. Det legges opp til en prosess med vekt på politisk eierskap, samskaping og involvering av innbyggere, lag og foreninger, næringsliv og særinteresser. Dette for å skape et folkelig engasjement i arbeidet med å utvikle Orkland kommune i ønsket retning.

2.4.1 Klima, miljø og folkehelse som rød tråd i kommuneplanleggingen

Intensjonsavtalen for sammenslåingen er tydelig på at vi «skal sammen utvikle en aktiv, attraktiv og miljøvennlig kommune ...».

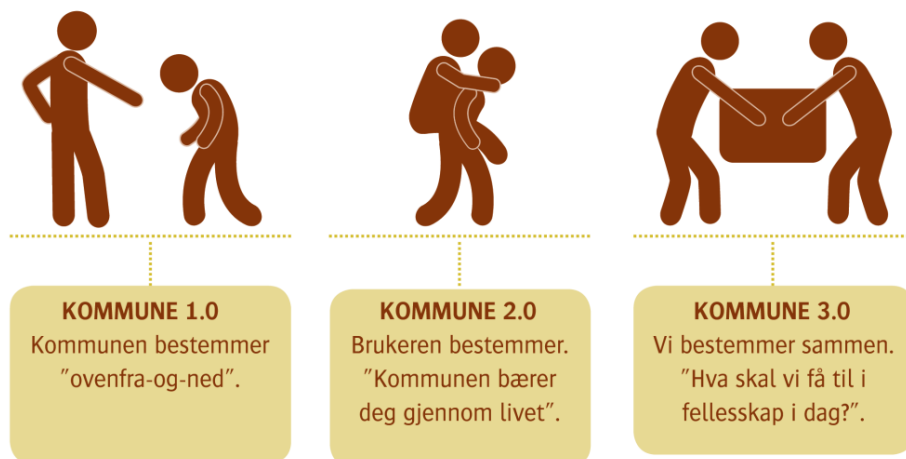
En overordnet ramme for arbeidet med samfunnsdelen vil være målet om en bærekraftig samfunnsutvikling i Orkland, som oppfølging av FNs bærekraftsmål. De fleste av bærekraftmålene har relevans, og vi må stille oss spørsmålet: Hva betyr bærekraftmålene for oss, hvordan kan Orkland bidra? Hvordan handler vi lokalt utfra en forståelse av at det er et gjensidig avhengighetsforhold mellom økonomisk bærekraft, miljømessig bærekraft og sosiale forhold? De fleste av målene er relevante for helse og livskvalitet for befolkningen i Orkland. En aktiv befolkning som trives og har god helse er en av våre viktigste samfunnsressurser. Dette går som en rød tråd gjennom intensjonsavtalen for kommunesammenslåingen.

God helse skapes der vi lever livene våre: hjemme, på jobb, i barnehagen, på skolen, i lag og foreninger, og i nærmiljøet. Hver innbygger har selv hovedansvaret for egen helse. Vår livsstil,

hvordan vi velger å leve, får betydning for hvordan helsen blir senere i livet. Samtidig har vi som kommune et særlig ansvar for å legge forholdene til rette for at alle motiveres og gis mulighet til å ta vare på egen helse, et ansvar for å jevne ut de sosiale helseforskjellene

Prinsippene for "kommune 3.0" slik som vist i figuren under skal ligge til grunn for byggingen av Orkland kommune:

Kapittel 3 Organisasjon

3.1 Politisk organisering

Den politiske organiseringen i Orkland kommune skal bidra til å nå målene i intensjonsavtalen. Der står det at den nye kommunen skal legge til rette for engasjement og deltagelse i utvikling av lokalsamfunnet og samhandling mellom kommune, lokalsamfunn og næringsliv.

Den politiske organiseringen av Orkland kommune 2019-2023:

- Orkland kommunestyre har 51 representanter
- Orkland formannskap har 11 representanter
- Hovedutvalg for oppvekst med 9 faste representanter
- Hovedutvalg for helse og mestring med 9 faste representanter
- Hovedutvalg kultur, idrett og folkehelse med 9 faste representanter
- Hovedutvalg for teknikk med 9 faste representanter
- Hovedutvalg forvaltning med 11 faste representanter

Det er etablert et administrasjonsutvalg som består av formannskapet og tre representanter fra tillitsvalgte, og kontrollkomite med fem representanter. Det skal etableres ungdomsråd, elderråd og råd for personer med nedsatt funksjonsevne i Orkland.

3.2 Administrativ organisering

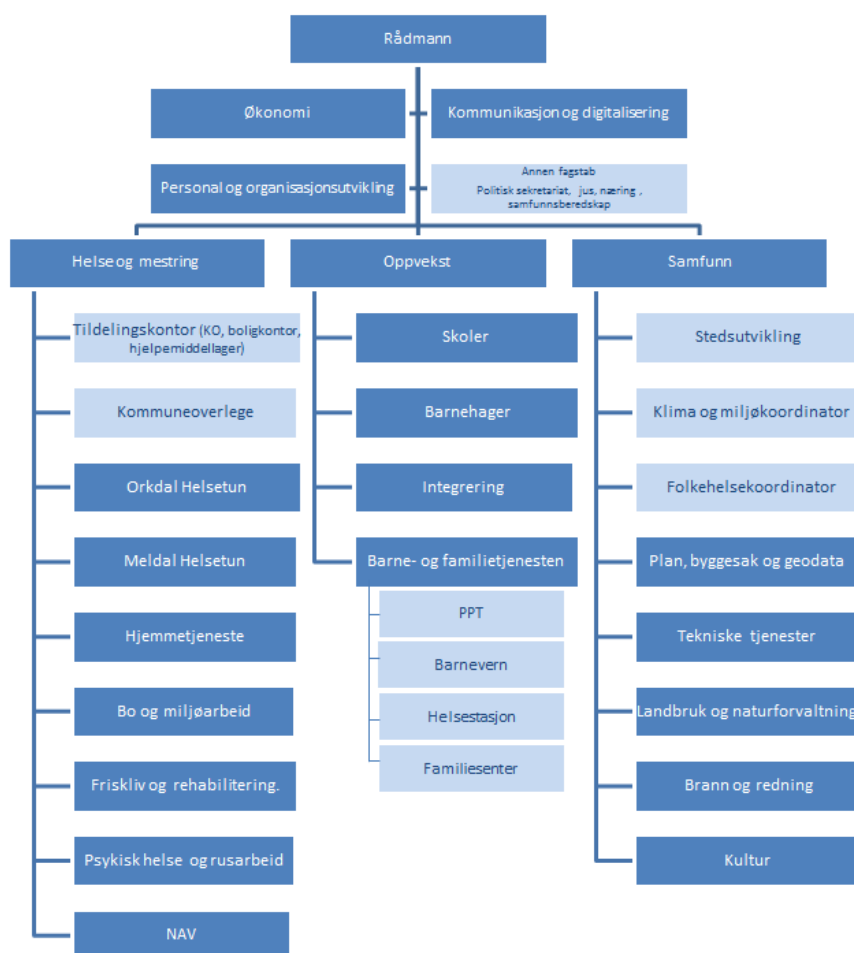
Orkland kommunes hovedoppgaver er tjenester, myndighetsutøvelse, samfunnsutvikling og lokaldemokrati. Det er stor kompleksitet i oppgaver, fagområder og lovverk som den samlede virksomheten skal levere på. Den nye kommunen må ha en organisering som bidrar til at kommunen når målene sine, og løser oppgaver på en mest mulig effektiv måte. Orkland skal ha en administrativ organisering som har brukerperspektivet i fokus, og der tjenesteområdene settes sammen ut fra hva

som tjener brukerne. Det betyr samlede og robuste fagmiljø, der tjenestene skal møte brukerne der de er.

Følgende prinsipper har blitt lagt til grunn for den administrative organiseringen av Orkland:

- Vekst og utvikling i alle deler av kommunen
- Et enda bedre tjenestetilbud enn enkeltkommunene kan tilby
- En rasjonell og veldrevet organisasjon som sikrer best mulig ressursutnytting
- Myndiggjorte ledere med tydelig ansvar
- Fremme tverrfaglighet
- Tidlig innsats
- Brukerorientering av tjenestene
- Robuste fagmiljø med en felles og samordna ledelse, men det daglige arbeidet kan utføres desentralisert der det er hensiktsmessig

Intensjonsavtalen ligger til grunn for den administrative organiseringen.

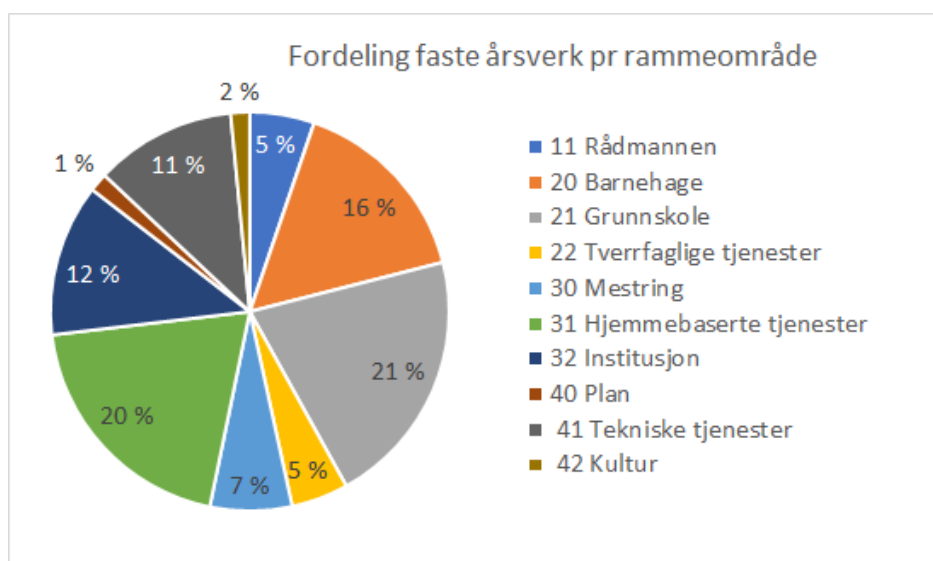
3.3 Ansatte

Orkland kommune vil ha 1379 årsverk, fordelt på 1794 faste ansatte. Disse vil ha en gjennomsnittlig stillingsandel på 77%. Dette fordeler seg som følger på hvert tjenesteområde:

	Totalt	Helse og mestring	Oppvekst	Samfunn	Stab
Årsverk	1379	562	550	198	69
Antall ansatte	1794	812	624	281	76
Andel av tot.ant årsverk	100 %	41 %	40 %	14 %	5 %
Gj.snittlig stillingsandel	77 %	69 %	88 %	70 %	91 %

Gjennomsnittlig stillingsandel i Orkland ligger på 77%, noe som er under de personalpolitiske målsettinger om at faste hele stillinger skal være hovedregelen, selv om en tar høyde for at noen ansatte ønsker en deltidsstilling.

Innen de enkelte rammeområder fordeler de faste årsverkene seg som følger:

Frikjøpte tillitsvalgte, lærlinger, politikere og oppdragstakere inngår ikke i oversikten.

3.4 Snillfjord deles i tre

Snillfjord kommune har vedtatt deling av kommunen, hvor delingen skjer mellom Hitra kommune, Orkland kommune og Heim kommune. Delingen følger i hovedsak dagens skolekretser, med unntak av Vuttudal grunnkrets som i motsetning til resten av Ven skolekrets ønsket å gå inn i Orkland kommune.

Per 01.07.2017 fordelte innbyggerne i Snillfjord seg mellom de tre kommunene slik at 48% av innbyggerne skal til Orkland, 31% skal til Heim, mens 21% innlemmes i Hitra.

Orkland har inngått en politisk avtale med Heim og Hitra om at ansatte i Snillfjord kommune, som ikke følger de tjenestestedene som fordeles geografisk, skal kunne velge sin framtidige arbeidsgiver. Av disse ønsker 9 av 10 seg til Orkland. I likhet med den øvrige sammenslåingen til Orkland vil dette medføre en overkapasitet totalt sett når en ser på hva som kan karakteriseres som normalt driftsnivå. Orkland vil bli kompensert økonomisk over en avgrenset periode for denne forpliktelsen. I Orkland kommune vil alle ansatte være likestilte og likebehandlet når det gjelder driftsmessige tilpasninger av bemanningen som må skje over tid om en skal komme ned på et normalt driftsnivå.

3.5 Overkapasitet på bemanning

Orkland kommune vil på grunn av sammenslåingen totalt ha en overkapasitet på bemanning, spesielt innen stab- og støttefunksjoner. Intensjonsavtalen har gitt føringer på at reduksjon i bemanningen skal skje ved naturlig avgang. Overkapasiteten kommer som følge av:

- sammenslåing av stab- og støttefunksjoner
- harmonisering av tjenestenivå
- ny infrastruktur som krever lavere driftsnivå
- digitalisering av prosesser og tjenester
- bortfall av tjenestebehov, som f.eks. fallende prognoser på mottak av flyktninger
- politisk avtale om fordeling av ansatte i Snillfjord kommune

Samtidig skal det framholdes at en også vil oppleve økt bemanningsbehov på grunn harmonisering av tjenester, nasjonale føringer eller særegne lokale forhold.

Totalt sett skal likevel bemanningen i Orkland kommune ned, der kravet til realiseringen av gevinster knyttet til bemanning vil øke utover i handlingsplanperioden. Dette forutsetter at Orkland kommune evner å ta ned bemanningen når det blir ledighet i stillinger.

Rådmannen har derfor iverksatt følgende tiltak for håndtering av overkapasitet og tilpasning av bemanningsnivå:

- Enhetsledere har ikke anledning til å ansette i en overgangsperiode. Alle ansettelser, med unntak av midlertidige ansettelser under 12 måneder, skal vurderes i samråd med kommunalsjef. Det bestemmes da om stillingen skal dras inn eller om den må bemannes/omdefineres.
- Bemanning av stillinger vil skje gjennom interne tilpasninger. Det utarbeides oversikter som viser dagens bemanningsnivå kontra normalt driftsnivå på de enkelte enheter. Enheter som har overkapasitet, må avgi ansatte til andre enheter ved ledighet i stillinger.
- Intern utlysning vil benyttes der en ikke kan identifisere områder i organisasjonen som kan avgi ressurser.
- Rådmannen og ledergruppen vil vurdere om stillingen skal lyses ut eksternt hvis det ikke lar seg gjøre å dekke bemanningsbehovet internt.
- Tillitsvalgte vil involveres i prosessene etter Hovedavtalens bestemmelser.

3.6 Rekruttering og kompetanse

Den generelle samfunnsutviklingen fører til større og endrede kompetansekrav til norske kommuner på grunn av større endringstakt, teknologisk utvikling og nye krav til kommunale tjenester. I tillegg har kommunen rekrutteringsutfordringer for enkelte stillingsgrupper som følge av situasjonen i arbeidsmarkedet. Orkland skiller seg her ikke fra øvrige norske kommuner. Orkland må jobbe for å øke andelen ansatte med høyere utdanning innen både administrative funksjoner og alle tjenesteområder. Andelen fagutdannede må også noe opp, spesielt innen helse og teknisk drift. Andelen ufaglærte må ned, noe som blant annet må skje gjennom naturlig avgang.

Orkland kommunes omdømme som arbeidsgiver vil være avgjørende for å ha tilfredsstillende kompetanse. Viktige satsinger på dette området vil være:

- Gode rekrutteringsstrategier
- Partnerskapsavtaler som fremmer forsknings- og utviklingsarbeid og tilgang på studenter
- Utvikling av sterke fagmiljø
- Systematisk jobbing med kompetanseutvikling av ansatte
- Lederutvikling
- Utvikling av gode arbeidsmiljø

3.7 Heltidsutfordringen

Rekruttering av riktig og nok kompetanse er framhevet som en av hovedutfordringene for norske kommuner. En del av løsningen på disse utfordringene finnes i arbeidet med å etablere en heltidskultur. Hovedregelen er utlysning av hele stillinger, samt et systematisk internt arbeid ved å tilby ansatte utvidede stillinger når forholdene ligger til rette.

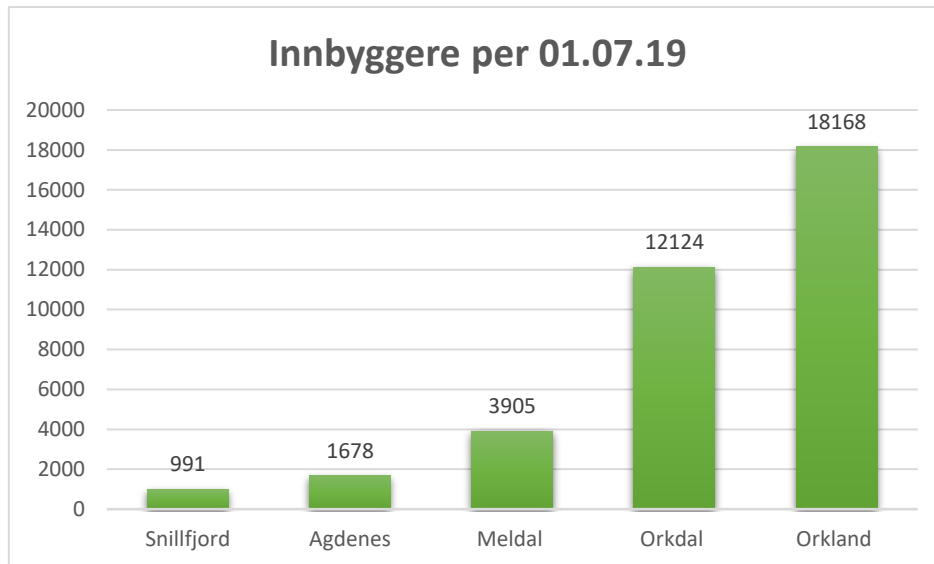
Gjennomsnittlig stillingsandel for Orkland kommune totalt vil være på 77%. Dette vil være litt under landsgjennomsnittet for kommuner og fylkeskommuner på 78,9%. Helse og mestring og Samfunn har lavest gjennomsnittlig stillingsandel.

	Totalt	Helse og mestring	Oppvekst	Samfunn	Stab
Gjennomsnittlig stillingsprosent	77 %	69 %	88 %	70 %	91 %

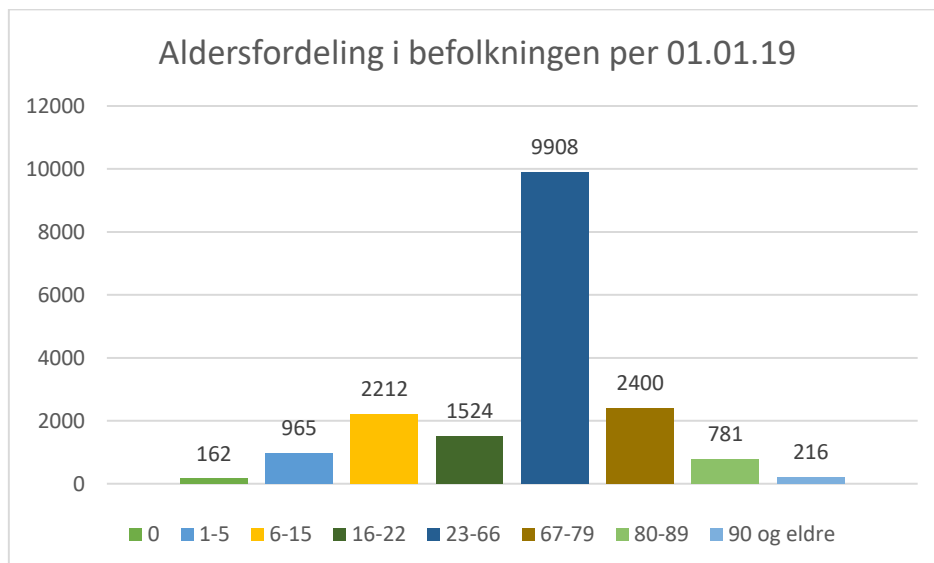
KS poengterer at når en stor andel av de ansatte jobber deltid, påvirker dette hvordan brukerne opplever tjenestene. Det påvirker også arbeidsmiljøet. Arbeid med deltidsproblematikken vil være en del av Orkland kommunes arbeidsgiverpolitikk.

Kapittel 4 Rammebetingelser

4.1 Fire kommuner blir en kommune

4.2 Aldersfordeling i befolkningen

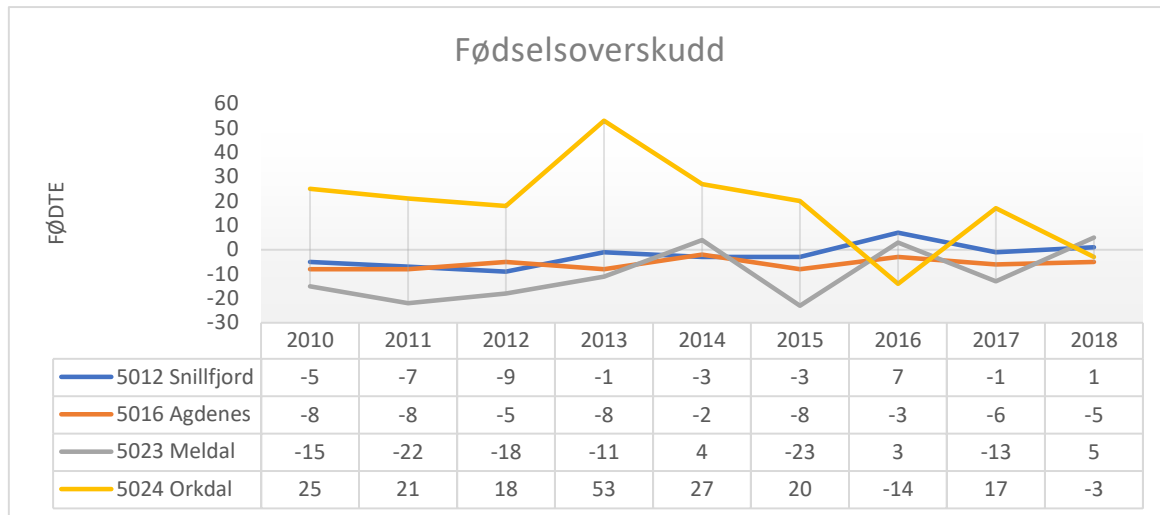

Spesielt fire aldersgrupper i befolkningen har behov for mange kommunale tjenester

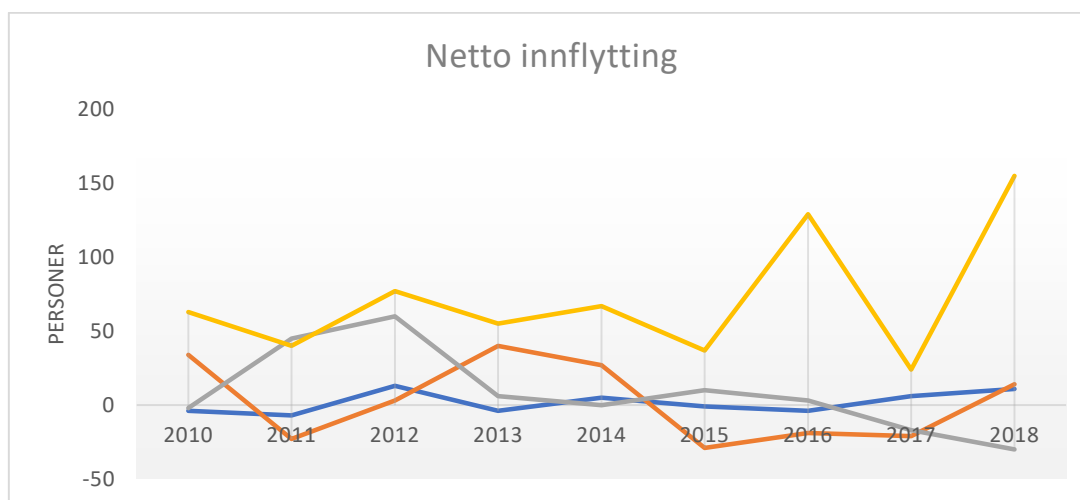
- Gruppen 1-5 år har behov for blant annet barnehageplass
- Gruppen 6-12 år, elever i barneskolen
- Gruppen 13-15 år, elever i ungdomskolen
- Gruppen 80 år og over er de som har mest behov for institusjonstjenester, omsorgsleiligheter, middagsombringning og andre hjemmebaserte tjenester.

4.3 Befolkningsutvikling

Fødselsoverskudd er et måltall for antall fødte minus antall døde. Fødselsoverskuddet over år er på mange måter et speilbilde av befolknings sammensetningen. Med relativt stor andel av eldre i befolkningen er det naturlig med små eller negative fødselsoverskudd.

Netto innflytting er i stor grad et speilbilde av økonomisk aktivitet i egen region eller bosetting i forhold til Trondheim. Når Orkland etableres, blir internflytting mellom kommunene eliminert. Hvor mye av til- og fraflytting i kommunene som er intern Orklandsflytting, har vi ikke tall på.

Vi ser at for de siste åra er det stort sett Orkdal som har netto innflytting. Dette er nok både en konsekvens av økonomisk aktivitet og at Orkdal ligger nærmest Trondheim av Orkland-kommunene.

Befolkningsstruktur, bosettingsmønster og levekår inngår i de variablene som staten legger vekt på når kommunenes utgiftsbehov skal vurderes i inntektssystemet.

Alle Orklandskommunene har et høyere snitt med uførepensjonister i yrkesaktiv alder enn landsgjennomsnittet. Når det gjelder andelen enslige innbyggere over 80 år som bor alene, har Snillfjord en vesentlig lavere andel enn både land og andre Orkdalskommuner.

Andelen innbyggere som bor i tettsteder har store variasjoner i Orklandskommunene. Mens Snillfjord ikke har områder som faller inn under definisjonen tettsted, har Orkdal 70 % og Meldal ca. 58 % av sine innbyggere bosatt i tettsteder.

	Snillfjord	Agdenes	Meldal	Orkdal	Landet
Andel skilte og separerte 16-66 år	8,3	10,6	9,4	10,9	10,5
Andel uførepensjonister 16-66 år	12,8	12,2	15,9	13,5	9,4
Andel enslige innbyggere 80 år og over	52,9	70,1	63,1	64,7	62,5
Forventet levealder ved fødsel, kvinner	84	84	84	84	83,7
Forventet levealder ved fødsel, menn	80,1	80,1	80,1	80,1	79,6
Levendefødte per 1000 innbyggere	9	10	10,8	8,4	10,3
Døde per 1000 innbyggere	8	13	9,5	8,6	7,7
Samlet fruktbarhetstall (antall)	1,53	1,53	1,53	1,53	1,59
Andel av befolkningen som bor i tettsteder	0,00 %	23,00 %	57,90 %	70,30 %	81,20 %
Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år	1,50 %	0,90 %	0,50 %	1,20 %	1,60 %

4.3.1 En kommune med mange arbeidsplasser

Sysselsatte og pendling i Orkland-kommunene (hentet fra Kommuneprofilen):

2018	Snillfjord	Agdenes	Meldal	Orkdal
Sysselsatte med bosted i kommunen	526	828	1 844	5 956
Utpendlere fra kommunen	235	314	765	1 941
Innpendlere til kommunen	172	85	460	1 749
Pendlingsbalanse (innpendlere-utpendlere)	-63	-229	-305	-192
Sysselsatte med arbeid i egen kommunen	463	599	1 539	5 756
Utpendlere i % av antall sysselsatte bosatt i kommunen	44,70 %	37,90 %	41,50 %	32,60 %
Innpendlere i % av antall sysselsatte bosatt i kommunen	23,10 %	8,30 %	17,70 %	31,80 %

Orkdal har likevekt mellom innpendlere og utpendlere, mens resten av Orklandskommunene har en overvekt av sysselsatte i befolkningen som pendler ut av kommunen. Orklandskommunene har lav andel innvandrerbosetting:

	Snillfjord	Agdenes	Meldal	Orkdal	Landet
Andel innvandrerbefolkning 2016	7,3	8,9	6,4	8,5	16,8
Andel innvandrerbefolkning 2017	8,3	9	7,2	8,8	17,3
Andel innvandrerbefolkning 2018	11,1	9,1	7,6	9,3	

Innvandrerbefolkningen favner både om flyktninger og innvandrere. I tallet ligger også norskfødte med innvandrerforeldre.

4.3.2 Befolkningsprognoser

I SSBs prognoser for utviklingstrekkene i befolkningen ligger forventninger om at:

- Personer over 67 dobles frem mot 2060
- Forventet levealder øker
- Flyttemønstre omtrent som de 5 siste årene
- Etter hvert redusert innvandring

SSB har laget prognoser med ulike variabler, siste prognose offentliggjort i juni 2018. "Middelmodellen" (middels fruktbarhet, middels utvikling i levealder, middels innenlands flytting og middels netto innvandring) gir prognose som vist i tabellen for Orkland.

	01.jan.19	Prog. 2019	2020	2021	2022	2024	2026	2028	2032	2036	2040
Snillfjord	999	989	979	973	965	963	957	946	938	922	909
Agdenes	1 693	1 673	1 655	1 632	1 633	1 627	1 611	1 603	1 584	1 568	1 545
Meldal	3 905	3 922	3 941	3 954	3 964	4 002	4 057	4 113	4 211	4 313	4 408
Orkdal	12 086	11 984	12 024	12 107	12 185	12 366	12 544	12 735	13 122	13 469	13 809
Orkland	18 151	18 054	18 090	18 160	18 245	18 457	18 671	18 905	19 367	19 793	20 198

Tallene for Orkland er med 48% av Snillfjord.

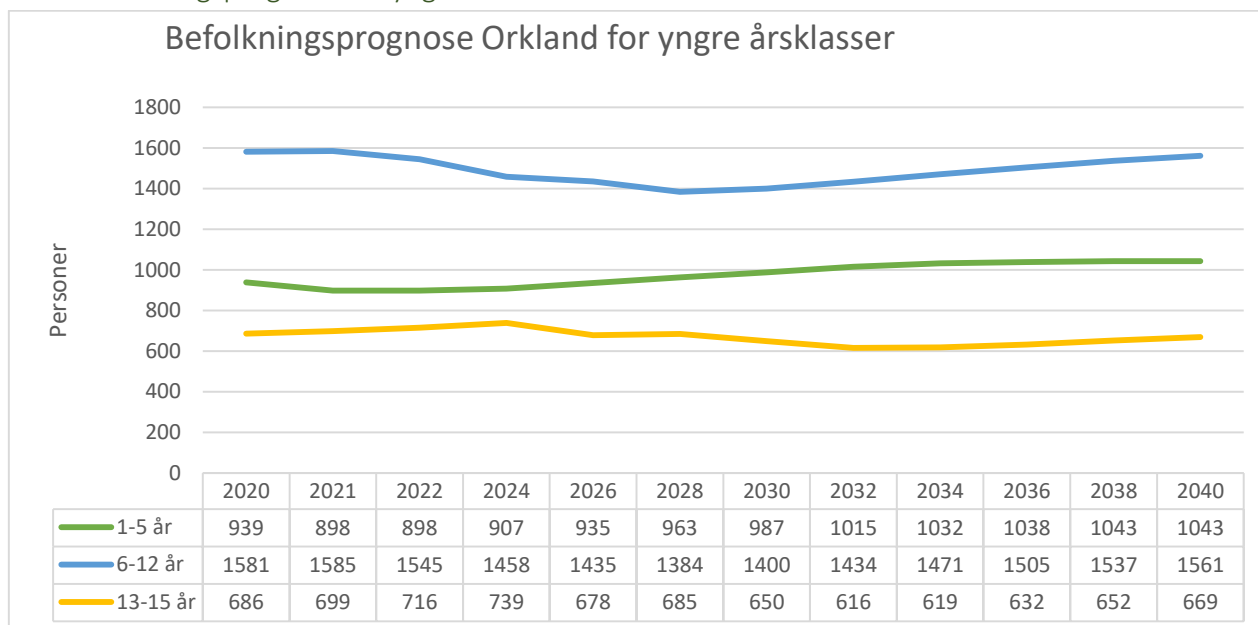
Utviklingen kan være lettere å lese om en setter befolkningen lik 100 % i 2018 for hver gruppe og ser befolkningsutviklingen i forhold til dette, og tar med landet.

	2018	2019	2020	2021	2022	2024	2026	2028	2032	2036	2040
Snillfjord	100,0 %	100,2 %	99,2 %	98,6 %	97,8 %	97,6 %	97,0 %	95,9 %	95,0 %	93,4 %	92,1 %
Agdenes	100,0 %	99,4 %	98,3 %	96,9 %	97,0 %	96,6 %	95,7 %	95,2 %	94,1 %	93,1 %	91,8 %
Meldal	100,0 %	99,8 %	100,3 %	100,6 %	100,9 %	101,8 %	103,2 %	104,7 %	107,2 %	109,8 %	112,2 %
Orkdal	100,0 %	100,4 %	100,8 %	101,5 %	102,1 %	103,6 %	105,1 %	106,7 %	110,0 %	112,9 %	115,7 %
Orkland	100,0 %	100,2 %	100,4 %	100,7 %	101,2 %	102,3 %	103,4 %	104,7 %	107,1 %	109,4 %	111,5 %
Landet	100,0 %	100,7 %	101,4 %	102,0 %	102,7 %	104,1 %	105,5 %	106,9 %	109,7 %	112,1 %	114,4 %

Prognosen viser en befolkningsnedgang i Snillfjord og Agdenes, og en befolkningsøkning i Meldal og Orkdal. Samlet har prognosen en økning for Orkland på vel 2 000 personer fra 2018 til 2040. Eventuelle virkninger i befolkningsutvikling av nye store fabrikker som er under bygging på industriområdet i Orkdal er ikke innbakt i prognosene.

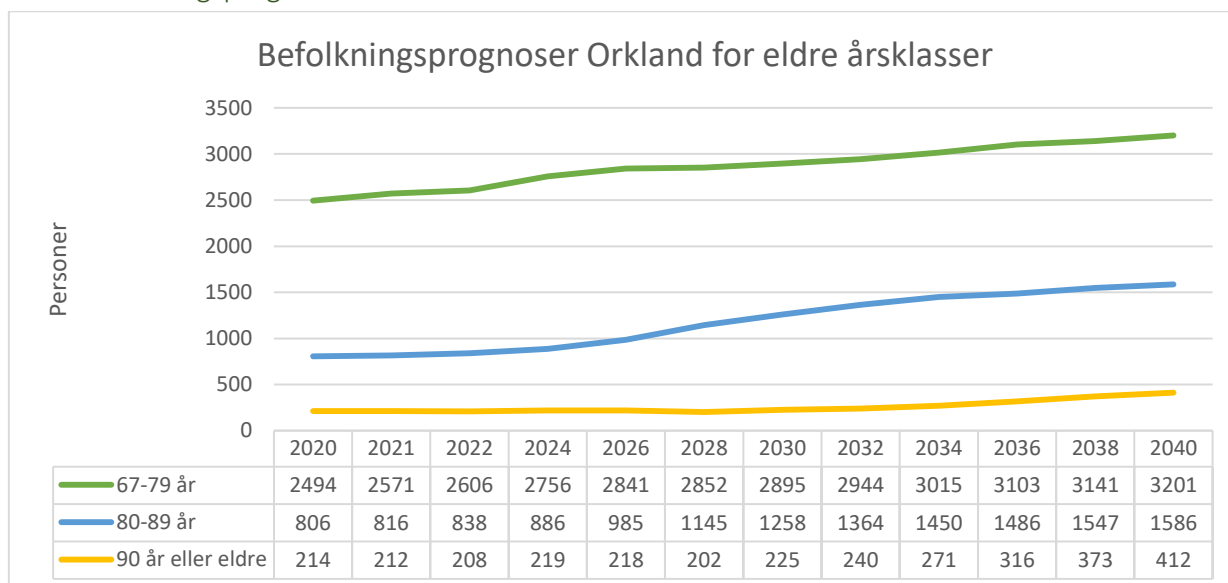
Tabellen viser at Orkland vil ha en vekst mindre enn landet i alle år. Ser en kun på Orkdal av sammenslåingskommunene, ville det her vært en vekst over landsgjennomsnittet. Reduksjonen i de andre kommunene tar imidlertid bort denne virkningen.

4.3.3 Befolkningsprognose for yngre årsklasser

Samla sett vil Orkland ha overkapasitet i tjenestetilbudet til de yngre aldersgruppene.

4.3.4 Befolkningsprognose for de eldre årsklassene

Utfordringen i infrastruktur og tjenestetilbud ligger i de eldre årsklasser. Det er allerede en sterk vekst for gruppa 67-79 år. Fra ca. 2023 vil veksten i aldersgruppa 80-89 år komme, og fra 2030 for aldersgruppa 90 år og eldre.

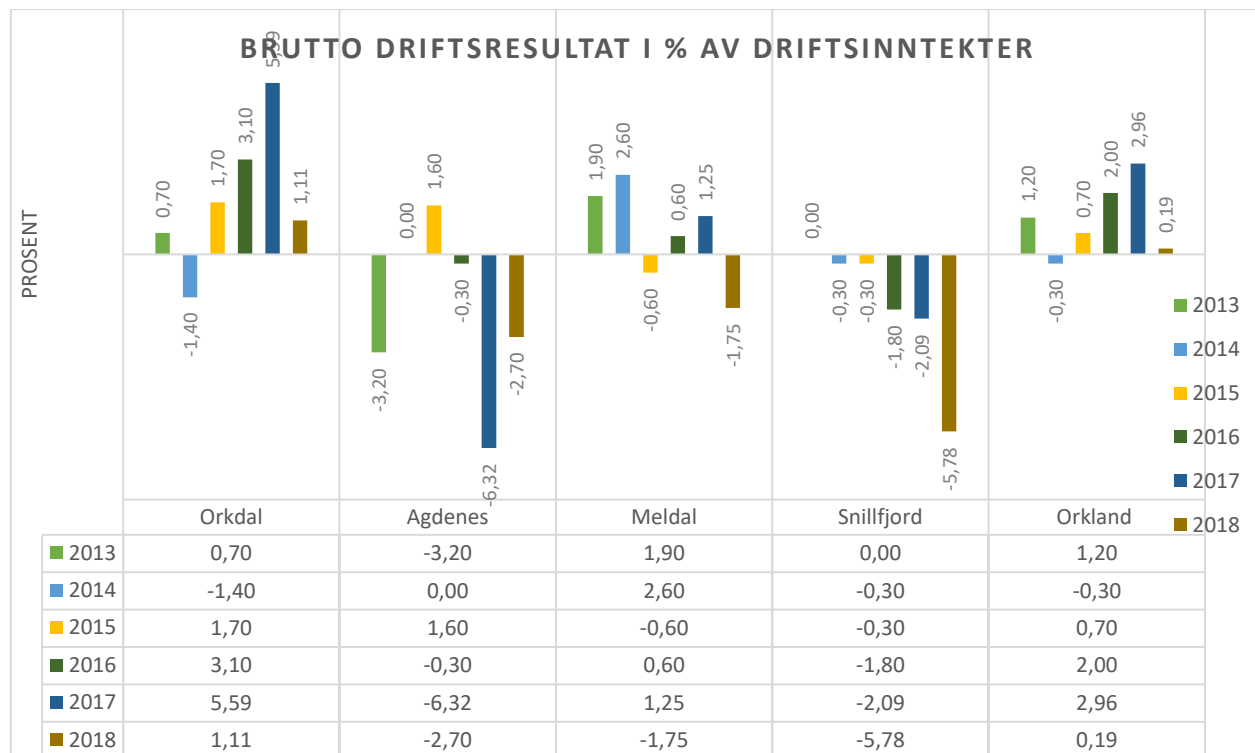
Kapittel 5 Økonomiske nøkkeltall

Kommunene har ulike resultatmål for regnskapet:

- Brutto driftsresultat som er driftsinntektene fratrukket driftsutgiftene inklusiv avskrivningene
- Netto driftsresultat som er det samme minus renter og avdrag eksklusiv avskrivninger

Det viktigste resultatmålet er netto driftsresultat (netto resultatgrad). Dette brukes til å delfinansiere investeringer og avsetninger. Netto driftsresultat viser med andre ord hvor mye som er igjen til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Det er vanlig å måle både brutto og netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene.

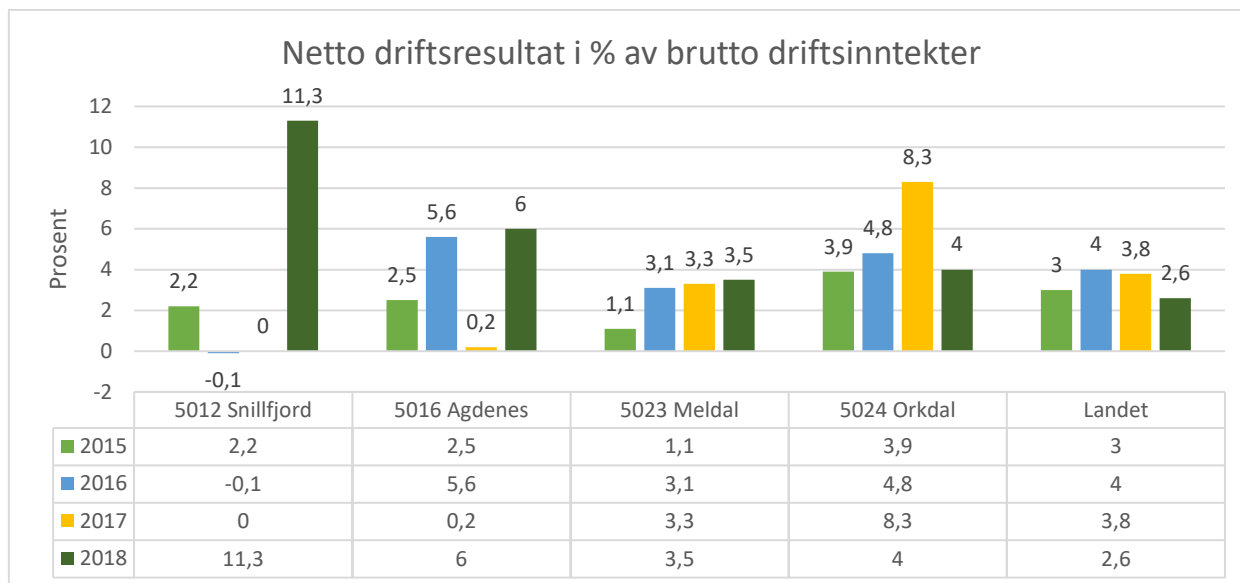
5.1.1 Brutto driftsresultat i % av driftsinntekter

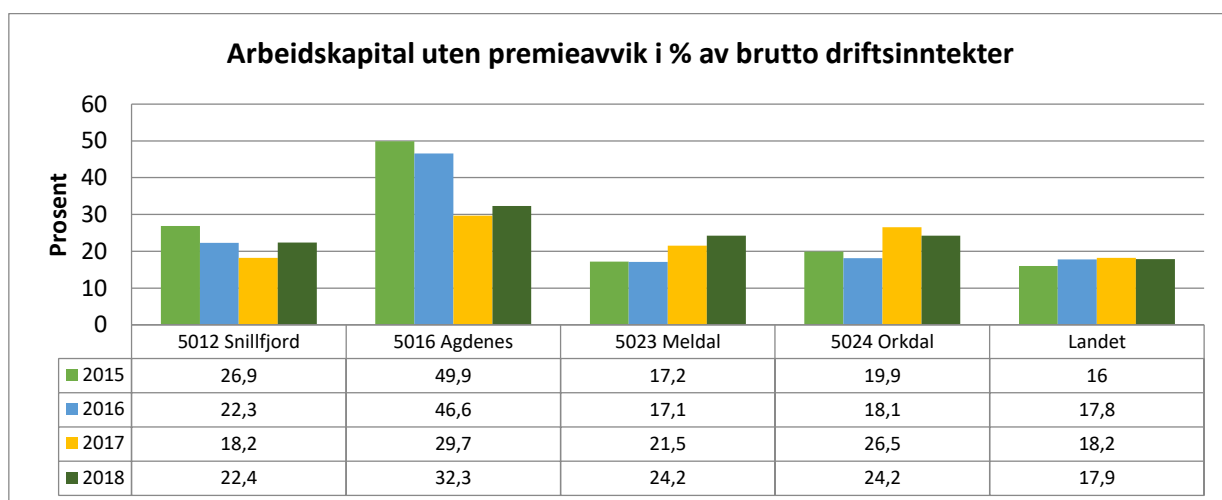
Brutto driftsresultat er forskjellen mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Kostnadsføringen av verdifall og kapitalslit (avskrivninger) vises i kostnadsbilde.

5.1.2 Netto driftsresultat

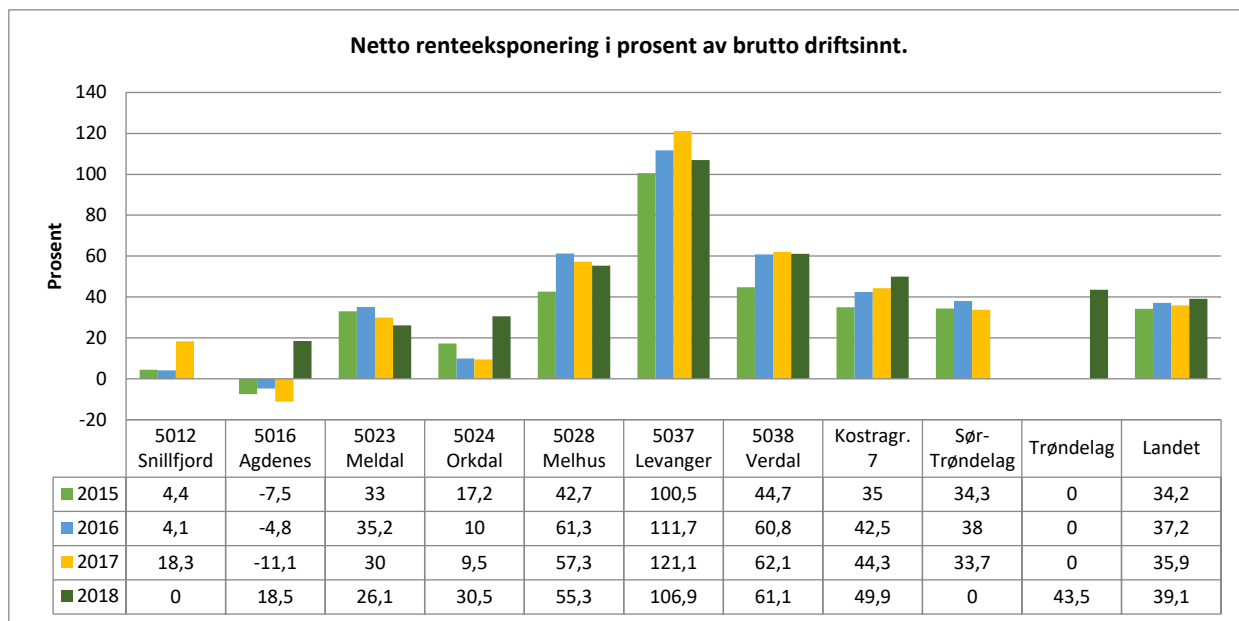
I netto driftsresultat er finanstransaksjonene tatt med, og avskrivninger er erstattet av avdrag. Dersom det er brukt mye egenkapital til investeringer vil kapitalslitet være for svakt representert, og resultatet vil derfor gi et for godt bilde av situasjonen. Netto driftsresultat er det beste bildet av hvor sunn økonomien er, og netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter bør over tid være over 1,75 % etter anbefaling fra fylkesmannen. Dette nøkkeltallet vil svinge over tid. Settes midler av til sparing, vil netto driftsresultat være høyere, mens de årene man bruker av avsetningene vil netto driftsresultat bli lavere.

Netto driftsresultat for Orkdal er misvisende for 2017, fordi 40 mill. kr av fondsavsetningene gjelder Orkland. Uten disse 40 mill. kr, ville nøkkeltallet i 2017 vært 4,37 %.

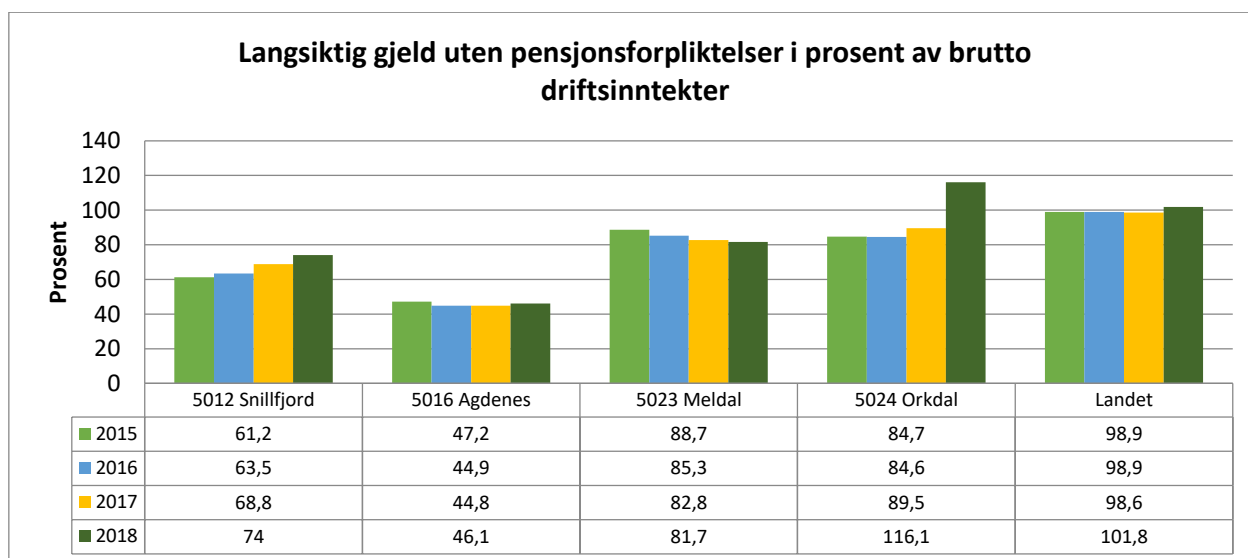
Arbeidskapital eks. premieavvik defineres som differansen mellom omløpsmidler eks. premieavvik og kortsiktig gjeld eks. premieavvik, og er et uttrykk for kommunekonsernets likviditet. Med likviditet menes evne til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. Premieavviket er tatt ut av definisjonen for å kunne gi et bedre uttrykk for likviditeten.

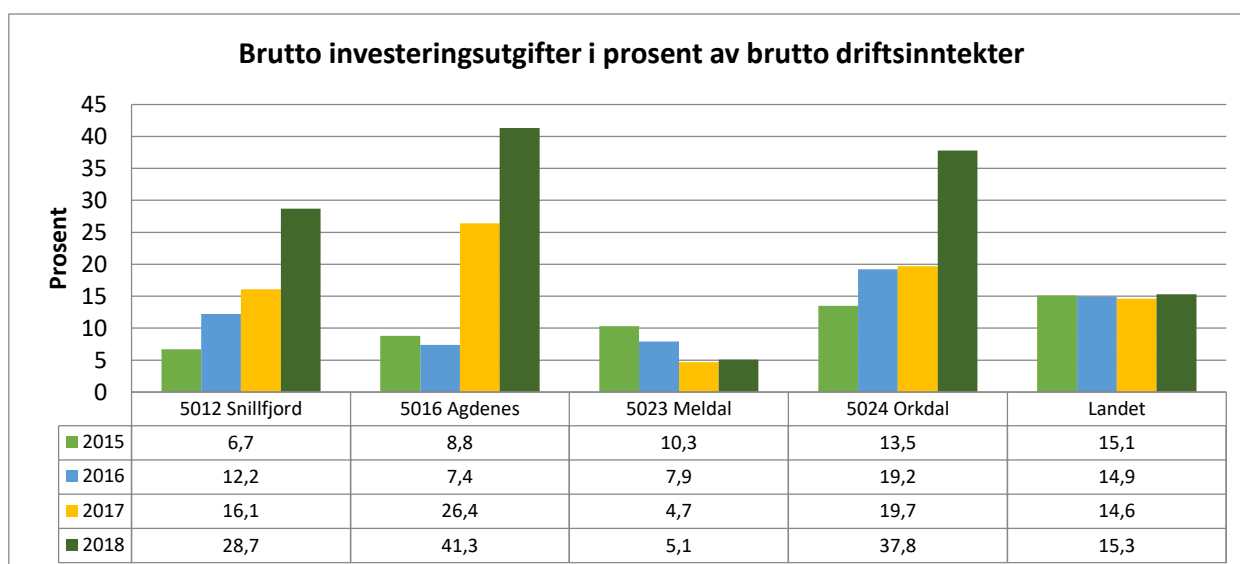
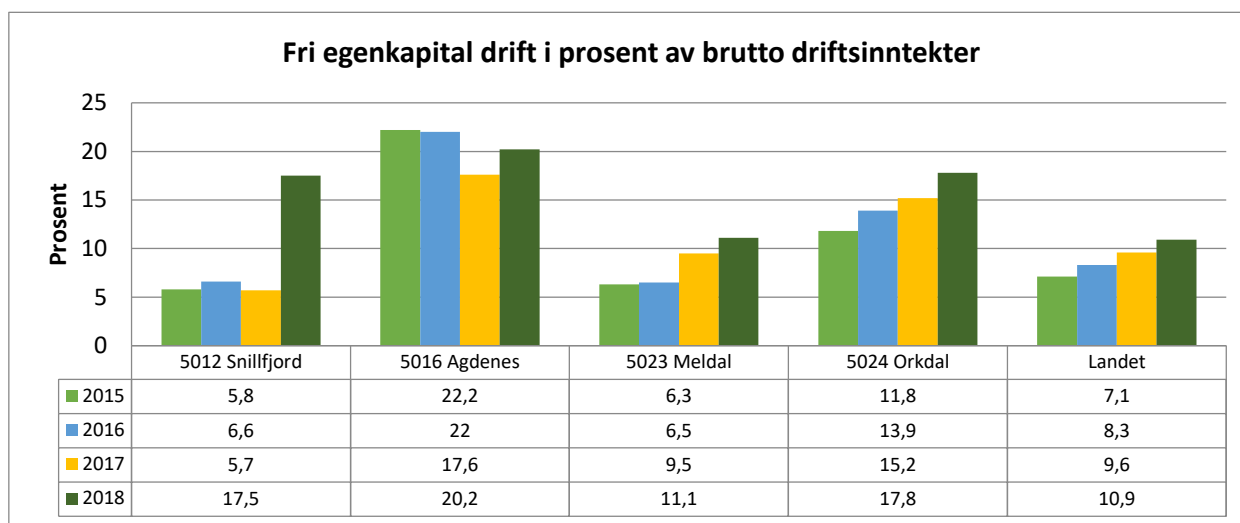
Begrepet gir en indikasjon på hvor mye av kommunekonsernets renteeksponerte gjeld som er igjen etter at rentebærende likviditet er trukket fra. Dette gir uttrykk for hvilket beløp som netto vil være utsatt for endringer i rentenivået (før det tas hensyn til eventuelle rentebindinger). Variabelen gir således en indikasjon på hvor sårbar kommunekonsernet vil være for en endring i rentenivået.

Netto renteeksponering, konsern = netto lånegjeld - bokført verdi på VAR-investeringene - rentekompensasjon for investeringer i omsorgsbygg og psykisk helse, skole og kirke - kommunekonsernets likviditet som ikke er lånefinansiert.

Netto lånegjeld, konsern = langsiktig gjeld, konsern (eks. pensjonsforpliktelser) - totale utlån - ubrukte lånemidler

Med frie inntekter menes inntekter som kommunene kan disponere uten andre bindinger enn gjeldende lover og forskrifter. Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) og rammetilskudd fra staten defineres som frie inntekter. "Frie inntekter" forekommer kun i kommuneregnskapet. Konsernberegningen er derfor den samme som den ordinære kommuneberegningen.

5.2 Inntekter

5.2.1 Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd

Skatt, inntektsutjevning og rammetilskudd står for ca. 73 % av driftsinntektene. I 2020 er det 1,118 mrd. kr av totalt 1,529 mrd. kr i driftsinntekter.

5.2.2 Avkastning fra energiverk

Orkland kommune er eier av Orkland Energi, og har 50 mill. kr i ansvarlig lån til selskapet. Lånet gir et årlig renteutbytte på 5,5 %, eller 2,75 mill. kr.

Orkland kommune eier 17,15 % av aksjene i Trønder-Energi. De garanterer et minsteutbytte på ca. 9,9 mill. kr som renter på obligasjon.

I tillegg til renteinntektene kan det også bli gitt utbytte fra energiverkene. Utbytte og renter fra obligasjon i TrønderEnergi er budsjettert til 27,2 mill. kr i 2020, mens utbytte Orkland Energi er budsjettert med 3,75 mill. kr.

5.2.3 Eiendomsskatt

I henhold til endringer i eieendomsskattelova fra 01.01.2019 er det åpnet adgang til å skrive ut skatt på enkelte kategorier. Fellesnemnda og de gamle kommunestyrene vedtok eiendomsskatt for Orkland kommune iht. § 3c som omfatter kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattereglene for petroleum, samt flytende oppdrettsanlegg i sjø.

Siden de gamle kommunene Meldal og Snillfjord har hatt eiendomsskatt tidligere og er på høyeste sats, vil de geografiske områdene som Meldal kommune og Orklands andel av Snillfjord utgjorde, ha en skattesats på 7 promille. Orkdal og Agdenes kommuner innførte eiendomsskatt først fra 2019, og må øke satsen til 3 promille i 2020 og 5 promille i 2021, før de er oppe i 7 promille i 2022. I handlingsplanen ligger det inne en opptrapping på eiendomsskatt slik

	2020	2021	2022	2023
Eiendomsskatt	-5 051 000	-10 534 000	-11 634 000	-11 634 000

Store deler av økningen i eiendomsskatt mellom 2020 og 2021 skyldes økt eiendomsskatt fra vindmølleparken på Geitfjellet.

5.2.4 Øvrige inntekter - havbruksfond

Stortinget besluttet i 2015 at det skal opprettes et havbruksfond. Fra og med 2016 skal 80 % av inntektene fra framtidig vekst i oppdrettsnæringen fordeles gjennom Havbruksfondet til kommunal sektor. Alle kommuner med oppdrett av edelfisk får en respektiv andel av inntektene som fordeles årlig. Midlene fordeles i henhold til den enkelte kommunes andel av lokalkapasitetene i hele landet. Utbetalingene skjer i oktober hvert år.

Første utbetaling fra fondet skjedde i 2017 med et mindre beløp. I 2018 ble det lagt ut nye konsesjoner som totalt medførte en utbetaling til norske kommuner på 2,362 mrd. kroner. I Orkland har Snillfjord og Agdenes oppdrettslokaliteter. Snillfjords andel av totalkapasiteten tilsvarer 0,96 %, mens Agdenes andel tilsvarer 0,31 %. Snillfjord mottok i oktober 2018 en utbetaling på kr 22 672 296, mens Agdenes mottok en utbetaling på kr 7 327 659.

Det legges opp til at det blir lagt ut nye konsesjoner annet hvert år i perioden framover, det vil si at det i 2020 blir lagt ut nye konsesjoner for salg. 2019 er et mellomår, hvor det gjennomføres utbetalinger til kommuner som har klarert nye lokaliteter for oppdrett de siste årene. Her mottok Snillfjord 4,2 mill. kr høsten 2019, mens Agdenes fikk 0,56 mill. kr.

Det er ikke lagt inn inntekter fra havbruksfond i budsjett 2019, og heller ikke i perioden 2020-2023. Det er sannsynlig at kapasiteten i oppdrettsnæringen øker, men usikkerheten med hensyn til både konjunkturer og miljøfaktorer tilsier at en så vidt usikker inntekt ikke bør tas inn i handlingsplanen.

5.3 Utgifter

5.3.1 Lønns- og prisstigning

Ut fra forslag til statsbudsjettet ble følgende satser for omregning til nytt år brukt:

- Lønnsvekst 3,6 %
- Prisstigning mm. 1,9 %
- Kommunal deflator (kostnadsvekst for produksjon av kommunale tjenester) 3,1 %

5.3.2 Reservert lønn og sosiale utgifter

De fire tidligere kommunene hadde ulik måte å legge inn lønnsoppgjør på. Mens Snillfjord og Meldal fordelte en prosentvis økning på områdene allerede i budsjettet, hadde Orkdal og Agdenes en ordning hvor forventet lønnsøkning ble satt av sentralt og fordelt på områdene når virkningen av lønnsoppgjøret for hvert område ble kjent. I Orkland vil lønnsreguleringen skje når virkningene for områdene er klare. Det er dermed avsatt 34,99 mill. kr til oppgjøret for alle utenom selvkost-områdene. Der budsjetteres lønnsøkning innenfor områdene.

Samlet lønnsutgifter er budsjettert med 1,046 mrd. kr. i 2020. I statsbudsjettet er det lagt til grunn en lønnsvekst på 3,6 %.

5.3.3 Tjenestepensjon

Tjenestepensjonsordningen skal sikre kommunens ansatte en pensjonsytelse som ved full opptjening tilsvarer 66 % av lønnsinntekten. Orkland kommune har to leverandører av tjenestepensjon, Statens pensjonskasse (SPK) for lærerne og Kommunal landspensjonskasse (KLP) for alle andre grupper. Orkdal er medeier i KLP, og får derfor tilbakebetalt andel av overskudd hvert år samtidig som det betales inn et egenkapitaltilskudd.

Kommunens årskostnad er beregnet langsiktig premie som skal være uavhengig av pensjonsleverandør, og kan avvike mye fra innbetalt premie til pensjonsleverandør det enkelte året. Årlig innbetaling til KLP er sammensatt av en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte, en reguleringspremie og tilbakebetalt overskudd. Reguleringspremien er økt pensjonskostnad som følge av lønnsoppgjøret der både dagens ansatte, tidligere ansatte, og pensjonistene er med i beregningsgrunnlaget. I SPK betales det bare en løpende premie beregnet ut fra dagens ansatte. Betalt premie (reguleringspremie og løpende premie (eks. egenandel på 2 %) er beregnet etter følgende satser:

Budsjett 2020	
Fellesordningen i KLP	19,12%
Sykepleiere (KLP)	20,43%
Lærerne (SPK)	11,02%

Av tjenestepensjonen betales det arbeidsgiveravgift.

5.3.4 Tjenestepensjon i Orkland

I forbindelse med etableringen av Orkland kommune må det være like prinsipper for hele kommunen hva angår tjenestepensjon.

Premieavvik, amortisering og amortiseringsprinsipp

Premieavviket er forskjellen mellom betalt premie til pensjonsleverandør og langsiktig premie som skal være kommunens netto belastning til pensjon. Premieavviket kan i sin helhet betales året etter

at det har oppstått, eller det kan fordeles på 7 år. Her har Orkdal og Meldal valgt å fordele innbetalingene (amortisert premieavvik) på 7 år, mens Agdenes betaler inn hele beløpet på ett år.

Budsjettet er basert på at Orkland velger samme prinsipp som flertallet av de tidligere kommunene, og dermed amortisering over sju år.

Finansiering av AFP-ordning 62-64 år

Ansatte som har opptjent rettigheter til å gå av med AFP, kan velge å gjøre dette ved 62 år. Kommunen kan enten velge en utjevningsordning gjennom pensjonsleverandør, eller velge selvassurans for ordningen. Her har kommunene valgt forskjellig. Orkdal er selvassurandør og betaler kostnadene ved de som faktisk går av med AFP etter denne ordningen. De tre andre kommunene har valgt å være med i en utjevningsordning hvor man betaler en viss sum om man har ansatte i ordningen eller ikke. For Orkland foreslås det at kommunen er selvassurandør. I handlingsplan 2020-2023 er det lagt inn 5,6 mill. kr eks. sosiale kostnader til AFP-ordningen 62-64 år.

5.3.5 Arbeidsgiveravgift

De fire kommunene som skal bli Orkland, har ulike arbeidsgiveravgiftssoner. Orkdal er i sone 1, Agdenes er i sone 2, mens Meldal og Snillfjord er i sone 3. De ulike sonene har ulike satser.

Sone	Sats
1	14,1%
2	10,6%
3	6,4%

Dagens ordning med differensiert arbeidsgiveravgift revideres hvert 7. år og denne perioden varer til 31.12.2020. Inntil da består sonene som i dag. Det vil si at enheter som er i de geografiske områdene med redusert arbeidsgiveravgift og som jobber der, får beholde dagens sats. Politikk og stab som flyttes til rådhuset i Orkdal må beregnes med 14,1 %. I handlingsplanen er kostnadene beregnet med dagens satser.

5.3.6 Renter og avdrag på lån

Alle lånene som de tidligere kommunene har er videreført og beregnet med avdrag iht. opprinnelig betalingsplan. For nye lån er det beregnet en gjennomsnittlig avdragstid på 35 år. Det er i tillegg beregnet en gjennomsnittlig rente på 2,8 % for alle lån til Orkland. Dette skal dekke renteutgifter både på lån til fast og flytende rente.

5.3 Tilpasning av driftsnivå og prioriteringer

Denne handlingsplanen er satt sammen av de vedtatte handlingsplanene fra de tidligere kommunene. Det er lagt inn ny organisasjonsstruktur og gjort tilpasninger i driftsbudsjettene. Ny kontoplan og nytt budsjetterings – og regnskapssystem er tatt i bruk. Investeringene for de første årene bygger på de tidligere kommunenes vedtak.

Ved gjennomgang av handlingsplanen gjøres det en rekke driftstilpasninger knyttet til driftsutvikling som kommunen i liten eller ingen grad styrer selv. Vi vil i dette avsnittet gjennomgå noen større tilpasninger og liste opp noen mindre. Listen er ikke fullstendig.

5.4.1 Rammetilskudd i forslag til statsbudsjett

I det som kalles frie midler i statsbudsjettet og som ofte omtales som økningen i kommunenes rammer, ligger det også midler som regjeringen forutsetter skal gå til bestemte formål. Brukes ikke midlene slik som forutsatt, risikerer kommunen å miste muligheten til å søke på andre øremerkede tilskudd. Rådmannen har viderefordelt andel av rammetilskudd til satsingsområdene

5.4.2 Deling av Snillfjord

Snillfjord deles i tre. Det er bestemt at de tjenestene som naturlig hører hjemme i de geografiske områdene som overføres til de tre nye kommunene tilfaller disse områdene. Krokstadøra har hatt mange av fellesfunksjonene for Snillfjord kommune og det er dermed bestemt at funksjoner som skolen, barnehagen og Snillfjord Omsorgssenter plasseres i Orkland, selv om tjenestene har vært for hele den gamle kommunen. Ved å ta med seg disse fellesfunksjonene og sin andel av andre fellesfunksjoner, har Orkland tatt på seg 60% av kostnadene fra Snillfjord. Når man da i utgangspunktet får overført ca. 48% av fellesinntektene, blir det et gap mellom inntekter og kostnader. I tillegg har nesten 90% av ansatte i fellesfunksjonene ønsket å jobbe i Orkland kommune.

Alle enheter i Orkland som har fått ansatte eller tjenester fra Snillfjord, med unntak av barnehagen, skolen og Snillfjord Omsorgssenter, er pålagt å tilpasse driften innenfor 48% av totalkostnadene på tjenestene.

5.4.3 Gevinstrealisering og innsparingskrav

I saldert handlingsplan 2019-2022 lå det inne både harmonisering av tjenestnivå, gevinstrealisering og innsparinger. For 2020 er store deler av disse kostnadene knyttet til å ta ned eiendomsskatten på næring, bolig og fritidsboliger i Meldal og næring i Snillfjord. Der gjorde Meldal en stor jobb i siste handlingsplan med å ta ned driften varig med 6 mill. kr. og ytterligere 3 mill. kr. i 2019, og avsetter til fond. 3 mill. kr gjensto å finne inndekking for i 2020, dette øker til 6 mill. kr i 2021.

I handlingsplan 2019-2022 var det også innlagt gevinstrealisering ansatte og annen gevinstrealisering som vist i tabellen under:

	2020	2021	2022	2023
Varige tiltak bortfall eiendomsskatt	3 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Gevinstrealisering ansatte	3 000 000	5 000 000	7 000 000	7 000 000
Annen gevinstrealisering		3 000 000	5 000 000	5 000 000
Søskenmoderasjon	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
Sum	7 700 000	15 700 000	19 700 000	19 700 000

Våren 2019 besluttet fellesnemda en løsning for søskenmoderasjon i barnehagene som gir en ekstra kostnad på 1,7 mill. kr. Dette er lagt inn i handlingsplanen. Finansieringen av søskenmoderasjon, gevinstrealisering og bortfall av eiendomsskatt er gjort ved å gi kommunalsjefene et innsparingskrav på 7,7 mill. kr i 2020, økende til 19,7 mill. kr i 2022. Innsparingskravet er matematisk fordelt kommunalsjefsnivå.

Område	Tiltak	Sum
Rådmannen	ikke driftsutgifter fra Snillfjord	970 000
Rådmannen	Redusert kostnad bedriftshelsetjeneste	220 000
Rådmannen	Stillinger til andre kommuner fra Snillfjord, ikke erstattet	2 750 000
Rådmannen	Andre mindre tiltak	163 000
Oppvekst	Barnehage	2 860 000
Oppvekst	Reduserte tiltak barnevern,	2 800 000
Oppvekst	fellestjenester	442 000
Oppvekst	Redusert stilling i PPT	400 000
Helse og mestring	Psykisk helse	807 000

Helse og mestring	Friskliv og rehabilitering	363 000
Helse og mestring	NAV	735 000
Helse og mestring	Legetjeneste	330 000
Helse og mestring	Hjemmetjeneste	3 754 000
Helse og mestring	Bo og miljø	927 000
Helse og mestring	Institusjonstjeneste	1 969 000
Samfunn	Reduserte utgifter fjernvarme	1 000 000
Samfunn	2 årsverk fra drift til prosjekt	1 600 000
Samfunn	1 årsverk flyttet fra teknisk til vakant stilling landbruk	950 000
Samfunn	Redusert vikarbruk, sykevikar	200 000
Samfunn	Vedlikehold, diverse innsparinger	1 000 000
Samfunn	Andre tilpasninger	1 570 000

Kemner til staten

I forslaget til statsbudsjett ligger det inne at Kemner og arbeidsgiverkontroll flyttes til staten. Dette skjer fra og med 1. juni. Kommunen er trukket langt mer i rammetilskudd enn kostnaden kommunen har.

Innsparing folkevalgte

Reduksjon i antall ordførere og medlemmer i politiske utvalg er beregnet til en innsparing på 3,5 mill. kr. En forskrift om politikergodtgjørelse er ute på høring. Godtgjøringsnivå er kalkulert etter denne forskriften og har gitt innsparing som skissert.

Utbytte TrønderEnergi

På eiermøte i TrønderEnergi ble eierne orientert om ny utbyttepolitikk for selskapet. Denne endringen innebærer at Orkland, som største eier, kan øke den budsjetterte avkastningen fra selskapet noe. Minimumsutbyttet for Orkland vil bli på ca. 7,1 mill kr mer enn det de tidligere kommunene hadde i sine budsjetter. Utbytte og avkastning på TrønderEnergi I forslaget er det innlagt en økning på 5 mill kr. er dermed budsjettert med totalt kr 32,2¹ mill. kr, en økning på 5 mill. kr.

Integreringstilskudd

Antallet nybosatte flyktninger er vesentlig redusert i alle de tidligere kommunene. Alle kommunene har tjenester og ansatte som er finansiert med integreringstilskudd. På grunn av den reduserte bosettingen er det behov for å ta ned budsjettene som er finansiert med integreringstilskudd. Dette må det gjøres et arbeid med våren 2020. I handlingsplanen ligger det et for høyt nivå med integreringstilskudd frem til Orkland har fått laget en bosettingsplan og tilpasset driften. Kommunen har fond til å dekke opp de ekstra kostnadene i vår, mens driften legges om.

Folkehelsesenteret

Våren 2020 er folkehelsesenteret ferdig og Orklandbadet åpner. Driften er organisert som et KF. I folkehelsesenteret skal en del av kommunens tjenester ha kontor. De skal ikke betale husleie for kontorene, men kostnader til strøm, renhold og vedlikehold må betales. Det skal også betales leie for

¹ Beløpet er presisert fra presentasjon 13.11.19,

basseng for fysioterapitjenesten. Dette er beregnet til å koste 2 mill. kr i et ordinært driftsår. I 2020 er det lagt inn 1,5 mill. kr siden innflytting ikke vil skje før i andre kvartal.

Orklandbadet vil ikke kunne åpne dørene for publikum før utpå våren i 2020. De har derfor behov for økt støtte i 2020 for å dekke opp inntektstap i perioden før åpning. Dette er beregnet til 2,7 mill. kr.

Fosterhjemsplasserte elever i andre kommuner

Det er økte kostnader tilvarende 2,2 mill. kr for oppvekst for skoletilbud til fosterhjemsplasserte elever i andre kommuner. Grunnskoles ramme er styrket med disse midlene.

Elever i andre kommuner

For et mindre antall elever som hører til skolen på Krokstadøra, er det fattet vedtak i fellesnemda om at de kan få fullføre småtrinnet i skolekretsen de hørte til før kommunen blir delt. Dette vil ha en kostnad fram til 2023. Det er lagt inn følgende kostnader på rammen til oppvekst:

	2020	2021	2022	2023
Elever Venn skole	600 000	375 000	225 000	75 000

Økte driftskostnader helse og mestring

I alle de tidligere kommunene har pleie og omsorg hatt utfordringer i driften. Driftsnivået i alle kommunene ligger over budsjett i 2019. Rådmannen har sett behovet for å styrke rammen til området, og har satt av 4 mill. kr ekstra til dette.

Omstillingskostnader

Orkland kommune får 20 mill. kr i omstillingskostnader ved oppstarten av den nye kommunen. I oppstarten er det mange kostnader som blir ekstra høye, men som vil flate ut etter hvert. I handlingsplanen er midlene lagt inn til bruk over de fire første årene.

Meldal helsetun

Det planlegges ombygging og økt kapasitet ved Meldal helsetun. Oppstart er satt til 2023. Det er ikke satt av midler til drift av de nye plassene tidligere. Det er anslått at driften vil ha en kostnadsramme på ca. 11 mill. kr i året. For å finansiere dette tiltaket må midlene omfordes i driften. Det er dermed lagt inn et innsparingskrav på samme beløp fra 2023.

	2020	2021	2022	2023
Økt rammetilskudd	-32 488 000	-33 913 000	-34 781 000	-34 441 000
Økt skatteanskag	-16 107 000	-16 107 000	-16 107 000	-16 107 000
Statsbudsjettet	-48 595 000	-50 020 000	-50 888 000	-50 548 000
Prisstigning	-3 702 000	-3 865 000	-4 082 000	-4 082 000
Avsetning lønnsoppgjør	34 996 000	34 996 000	34 996 000	34 996 000
Lønns- og prisstigning	31 294 000	31 131 000	30 914 000	30 914 000
Vertskommune- redusert overføring	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Skatt kan ikke opptrappes så raskt som forutsatt	2 750 000	1 620 000		
Reduksjon vertskommune og eiendomsskatt	8 750 000	7 620 000	6 000 000	6 000 000

	2020	2021	2022	2023
Fra statsbudsjettet				
Kemner til skatteetaten	2 134 000	3 660 000	3 660 000	3 660 000
Lærernorm og tidlig innsats	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
Psykolog	766 000	766 000	766 000	766 000
Habilitering/rehabilitering	314 000	314 000	314 000	314 000
Dagaktivitetstilbud demente	1 473 000	1 473 000	1 473 000	1 473 000
Tilskudd til etablering egen bolig	1 703 000	1 703 000	1 703 000	1 703 000
Leirskole	196 000	196 000	196 000	196 000
Inntektsgradert SFO	203 000	489 000	489 000	489 000
SFO til barn med særskilte behov	73 000	175 000	175 000	175 000
Helårsverkning gratis kjernetid 2 åringen	182 000	182 000	182 000	182 000
Økt foredbetaling i barnehage	-261 000	-261 000	-261 000	-261 000
Tilskudd gang og sykkelvei	160 000	160 000	160 000	160 000
mindre endringer andre tilskudd	116 000	116 000	116 000	116 000
	11 659 000	13 573 000	13 573 000	13 573 000
Korr for psykolog, allerede gitt i rammen	-766 000	-766 000	-766 000	-766 000
Føringer i statsbudsjettet	10 893 000	12 807 000	12 807 000	12 807 000
Andre tilpasninger				
Pensjonskostnader	-7 800 000	-7 800 000	-7 800 000	-7 800 000
Renter og avdrag	-3 674 000	2 194 000	4 243 000	5 009 000
Endret utbytte TrønderEnergi	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000	-5 000 000
Folkehelsesenteret kostnadsdekning	1 500 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Folkhelsesenteret sen oppstart	2 700 000			
Skole økte kostnader fosterhjemsplasserte elever	2 200 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000
Funksjonstillegg lærere, harminisering	234 000	234 000	234 000	234 000
Elever Venn,	600 000	357 000	225 000	75 000
Økte kostnader pleie og omsorg	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Omstillingstilskudd	-20 000			
	000			
Avsetning omstillingsfond	14 698 000			
Omstillingstillingskostnader	5 700 000	3 500 000	3 000 000	3 000 000
e-byggesak	300 000			
Bruk omstillingsfond		-5 423 000	-4 135 000	-5 091 000
Tilskudd kirken	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Økt arbeidsgiveravgift	2 700 000	2 700 000	2 700 000	2 700 000
Økt drift etter ombygging, Meldal Helsetun				11 000 000
Innsparingskrav,				-11 000 000
				000
Sum andre tilpasninger	-2 342 000	-1 538 000	1 167 000	827 000
Sum endringer	0	0	0	0

5.5 Investeringer

Tabellen viser tiltak som er lagt inn i økonomiplanen. De fleste av investeringsprosjektene er vedtatt i prosesser i de tidligere kommunene og videreført inn i Orkland. Oversikten nedenfor inneholder

både tidligere vedtatte investeringer og nye investeringer for Orkland. Tabellen erstatter tidligere tabell 5.5 og 5.5.1

Prosjekt	2020	2021	2022	2023
Sum investeringer vann	50042	38000	11000	
Sum investeringer avløp	40366	29731		
30001 Snillfjord forsterkn veier	500			
30002 Justeringsmva Jopllassen/Kleiva	-244	-244		
30004 Trafikksikkerhetstiltak Snillfjord	300			
30005 Smart Gatelys Orkdal	5000			
40001 Ny Lensvik skole	45000	80000	15000	
40002 Newtonrom	5625			
40003 Nytt Meldal Helsetun	183350	183350		
40006/7 Snillfjord omsorgssenter	34000			
40008/9/10/11 Krokstadøra oppv.senter	6750			
40012 Ny Orkland brannstasjon	12474			
40013 Ny Meldal brannstasjon			37500	
40014 Lensvik brannstasjon tilbygg/nybygg	1875			
40015 Slottet brannstasjon oppgradering	625			
40016 Ny Krokstadøra brannstasjon				31250
40020 Overtakelse klatrehall	600			
50001 Krokstadøra brannstasjon Forprosjekt	250			
50002 Feiebil	600			
50009 E-kommune	1250	1250	1250	1250
50010 PC-er skole	1875	1875	1875	1875
Sum investering i anleggsmidler	390238	333962	66625	34375

Alle beløp i hele kr 1.000,-. ('Alle tall inkl. mva, med unntak av investeringer i vann og avløp)

Investeringer vann og avløp

Investeringene i vann og avløp er i all hovedsak videreføring av de prosjektene som er planlagt i de fire sammenslåingskommunene, og forankret i de enkelte kommunenes handlingsprogram/økonomiplaner. For disse fagområdene er det lagt opp til at en skal utarbeide nye hovedplaner som omfatter hele Orkland, slik at en har en samlet oversikt over status og behov som grunnlag for felles prioriteringer. Når arbeidet med disse planene er fullført, vil dette kunne ut i nye prioriteringslister, og investeringsbudsjettet vil måtte revideres i tråd med dette.

Begge områdene er underlagt selvkostbestemmelser, og investeringsnivået er hensyntatt i beregning av gebyrer for tjenestene.

Investeringer veier

I rådmannens forslag er det tatt inn videreføring av to mindre tiltak knyttet til forsterkning og trafikksikkerhet, samt et større tiltak knyttet til oppgradering av gatelys.

Investeringer bygg

Lensvik skole

Det foreslås å bygge en ny skole i Lensvik, gammel skole rives. Tidligere budsjetter til formålet er ca. 141,25 mill. kr inkl. mva. Av dette er 28 mill. kr mva. som legges inn som finansiering i prosjektet. 32 mill. kr finansieres fra fond, herav 7 mill. kr fra havbruksfondet. Resterende finansiering på 80 mill. kr lånefinansieres.

Skolen er i prosjekteringsfasen, og per nå er det framkommet et økt finansieringsbehov på 30 mill. kr. Dette er ikke endelig avklart, og er ikke medtatt i rådmannens forslag.

Driftsvirkning av renter og avdrag er beregnet til 4 mill. kr pr år. I rådmannens forslag til handlingsplan er prosjektet plassert med oppstart 2020 og ferdig til skolestart 2021. Det er lagt inn halv belastning på renter og avdrag i 2021.

Newtonrom – tilbygg

I tilknytning til Folkehelsesenteret er det lagt opp til bygging av «Newton-rom». Bygningsmessig er det i rådmannens forslag avsatt 5,6 mill. kr. Inkl. mva til dette formålet, i tillegg til pedagogisk drift/innhold som er inntatt i driftsbudsjettene for skole.

Nytt Helsetun Meldal

Nytt Helsetun i Meldal er under planlegging, og prosjektet er nå i anbudsfasen. Kommunestyret i Meldal har utvidet rammen for prosjektet, og endelig beslutning/vedtak fattes av nytt kommunestyre når anbudsprosessen er avklart. Investeringsrammen er på 366,7 mill. kr inkl. mva, finansiert ved tilskudd på 121 mill. kr, mva. 73,4 mill. kr, bruk av fond på 33,9 mill. kr og lån 138,4 mill. kr.

Krokstadøra oppvekstsenter

Investerings tiltaket er videreføring av flere ulike prosjekter, og omfatter blant annet scene-løsning, ny oppvarming/varmegjenvinning og generelle oppgraderinger av bygget. Samlet ramme er 6,9 mill. kr. Inkl. mva.

Ny hovedbrannstasjon Orkland

Prosjektet er ferdig ift. planlegging, og anbud mottatt. Tidligere satt ramme er foreslått utvidet i hht. mottatt anbud, samt at det er foreslått å utvide stasjonen med beredskapskapasitet for Sivilforsvaret og egen tilrettelagt øvingsrigg. Ny total ramme er foreslått til 69.474.000 kr. inkl. mva. Behovet for tilleggsbevilgning er dermed på 12.474.000 kr inkl. mva.

Tilleggsbevilgningen som er innarbeidet i budsjettet for 2020 omfatter følgende:

Økt bevilgning brannstasjon	kr. 6.421.000
Lokaler sivilforsvaret	kr. 1.553.000
Øvingsrigg	kr. 4.500.000
Sum økninger	kr. 12.474.000

Ny Meldal brannstasjon

Investeringsprosjekt i tidlig planleggingsfase, foreslått gjennomføring i ilpet av 2022. Avsatt ramme foreløpig er 37,5. mill. inkl. mva.

Lensvik og Slottet brannstasjoner

Investerings tiltak med ramme på hhv. 1,88 og 0,63 mill. kr inkl. mva, til nødvendige ombygginger/tilpassinger etter tilsyn.

Ny Krokstadøra brannstasjon

Investeringsprosjekt i tidlig planleggingsfase, foreslått gjennomføring ila 2023. Avsatt ramme foreløpig er 31,3 mill. kr inkl. mva. Forprosjekt igangsettes i 2020.

Overtakelse Klatrehall

Orkla Fjellsportklubb er eier av Klatrehallen. Bygget ble reist i 2013 og Orkla fjellsportklubb har finansiert en total kostnad på ca. 9 mill. kr inkl. mva. for bygget. Av denne investeringen har Orkla Fjellsportklubb nå igjen et restlån på kroner 600 000. Rådmannen har innarbeidet i sitt budsjettforslag et tilbud om at Orkland kommune innfrir restgjelden på kroner 600 000, forutsatt at eiendommen overføres vederlagsfritt til Orkland kommune. Dette tilbudet medfører at Orkland kommune ikke kompenserer eiendommens verdi ved overdragelse fra idrettslag. Denne beslutningen vil danne presedens for fremtidige tilsvarende saker der idrettsanlegg vurderes overdratt fra idrettslag til Orkland kommune.

Andre investeringer

I tillegg til mindre investeringer av mer fast karakter (PC-er i skole, Generelle IT-investeringer), er det i investeringsbudsjettet også inntatt opptak av lån i Husbanken til videreutlån (startlån) med 23 mill. kr og egenkapitalinnskudd i KLP med 4,2 mill.kr.

5.5.2 Større investeringer som ikke er inntatt i rådmannens forslag:

Vei Snillfjord-Agdenes

Fellesnemda har fattet vedtak om bygging av en vei mellom Agdenes og Snillfjord. Prosjektet er i slutfasen av utredning/kostnadsberegning. Det er satt av midler av regionsentertilskuddet for å dekke denne investeringa.

Servicesenter Ålistolen

I forbindelse med veitbygging gjennom Snillfjord, er det under planlegging et servicesenter ved Ålistolen. Snillfjord kommune har avsatt 3,5 mill kr. til dette formålet i løpet av 2019. Prosjektet er ikke endelig avklart med tanke på endelig innhold, avklaringer og avtaler med mulige leietakere o.l., slik at kostnader og finansing ikke er klart inn i budsjettprosessen.

Andre investeringer

I tillegg til mindre investeringer av mer fast karakter (PC-er i skole, generelle IT-investeringer), er det i investeringsbudsjettet også inntatt opptak av lån i Husbanken til videreutlån (startlån) med 23 mill.kr og egenkapitalinnskudd i KLP med 4,2 mill. kr.

Investeringer vurdert, men ikke funnet rom for

Kostnader forbundet med kommunehusene

Det legges opp til nøktern ombygging som må finansieres med omstillingsmidler.

5.5.3 Finansiering av investeringene

I tillegg til investeringer i varige driftsmidler, må egenkapitaltilskuddet i KLP finansieres. Dette gir til sammen et finansieringsbehov slik:

	2020	2021	2022	2023
Investeringer i varige driftsmidler	390 238	333 962	66 625	34 375
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	4 230	4 230	4 230	4 230
Sum investeringsutgifter	394 468	338 192	70 855	38 605

	2020	2021	2022	2023
Kompensasjon for merverdiavgift	- 58 887	- 52 695	- 11 025	- 6 875
Tilskudd fra andre	- 61 244	- 61 244	-	-
Bruk av lån	- 206 965	- 201 817	- 54 100	- 26 000
Overføring fra drift	- 5 730	- 5 730	- 5 730	- 5 730
Netto avs. til eller bruk av ubundet inv.fond	- 61 642	- 16 706	-	-
Sum finansiering investeringer	- 394 468	- 338 192	- 70 855	- 38 605

5.5.4 Låneopptak og samlet utvikling i gjeld

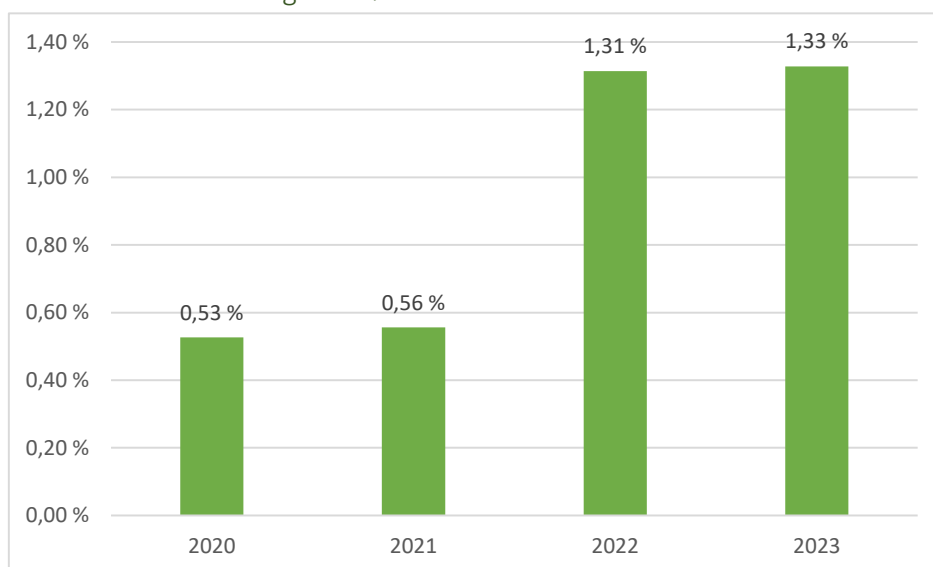
Tallene i investeringsbudsjettet er gjeldende øverste ramme for prosjektene. Finansieringen av prosjektene krever låneopptak på inntil 275 027 000 kr i 2020.

Gjeldsutviklingen for perioden blir som følger:

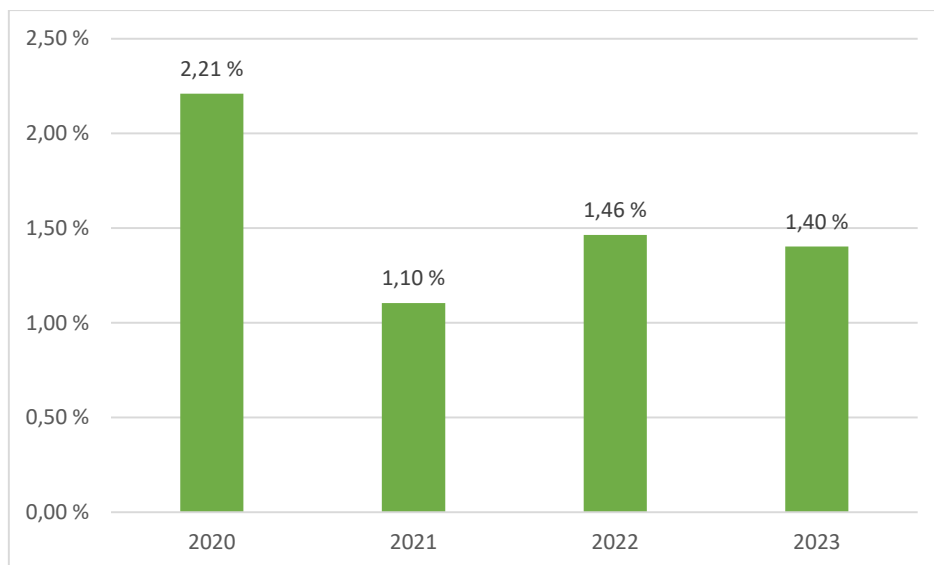
År	2020	2021	2022	2023	2024
Gjeld pr. 01.01	1 924 343 455	2 123 160 414	2 268 110 229	2 259 233 785	2 218 863 597

5.6 Økonomiske nøkkeltall fra forslagene til handlingsplan

5.6.1 Brutto driftsutgifter i % av driftsinntekter

5.6.2 Netto driftsutgifter i % av driftsinntekter

Fylkesmannen har anbefalt at kommunene bør ligge på 1,75% av netto driftsresultat sett i forhold til driftsinntektene. I planperioden er det kun i 2020 vi når dette nivået. Over tid vil ikke driftsnivået som nå legges opp for Orkland være bærekraftig.

Kapittel 6 Rådmannen

6.1 Organisering og bemanning

Rådmannens stab består av de tre stabsområdene Økonomi, Personal og Kommunikasjon og digitalisering med hver sin stabsleder som er en del av rådmannens ledergruppe. I tillegg ligger det andre enkeltfunksjoner til staben gjennom næringssjef, beredskapsleder, kommunejurist og sekretariat for rådmannen og politisk nivå. Staben teller 69 faste årsverk fordelt på 76 personer.

6.2 Nedbemanning gjennom naturlig avgang

Bemanningen er den viktigste innsatsfaktoren og samtidig den største utgiften i en kommuneorganisasjon. Her finner en både potensiale for innovasjon og utvikling av kommunale tjenester, samtidig muligheter for utgiftsreduksjoner. For Orkland kommune kan dette realiseres gjennom naturlig avgang, prosessforbedring og innføring av ny teknologi. Intensjonsavtalen gir følgende signaler om dette:

1. Gevinstrealisering over tid gjennom naturlig avgang
2. Større fagmiljøer og muligheten for mer spesialiserte funksjoner gir bedre kommunale tjenester for innbyggerne

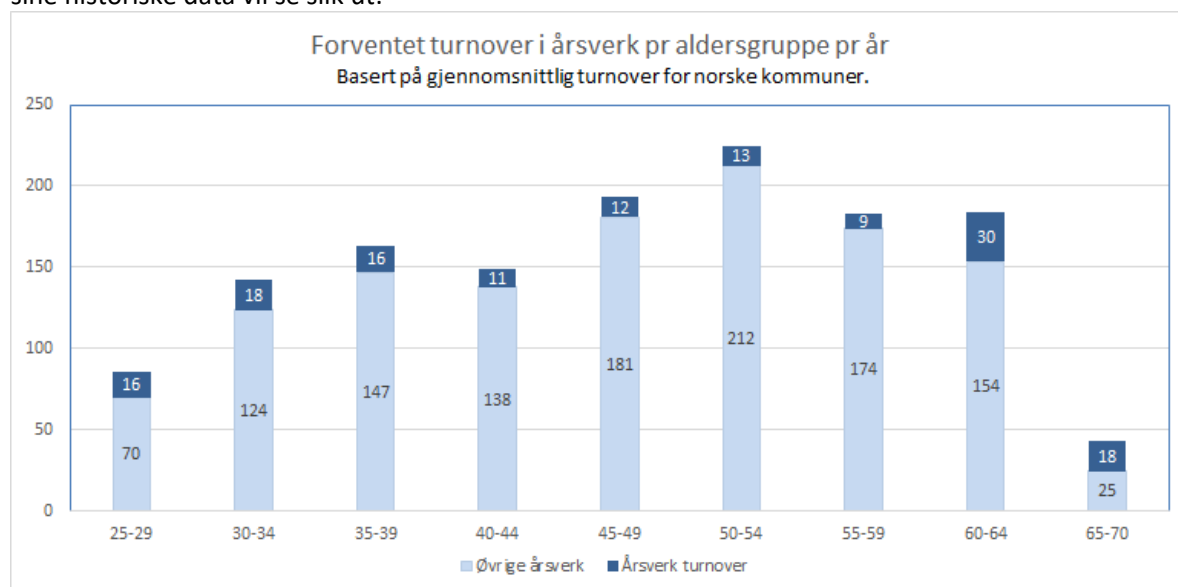
Norske kommuner har i dag en gjennomsnittlig turnover på ca. 12% ifølge nøkkeltall fra KS. Turnover fordeler seg ulikt etter alder og type stilling. Hvis gjennomsnittlig turnover i sammenslåingskommunene for perioden 2015-2018 fortsetter inn i Orkland vil dette utgjøre en turnover på 12,8 %, eller 177 årsverk pr år.

Turnover fordeler seg ulikt i de enkelte aldersgrupper, størst for de yngre under 25 år og fra 60 år og over. For de yngre kan høy turnover forklares med at de i stor grad er i midlertidige stillinger og flere går over til studier og lignende. For de over 60 år er det hovedsakelig pensjonering på ulike vis. Når

en stilling blir ledig gir dette en mulighet for en gevinstrealisering i tråd med intensjonsavtalen. Det er likevel utfordrende å gi noen konkrete tall, siden en ikke vet hvor mange av disse stillingene en kan trekke inn når de blir ledige og hvor mange som må erstattes med ny arbeidskraft.

I aldergruppen 60-69 år det vil være enklest å forutsi forventet turnover, fordi disse vil gå av med pensjon innen de blir 70 år. De fleste vil likevel slutte innen 67 år, og flere arbeidstakergrupper har også særaldersgrenser som ligger lavere enn dette. For Orklandskommunene utgjør denne aldersgruppen samlet 195 årsverk. KS har beregnet gjennomsnittlig turnover for denne aldersgruppen på 20%. Dette vil i utgangspunktet si at disse årsverkene vil bli «ledige» i løpet av en femårsperiode.

En forventet fordeling av turnover på kommunenivå blant de ulike aldersgruppene basert på KS sine historiske data vil se slik ut:

6.3 Gevinstrealisering på stabsområdet

Sammenslåing av stabsfunksjoner fra fire kommuner gir et åpenbart potensial for økonomiske gevinster gjennom stordriftsfordeler og redusert bemanningsbehov. For stabsfunksjonene vil det statistisk sett bli ledig ca. 5 stillinger per år de neste 2-3 årene forutsatt en representativ sammensetning av bemanningen. Det er viktig at en realiserer økonomiske gevinster ved ledighet i stillinger også her. I tillegg må en påregne å redusere bemanningen i stabsfunksjoner ned til normalt driftsnivå ved intern forflytning til ledige stillinger i staben og til andre tjenesteområder.

Kvalitative gevinster vil først og fremst oppnås ved at en får bedre kompetanse og redusert sårbarhet gjennom større og samlokaliserte fagmiljø. Samtidig vil kommunen ha nytte av digitale løsninger for å jobbe desentralisert ved behov.

Det er potensial for gevinstrealisering ved å samle og forvalte IT-systemers livsløp (initiering, innføring, drift og avslutning). Dette kan gi en mer effektiv, samordnet og oversiktlig forvaltning av IT-systemer. Arbeidshverdagen innen IT vil over tid endres fra driftsoppgaver av lokalt installerte system, til forvaltning av fagsystem og rådgiving/tilrettelegging for digitalisering.

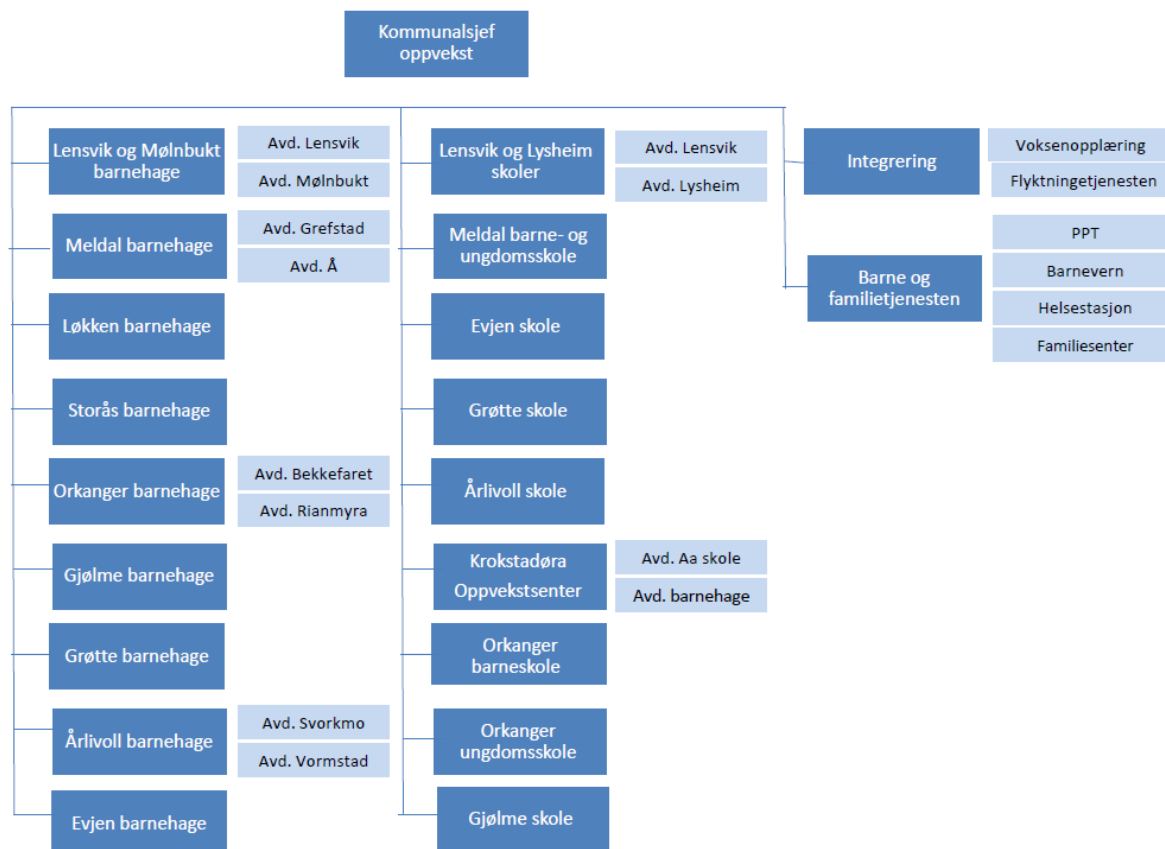
Digitalisering kan bidra til å effektivisere og tilby andre måter å betjene innbyggerne på gjennom videomøter, chat, chatboter, selvbetjeningsløsninger mm. Dette kan over tid avlaste behovet for

desentraliserte tilbud. Samtidig må man ha menneskelige ressurser der hvor digitale løsninger ikke er et fullgodt alternativ.

6.4 Lønnsharmonisering

Våren 2019 ble det presentert en rapport fra en intern arbeidsgruppe som redegjorde for lønnskjevheter mellom sammenslåingskommunene. Den viste en kostnad på 4,5 mill. kr for full lønnsharmonisering inkl. arbeidsgiveravgift og sosiale kostnader. Noe av dette er allerede gjennomført i lokale forhandlinger i de tidligere sammenslåingskommunene. Ytterligere harmonisering skjer gjennom særskilte forhandlinger for personer som har fått en ny stilling med vesentlig økt ansvar i den nye kommunen. En lønnsharmonisering vil også skje ved harmonisering av avtalefestede funksjonstillegg for undervisningspersonalet pr. 1. januar 2020. Dette vil utgjøre en kostnad på 234 000 kroner. Ytterligere harmonisering innenfor de tildelte budsjetttrammer må derfor vente til lokale forhandlinger høsten 2020. Det bør være en målsetting at en får utlignet de identifiserte skjevheter som gjenstår gjennom disse forhandlingene.

Kapittel 7 Oppvekst

7.1 Utfordringsbildet

7.1.1 Barnetallsutvikling

Antall barn i barnehagealder går ned fram mot 2021 med ca. 80 barn. Etter 2023 stiger barnetallet gradvis og når igjen 2019-nivået i 2029.

I Orkdal går antall barn i barnehagealder ned med opptil 70 fra 01.01.2019 til 01.01.2022. Trenden videre etter 2024 viser en gradvis økning i antall barn.

I Agdenes går antall barn i barnehagealder ned fram mot 2024. Trenden fram mot 2040 er videre nedgang i antall barn.

I Meldal går antall barn i barnehagealder ned fram mot 2021. Deretter ligger det stabilt i noen år før det gradvis øker fram mot 2030.

7.1.2 Elevtallsutvikling

Antall elever i grunnskolen når en topp i 2021. Deretter synker elevtallet fram mot 2030. Deretter øker elevtallet igjen mot 2040, men når ikke igjen elevtallet fra 2019.

Hovedutfordringer som får konsekvenser i handlingsplanperioden

1. Stor nedgang i barnetall:
  - a. Ca. 230 færre elever i grunnskolealder. Dette tilsvarer en middels stor skole i landsmålestokk.
  - b. Ca. 80 færre barn i barnehagealder fra 2019 til 2021. Det tilsvarer en fireavdelingsbarnehage.
  - c. Høsten 2023 vil det være kun 3 elever på ungdomstrinnet på Krokstadøra.
2. Innføring av nasjonale minimumsnormer for bemanning i barnehager og grunnskoler.
3. Ulikt utgangspunkt i og med ulike prioriteringer og ressursbruk innenfor oppvekstområdet i de fire kommunene.
4. Ca. 20 % av elevene fra Orklands kommunene fullfører ikke videregående opplæring.

Stans i overføring av flyktninger og finansiering av disse. Tjenester som ble etablert for å ta imot det høye antallet flyktninger i 2015-2016 må nå tas ned.

Strategier og tiltak

Intensjonsavtalen sier at ingen barnehager eller skoler skal legges ned som følge av selve kommunesammenslåingen.

Inntektssystemet er slik at kommunen mottar rammeoverføring basert på antall barn i barnehage- og skolealder. Når barnetallet går ned reduseres inntektene tilsvarende og utgiftene må reduseres.

Rådmannen foreslår å redusere barnehagedrift allerede i 2020 med 2,86 mill. kroner.

Fra 2021 og ut handlingsplanperioden tas ytterligere drift ut og avdelinger legges ned.

I skolesektoren kommer den største nedgangen fra 2023 og fram mot 2030.

Med en nedgang på ca. 230 elever i skolen vil inntektene til kommunen reduseres kraftig og skoledrift må reduseres tilsvarende.

- Barnehageplan: Det lages en barnehageplan som beskriver behov for fremtidig barnehagedrift ut ifra de til enhver tid gjeldende prognoser. Den må inneholde vurderinger av bygningsmessige forhold, tilstand og kapasitet.
- Skolebruksplan: Det settes i gang et arbeid med en skolebruksplan for Orkland. Elevtallsprognoser, kapasitet, kretsgrenser, bygningsmessige forhold og skolens tilstand. Voksenopplæringa inngår i en slik plan.

Fordeling av ressurser til skole og barnehager

Kommunestyret vedtar ressurser til skoler og barnehager på rammenivå.

Ressurser til skoler og barnehager fordeles etter objektive kriterier og på en måte som oppleves som rettferdig, og som gir barn og unge like muligheter uansett barnehage eller skole.

Ressursfordelingen tar høyde for de nye bemanningsnormene, sikrer små enheter med lavt barnetall og elevtall. Den tar høyde for noen vesentlige ulike forutsetninger, ulik arbeidsgiveravgift, forskjell på ungdomstrinn og barnetrinn når det gjelder elevenes timetall og lærernes undervisningsplikt, for å nevne noen.

Enhetene i de fire kommunene har forskjellig utgangspunkt når det gjelder ressurstilgang på grunn av ulike prioriteringer og ressursbruk innenfor oppvekstområdet.

Ressursfordelinga vil for noen enheter bety vesentlige endringer i budsjett sammenlignet med nivået i den gamle kommunen.

For disse enhetene legges det opp til en overgangsordning over en viss periode slik at det blir nok tid til nødvendig omstilling.

7.2 Orklands fire perspektiver for oppvekstområdet

For oppvekstområdet vil perspektivene ha følgende innhold og betydning:

7.2.1 Solid styring

Enhetene skal ha selvstendig ansvar for personal, økonomi og regnskap ut fra den økonomiske rammen som tildeles. Slik vil økonomi- og rapporteringsrutiner og en god styringsdialog ha stor betydning. Da kan man på et tidlig tidspunkt avdekke eventuelle budsjettavvik og foreta nødvendig korrigerende. Den enkelte enhet kan skaffe handlingsrom for uforutsette kostnader av en viss størrelse ved å bygge seg opp et overskuddsfond.

Det er stor ulikhet innen barnehage- og skoleenhetene i Orkland. Små enheter er dyrere å drifte enn større enheter, og minimumsnormene for bemanning forplikter. Gjennom involverende prosesser er det utarbeidet ressursfordelingsmodeller basert på objektive kriterier, for å kunne fordele den økonomiske rammen så rettferdig som mulig.

De tverrfaglige tjenestene skal være robuste fagmiljø med en felles og samordnet ledelse, men det daglige arbeidet utføres desentralisert der det er hensiktsmessig. Gjennom tydelig ledelse og god organisering vil det være mulig å drifte tjenestene kostnadseffektivt.

7.2.2 Tidlig og tverrfaglig innsats

Et mål for Orkland er å prioritere forebygging gjennom tidlig innsats og tverrfaglig samordning innen helse, oppvekst- og familietjenestene. Reduksjon i frafall fra videregående opplæring vil være et overordnet mål i den tverrfaglige samhandlingen. Ved å gå tidlig inn i situasjonene hvor det knytter seg undring til ett barn eller en gruppe barn, vil man kunne forebygge på et tidlig tidspunkt. På lang sikt vil dette gi både samfunnsmessige og personlige gevinster.

7.2.3 Best i møte med mennesker

Profesjonelle medarbeider i oppvekstsektoren i Orkland vil møte barn og unge og deres familier med respekt og anerkjennelse for å skape trygge læringsmiljø. *«Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.»* (Barnehagelovas formålsparagraf).

Orkland skal utdanne og forme framtidens innbyggere og arbeidskraft. *«Elevene skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet.»* (Opplæringslovens formålsparagraf).

Tillit vil være viktig for å lykkes i gode menneskemøter som skal fremme trygge læringsmiljø, innby til lek, læring og utvikling. I Orkland skal alle møtes med respekt: barn og unge, deres foreldre, kollegaer og andre samarbeidspartnere.

7.2.4 Digitalisering for bedre tjenester

Oppvekstsektoren skal sørge for riktig kompetanse til fremtiden for å bidra til løsninger på morgendagens utfordringer. Læreplanverket for grunnskolen legger til rette for fem grunnleggende ferdigheter som alle elever skal inneha. En av disse er digitale ferdigheter:

«Digitale ferdigheter er en viktig forutsetning for videre læring og for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring. Den digitale utviklingen har endret mange av premissene for lesing, skrivning, regning og muntlige uttrykksformer.» (Læreplanverket for grunnskolen)

Gjennom etter- og videreutdanning av våre ansatte, hånd-i-hånd med en godt utrustet og oppdatert utstyrspark, samt god infrastruktur, skal vi legge grunnlaget for effektive løsninger for fremtiden. En egen digitaliseringsstrategi for oppvekstsektoren i Orkland er utarbeidet.

7.3 Barnehage

7.3.1 Barnehageområdet i tall

Orkland har 15 barnehager, hvorav den ene er privat drevet. De kommunale barnehagene er organisert som 10 enheter. Barnehagen på Krokstadøra er organisert under Krokstadøra oppvekstsenter.

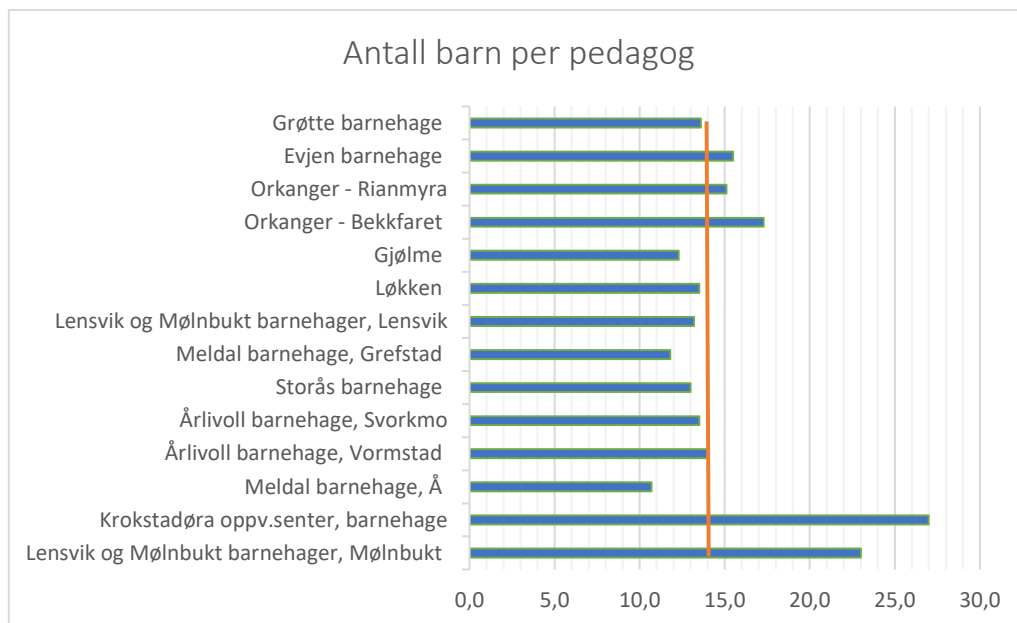
Barnehage	Antall i 2017	Antall i 2018	Antall nov. 2019
Grøtte barnehage	160	162	154
Evjen barnehage	125	128	125
Orkanger barnehage, Rianmyra	114	113	104
Orkanger barnehage, Bekkfaret	73	76	69
Gjølme barnehage	71	66	55
Løkken barnehage	64	59	68
Lensvik og Mølnebukt barnehager, Lensvik	59	57	62
Grefstad og Å barnehager, Grefstad	56	52	51
Storås barnehage	48	48	47
Årlivoll barnehage, Svorkmo	43	40	41
Årlivoll barnehage, Vormstad	26	26	22
Grefstad og Å barnehager, Å	27	25	19
Krokstadøra oppvekstsenter - barnehage	14	19	17
Lensvik og Mølnebukt barnehager, Mølnebukt	12	17	12
Sum kommunale barnehager	892	888	846

Kilde: BASIL per 15.12.2018 Barnehagerapportering

I tillegg er det en privat barnehage på Fannrem, Liavoll barnehage med 39 barn.

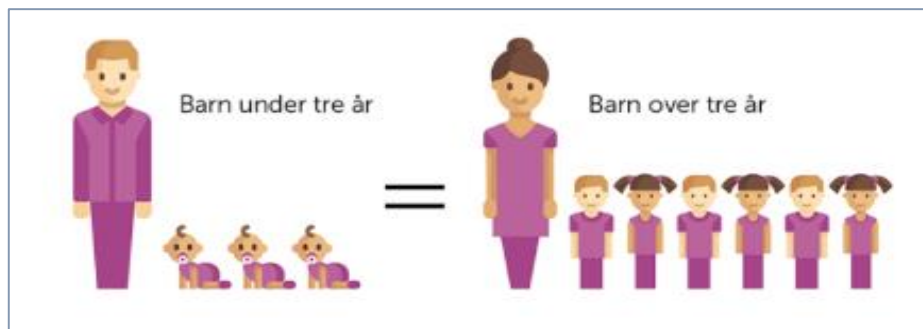
Mølnebukt barnehage er den minste barnehagen i Orkland med 12 barn. Sammen med Lensvik utgjør de en enhet. Orkanger barnehage er den største enheten med to lokasjoner, Bekkfaret og Rianmyra med til sammen 173 barn.

Fra 1. august 2018 er det et nasjonalt krav om at det skal være en *pedagogisk leder* i barnehagene per syvende barn under 3 år og en pedagogisk leder per fjortende barn over 3 år.

Kilde: BASIL 15.12.2018

Fra 01.08.2019 ble det innført en nasjonal bemanningsnorm i barnehagene, som tilsier en voksen på 3 barn under 3 år og en voksen på 6 barn over 3 år. Status for innværende barnehageår rapporteres den 15.12.2019.

7.3.2 Status for området barnehage

Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse viser at foreldrene er godt fornøyd med barnehagene, som vi ser av tabellene nedenfor (5 er høyeste skår, og 1 er lavest skår).

2017	Agdenes	Meldal	Orkdal
Ute- og innemiljø	4,2	4,3	4,3
Relasjon mellom barn og voksen	4,6	4,6	4,6
Barnets trivsel	4,9	4,8	4,8
Informasjon	4,2	4,3	4,4
Barnets utvikling	4,8	4,6	4,7
Medvirkning	4,4	4,1	4,4
Henting og levering	4,3	4,3	4,5
Tilvenning og skolestart	4,6	4,6	4,6
Tilfredshet	4,6	4,5	4,7
Svarprosent	82,35 %	76,29 %	79,67 %

Kilde: Barnehagefakta.no. Snillfjord har ikke brukt Utdanningsdirektoratets foreldreundersøkelse

Tilpasninger innenfor barnehageområdet

Orkland fellesnemnd har vedtatt felles vedtekter for barnehagene i Orkland fra 1.1.2020. Det skal være rullerende opptak med frist 1. oktober for ettåringer. Barn som flytter til kommunen etter frist for opptak 1. mars, får plass etter søknad innen 3 måneder.

De nye vedtekter fastslår at det skal gis 50 % søskenmoderasjon fra barn nummer 2.

Foreldrebetaling i barnehagen:

Makspris og kostpenger i barnehagene

Regjeringen foreslår at maksprisen for et ordinært heltidstilbud i offentlig og private barnehager settes til 3 135 kr. pr. måned fra 01.01.2020. Foreldrebetaling fastsettes forholdsvis etter størrelse på plass.

Betaling for kost skal dekke barnehagens utgifter til kost. Det har vært ulik kostpris i de fire kommunene og det legges nå om en snittpris justert med deflator.

- I barnehager med alle måltider: 350 kroner per måned
- I barnehager der barna må ha med seg frokost: 300 kroner per måned.

Kostpenger fastsettes i forhold til oppholdstid. Enhetsleder kan utvide kosttilbudet etter drøftinger i barnehagens samarbeidsorganer.

Moderasjonsordninger i barnehagene

Fellesnemnda for Orkland har vedtatt at reduksjonen for barn nummer to og oppover på 50 %. Kostnaden ved 50 % søskenmoderasjon fra det andre barnet er på ca. 1,7 mill. kroner.

Nasjonale bestemmelser sier at familier ikke skal betale mer enn 6 % av den samlede inntekten til husholdningen. Inntektsgrensen fastsettes i statsbudsjettet og fra 1.1.2020 er inntektsgrensen på 574 750 kr.

Inntektsgrensen for gratis kjernetid i barnehage for barn i alderen 2–5 år i familier med lav inntekt prisjusteres til 566 100 kr. fra 1.8.2020.

Likeverdig behandling av ikke-kommunale barnehager

Orkland kommune har en ikke-kommunal barnehage representert ved Liavoll barnehage. Ikke-kommunale barnehager skal behandles likeverdig med kommunale barnehager.

Satsene for 2020 fremkommer i tabellen under.

Driftstilskudd per heltidsplass	2020
0-2 år	228 041
3-6 år	111 363
Tilskudd kapital	
0-6 år	9 300
Totalt tilskudd	
0-2 år	237 341
3-6 år	120 663

7.4 Grunnskole og SFO

7.4.1 Grunnskoleområdet i tall

Skole	Elevtall			Antall lærerårsverk		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.10.						
Grøtte	498	488	483	29,6	32,3	31,0
Meldal BU	311	299	309	31,7	29,9	27,1
Orkanger U	241	239	259	19,8	19,5	20,7
Orkanger B	309	297	302	22,4	20,9	20,6
Årlivoll	218	224	224	17,9	18,8	19,3
Lensvik	151	149	146	17,9	18,2	18,7
Evjen	169	177	176	10,1	9,2	9,8
Gjølme	129	136	134	8,6	9,00	8,7
Krokstadøra	66	60	44	9,8	9,9	8,0
Lysheim	26	25	28	4,1	4,1	4,1
Sum off. skoler	2 118	2 094	2 105	172	172	168

Kilde: GSI per 01.10.19

I Orkland er det 11 skoler, hvorav den ene er privat drevet (Løkken Verk Montessoriskole). De kommunale skolene er organisert som 9 enheter. Aa skole er en del av Krokstadøra oppvekstsenter.

Det er fire rene barneskoler (1.-7.trinn), en ren ungdomsskole og fem 1.-10.trinns skoler i kommunal drift. Lysheim er den minste skolen med 28 elever, mens Grøtte er den største med 483.

I tillegg ligger det en privat skole i Orkland, Løkken Verk Montessoriskole, med 122 elever totalt og med 16,9 lærerårsverk.

7.4.2 Status for området grunnskole

Lesing på 5. trinn

De nasjonale prøvene måler elevenes grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk. God leseopplæring i alle fag og på alle trinn vil være et mål i Orkland. Mestringsnivå 1 er det laveste. Resultatene viser at andel elever som skårer på nivå 1, er redusert de siste tre årene. Det er en større andel som skårer på de to øverste mestringsnivåene. Enhetene setter inn tiltak for elever som skårer på nivå 1.

	Agdenes			Meldal			Orkdal			Snillfjord, Krokstadøra			Landet		
	2016	2017	2018	16	17	18	16	17	18	16	17	18	16	17	18
Nivå 1	46,2	31,3	31,6	36,0	25,4	23,8	23,2	28,1	23,2	40	*	*	25,4	23,8	23,2
Nivå 2	46,2	37,5	52,6	52,0	50,7	53,0	54,4	53,6	61,6	50,0	*	*	50,7	53,0	54,4
Nivå 3	7,7	31,3	15,8	12,0	23,9	23,2	22,3	18,3	15,2	10,0	*	*	23,9	23,2	22,3

* Unntatt offentlighet, pga. små elevkull

Meldal: tall fra Meldal barne- og ungdomsskole (Løkken Verk Montessoriskole ikke med)

Tabellen viser utviklingen de siste tre år når det gjelder mestringsnivå.

Fravær i grunnskolen 10. trinn

Det er flere faktorer som påvirker frafall fra videregående opplæring. Høyt skolefravær øker risikoen for å droppe ut. Elevenes fravær må slik overvåkes. PP – tjenesten har et Fraværsteam som bistår skolene når elever har bekymringsfullt fravær.

Skolefravær 10. trinn

	2016-17			2017 - 18			2018 - 2019		
	Median dager	Median timer	Antall elever	Median dager	Median timer	Antall elever	Median dager	Median timer	Antall elever
Agdenes	5	6	12	3	0	13	3	1,5	18
Meldal	4 (4/6)	3(3/9,5)	53(45/8)	3(2,5/4)	6(6,5/5)	47(36/11)	4(2/14,5)	0(1/0)	41(31/10)
Orkdal	6	2	127	3,5	1	146	5	2	144
Snillfjord	*	*	*	5,5	1,5	12	5	2	17
Hele landet	6	4	60 522	6	5	59 8 30	6	5	60 170

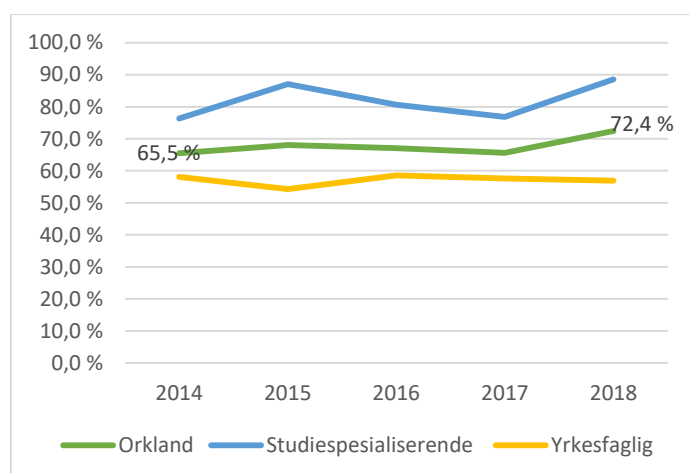
Statistikk Utdanningsdirektoratet. Median er betegnelse for den midterste verdien

Meldal tall for hele kommunen (Meldal b/u-skole/Løkken Montessoriskole)

* Unntatt offentlighet, pga. små elevkull

Tabellen viser at de siste tre årene har elevene i Orkland hatt lavere fravær på 10.trinn enn landet for øvrig. Det er variasjoner mellom kommunene i Orkland.

Andel elever som fullfører videregående opplæring i løpet av 5 år.

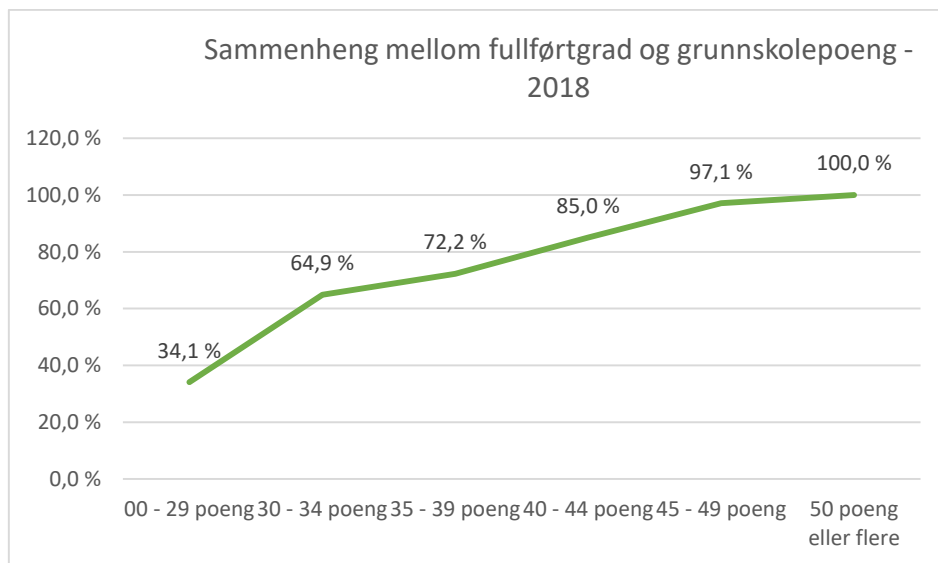

Kilde: SSB

Grafen viser at fullføringsgraden er høyere i 2018 (72,4 %) enn i 2014 (65,5 %). Det er en større andel som gjennomfører på studiespesialiserende utdanningsprogrammer enn yrkesfaglige utdanningsprogrammer.

Sammenhengen mellom fullførtgrad og gjennomsnittlige grunnskolepoeng

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng viser til elevenes prestasjoner etter 10 års grunnskole, og har sammenheng med gjennomføringsgraden i videregående opplæring.

Kilde: SSB

Grafen viser at andel elever som fullfører i løpet 5 år øker jevnt med gjennomsnittlig grunnskolepoeng. Jo høyere grunnskolepoeng, desto høyere fullførtgrad.

Lærertetthetsnorm i grunnskolen

Fra 1.8.2018 ble det innført en nasjonal lærertetthetsnorm i skolen. Normen er forholdstallet mellom lærere og elever i ordinær undervisning. Kommunen har tiden fram til 1. januar 2020 til å få normen på plass.

- 1 lærer per 15 elever på 1.- 4. trinn
- 1 lærer per 20 elever på 5. -10. trinn

	Evjen	Gjølme	Lysheim	Orkanger B	Krokstadøra	Lensvik	Meldal BU	Årlivoll	Grøtte	Orkanger U
1. - 4. trinn	17,6(19,1)	13,9(14,4)	7,6(7,8)	17,4(15,5)	7,0(5,8)	8,3(8,6)	14,6(12,8)	15,8(16,1)	14,8(15)	:
5. - 7. trinn	20,9(21,9)	21,6(19,9)	7,1(5,3)	20,6(18,4)	10,4(4,9)	12,1(10,3)	16,3(14,2)	15,8(17,1)	23,4(25)	:
8. - 10. trinn	:	:	:	:	9,5(15,8)	12,1(14,6)	18,8(13,4)	17,8(15,3)	21,5(19,3)	19,6(18,8)

Tall for 2018 i parentes. Merk at i 2018 var normen 16 elever på 1.-4. trinn, og 21 elever på 5. -10. trinn.

Tabellen viser at det er store ulikheter mellom skolene i Orkland.

Ulikhetene skyldes flere forhold:

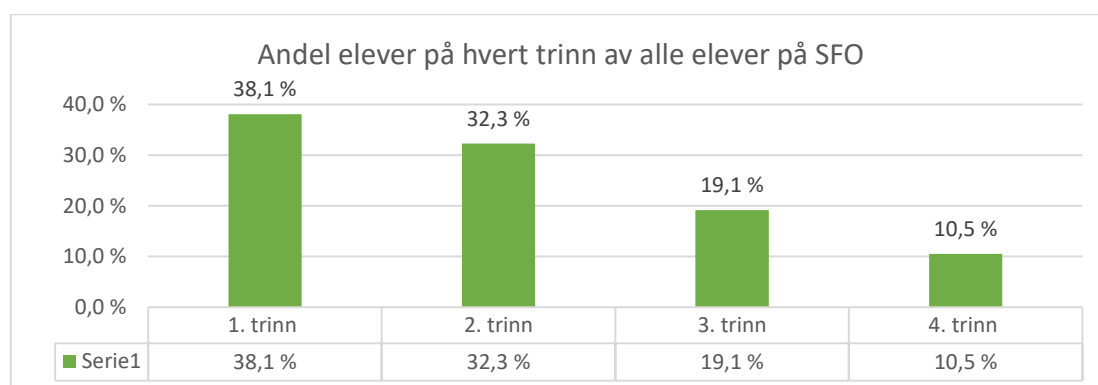
- Kommuner med større skoler og skoler med flere elever har større muligheter for rasjonell drift enn små kommuner og små skoler med få elever per trinn.
- Ulike politiske prioriteringer i kommunene.
- Undervisningstimer til spesialundervisning og særskilt språkopplæring teller ikke med i lærertetthetsnormen. Jo flere timer som brukes til spesialundervisning og særskilt språkopplæring, desto lavere lærertetthet i ordinær undervisning.
- Ansatte som ikke er lærer teller ikke med i lærertetthetsnormen, noe som betyr at jo flere andre ansatte skolen bruker i ordinær undervisning, desto lavere lærertetthetsnorm.

7.4.3 Skolefritidsordningen (SFO)

SFO er lite lovregulert i opplæringsloven. Kommunen har plikt til å ha et tilbud før og etter skoletid. Både plasstilbud og foreldrebetaling har vært ulike i Orklandkommunene.

Fellesnemnda for Orkland har vedtatt felles vedtekter for skolefritidsordningen i Orkland.

	Orkdal	Agdenes	Meldal	Krokstadøra
Antall elever i SFO	342	37	83	5
Antall barn i SFO med helplass	203	6	4	0

Kilde: GSI 1.10.2019.

Grafen viser at det er større andel elever som har SFO plass på de laveste trinnene. Deretter synker antallet med stigende alder.

Foreldrebetaling i skolefritidsordningen

Brukerbetaling skolefritidsordning settes til et gjennomsnitt av satsene i de fire kommunene.

- Helplass: 12 timer i uken og mer: 2 328 kroner i måneden.
- Halvplass: Fra 1 til og med 11 timer i uken: 1 369 kroner i måneden.
- Kostpris: 196 kroner i måneden.

I Statsbudsjettet ble det varslet at det skal settes et tak på hvor mye en SFO-plass skal koste for foreldre med lav inntekt, og at en SFO-plass for første- og andreklassinger skal koste maks 6 % av familiens inntekt fra neste høst. I tillegg skal det innføres gratis SFO for elever som går i 5.–7. klasse og har særskilte behov.

De nye bestemmelsene blir sannsynligvis innført fra og med neste skoleår.

Kommunen får kompensert tap av inntekt 276 000 kroner i 2020. Deretter 664 000 kroner per år i handlingsplanperioden.

7.5. Tverrfaglige tjenester

7.5.1 Integrering

Integreringsenheten består av Flyktingetjenesten og Voksenopplæringa. Det vil være avgjørende å finne riktig dimensjonering av tjenestene i lys av nedgang i antall flyktninger.

Overordnet mål: Alle innvandrere skal komme seg i arbeid og forsørge seg selv

Flyktingetjenesten

Alle de fire kommunene tok imot et større antall flyktninger i forbindelse med den økte flyktingestrømmen i 2015. Flyktingene er hovedsakelig fra Syria, Somalia, Eritrea og Afghanistan.

Den økte flyktingestrømmen med påfølgende bosetting i kommunene, medførte økt ressursbehov for tilrettelegging og oppfølging av de nyankomne. Mens en del av bemanningen ble ansatt på prosjektbasis, ble andre ansatt i faste stillinger. Disse stillingene er flere steder i organisasjonen: helsestasjonene, pleie og omsorg, NAV, Orkdalstorget, Voksenopplæringa og i Flyktingetjenesten.

I de siste årene har antall flyktninger til Norge avtatt, og behovet for bosetting mindre. I 2019 var det bare i Orkdal, av sammenslåingskommunene, som fikk spørsmål om bosetting av nye flyktninger – 16 personer.

Det gis integreringstilskudd i fem år for hver flyktning, avhengig om de får jobb på et tidligere tidspunkt. Flyktninger som ikke blir sysselsatt, vil medføre utgifter for kommunen i form av sosialstønader.

I et kort tidsperspektiv kan kommunen benytte oppsparte fondsmidler knyttet til integrering, men parallelt må det reduseres på lønnskostnader. Orkland bør gjøre et politisk vedtak om hvor mange flyktninger kommunen kan ta imot. Slik kan man være bedre rustet ved en evt. ny flyktingestrøm.

I budsjettet for Orkland ligger det bruk av integreringsmidler for totalt 41 mill. kr. Det forventes at vi får ca. 21 mill. i integreringstilskudd. Kommunen har et stort flyktningefond, på nærmere 70 mill. kr, men dette tømmes i løpet av 2022, om ikke driften tas ned. Det bør derfor settes i gang arbeid med en bosettingsplan som behandles innen sommeren 2020, og som planlegger driften innenfor rammene som integreringstilskuddet gir.

Voksenopplæringa

Orkdal har levert voksenopplæring til hele Orkland, også før sammenslåingen.

Det gis to tilbud i Voksenopplæringa

- Opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven (70 elever)
- Grunnskole for voksne etter opplæringsloven (41 elever)

Fra 2015 økte antallet elever ved voksenopplæringa som følge av økt bosetting av flyktninger. Dette førte til økte statlige tilskudd til kommunen. Nå bosettes færre flyktninger og dermed er det færre som utløser tilskudd. Dette skjer samtidig med at antallet som har behov for ytterligere tid til norskopplæring utover stønadsperioden, og som har rett til slik undervisning, ikke synker tilsvarende.

I tillegg er det en dreining mot at flere har behov for grunnskole som kommunen må dekke selv. I dag er det 41 elever i grunnskoleklassene og behovet ser ut til å vedvare. I 2019 dekkes grunnskoleopplæring for voksne av flyktingefond/integreringstilskudd, men dette kan ikke vedvare. For 2020 er det budsjettet med bruk av flyktingemidler på 7,79 mill. kr i Voksenopplæringa.

Reduksjon i tilskudd til voksenopplæring

Elever med rett og plikt til norskopplæring utløser statlig tilskudd i tre år fra de starter på skolen. Det er individuelt hvor lang tid elevene bruker på å nå et tilfredsstillende nivå på norsk og enkelte trenger mer enn tre år.

Tilskudd	
År 1	32 300

År 2	64 500
År 3	45 000

Kommunen mottar et grunntilskudd. Dette reduseres fra fire til ett som følge av kommunesammenslåingen og kommunen taper dermed tre tilskudd på 575 000 kr sett i forhold til nivået for 2018.

Tilskudd	
Fra 5 elever og flere	575 000
Færre enn 5 elever	185 000

Tilbudet i voksenopplæring må inngå både i bosettingsplanen og ny skolebruksplan.

7.5.2 Barne- og familietjenesten

Enheten består av Helsestasjons- og skolehelsetjenesten, Pedagogisk-psykologisk tjeneste, Familiesenteret og Barnevernstjenesten. Våren 2020 flytter tjenestene inn i det nye Folkehelsesenteret. En slik samlokalisering vil styrke den tverrfaglige samhandlingen til det beste for barn og unge, og deres familier.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Tjenesten består av Helsestasjon, skolehelsetjenesten, helsestasjon for ungdom, svangerskaps- og barselomsorg. Det er en helsefremmende og forebyggende tjeneste som skal gis til alle barn og unge, og til gravide som ønsker å gå til svangerskapskontroll i tilknytning til helsestasjonen. Tjenesten skal være et lett tilgjengelig lavterskeltilbud for alle i målgruppen, noe som gir mulighet for tidlig innsats i form av råd og veiledning helt fra svangerskapet. Det som betegner tjenesten, er at alle skal ha et likt tilbud.

Hovedutfordringen for Helsestasjons- og skolehelsetjenesten i 2020 vil være å etablere en ny felles avdeling i Orkland kommune samtidig som tjenesten skal inngå i et felleskap i den nye Barne- og familietjenesten.

Antall barn	Agdenes	Meldal	Orkdal/Snillfjord
Hjemmebesøk nyfødte	15	39	105
Undersøkt 8. leveuke	20	43	108
Undersøkt ved 2-årsalder	18	44	118
Undersøkt ved 4-årsalder	16	43	158
Undersøkt 1. trinn	12	51	115

Kilde: KOSTRA

Det har i de senere årene vært gitt en generell styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten i form av økte midler i rammen til kommunene. I tillegg har det vært prosjektmidler fra Helsedirektoratet. Styrkingen har gitt mulighet for mer tilstedeværelse og tilbud gjennom skolehelsetjenesten ut i de enkelte skolene, med spesifikt fokus på det psykososiale miljøet for elevene og mer åpen dør til helsesykepleier som har blitt mer synlig i skolen. Målet er å forebygge fysiske og psykiske plager blant barn og unge. Styrket skolehelsetjeneste skal også bidra til å skape gode læringsmiljø og forebygge frafall.

Tjenesten er avhengig av tett samarbeid med for eksempel leger, fysioterapeuter, ergoterapeuter og psykiatri.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

Kommunene Orkdal, Agdenes og Meldal har hatt felles PPT før kommunesammenslåingen. Snillfjord har hatt sin tjeneste sammen med Hitra og Frøya.

PP-tjenestens mandat er regulert i opplæringsloven § 5-6 og barnehageloven § 19 c, og skal bistå skoler og barnehager i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å legge bedre til rette for barn og unges utvikling. PPT skal arbeide både på individ- og systemnivå.

PP-tjenestens overordnede mål:

- Rette fokus på forebygging og tidlig innsats
- Bidra til økt kvalitet for tilrettelegging både i det ordinære tilbudet, og ved spesialpedagogisk hjelp i barnehagen eller spesialundervisning i skolen og voksne som har rett til spesialundervisning
- Bidra til forebygging og håndtering av fravær og frafall gjennom disse tiltakene:
  - Læringsmiljøteam
  - Tverrfaglig fraværsteam
  - Ungdomslos

I det individrettede arbeidet har PPT fokus på barnet/eleven i samspill med gruppa, kartlegginger og en vurdering av barnets/elevens ordinære opplæringstilbud i barnehage og skole. I individualsaker jobber PPT ut ifra «Tiltaksmodellen» som dokumenterer tidlig innsats, og arbeidet fram mot en eventuell henvisning. PPT skal utarbeide en sakkyndig vurdering der loven krever det.

I det systemrettede arbeidet bistår PPT i utviklingsprosjekter som vurdering for læring, fagfornyelsen, inkluderende barnehage- og skolemiljø, fravær og digitale verktøy.

Bemanning i PP-tjenesten

	Fagstillinger	Ledelse	Merkantil	Sum årsverk
Orkdal, Agdenes, Meldal	8,16	1	0,55	9,71
Malvik 14 083 innbyggere	5,25	0,5	0	5,75
Verdal 14 979 innbyggere	6,45	1	1	8,45
Levanger 20 208 innbyggere	8,8	1	0,6	10,4
Melhus 16 627 innbyggere	6,6	1	0	7,6

Kilde: GSI 01.10.2018.

Barneverntjenesten

Orkdal, Agdenes og Meldal har hatt felles barneverntjeneste før kommunesammenslåingen. Snillfjord har tidligere kjøpt tjenesten av Hemne kommune.

Mål for barneverntjenesten:

- Gi barn, unge og familier hjelp og støtte når det er vanskelig hjemme.

Det kommunale barnevernet gjør vurderinger om barnet trenger tiltak etter barnevernloven.

Foreldrene har ansvar for å gi sine barn omsorg. Barn skal bo hjemme dersom det er mulig. Hvis hjelpetiltakene ikke er tilstrekkelig, har barnevernet ansvar for å finne andre løsninger, for eksempel utenfor hjemmet. Er foreldrene uenige, må det fattes et vedtak om dette i Fylkesnemnda for sosiale saker.

Nøkkeltall i barneverntjenesten

	2017			2018			2019 – 1. halvår		
	Meldinger	Barn under omsorg	Fosterhjem	Meldinger	Barn under omsorg	Fosterhjem	Meldinger	Barn under omsorg	Fosterhjem
Orkdal	93	26	35	79	28	35	90	30	38
Meldal	46	12	13	42	14	17	28	12	17
Agdenes	21	0	0	13	0	0	16	0	0
Skaun	79	9	9						
Sum	239	47	57	134	42	52	134	42	55

Bemanning i barneverntjenesten

2018	Barn med barnevernstiltak 0-17 år	Fristbrudd i undersøkelses-saker	Antall stillinger med fagutdanning pr 1000 barn 0-17 år	Andelen av kommunens totale utgifter som brukes på barnevern
Landet	4,3 %	10,3%	5,0	3,8 %
Trøndelag fylke	4,2 %	8,1 %	6,3	4,2 %
Orkdal, Meldal, Agdenes 18 000 innbyggere	4,8 %	0,0 %	3,4	3,4 %
Verdal 14 979 innbyggere	6,6 %	0,0 %	5,8	4,2 %
Levanger 20 208 innbyggere	5,1 %	24,6 %	6,7	3,8 %
Melhus 16 627 innbyggere	2,9 %	9,1 %	3,1	1,7 %
Malvik 14 083 innbyggere	4,0 %	20,5 %	3,0	2,3 %

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet: Tabellen viser at barneverntjenesten i Orkland er lavere bemannet enn lands- og fylkesgjennomsnitt men over Malvik og Melhus.

Familiesenteret

Kommunenes overordnede oppgaver i det psykiske helsearbeidet for barn og unge er å legge til rette for gode og trygge oppvekstmiljøer, og iverksette forebyggende tiltak for å hindre psykiske vansker. Psykisk helsearbeid for barn og unge har Orkdal valgt plassere inn i Familiesenteret. Det er bare Orkdal og Meldal som har hatt et Familiesenter, selv om behovet har vært til stede også i de andre kommunene. Familiesenteret i Orkdal har hatt mange flere oppgaver og funksjoner enn i Meldal, og omtales i neste avsnittet.

Tjenesten er et tverrfaglig tilbud til foreldre, barn og ungdom som opplever små eller større hverdagsutfordringer. Familiesenteret er et gratis lavterskeltilbud for dem som søker hjelp. Senteret tilbyr foreldreveiledning, barnesamtaler, familie- og/eller parterapi, man samarbeider også med barnehager og skoler. Kompetansen ved senteret er bred, bestående av ansatte med helsefaglig, pedagogisk og sosialfaglig bakgrunn. Det er 5,5 årsverk fordelt på 6 ansatte.

Antall henvendelser

Det er flere familier som selv tar direkte kontakt med Familiesentret når de føler behov for hjelp.

	Antall familier/ saker
2017	42
2018	32
2019 (1.1-30.09)	29

Tabellen viser hvor mange familier som selv henvender seg til Familiesenteret. Antallet er redusert.

Familiesenteret Pluss-tilbud

Dette er et tilbud der samarbeidspartnere som blant andre barnehager og skoler henvender seg til Familiesenteret.

	Antall familier/saker	Antall familier/saker
	0 - 6 år	7 - 18 år
2017	42	23
2018	30	73
2019 (1.1-30.09)	23	72

Tabellen viser at det er blitt færre henvendelser for de yngste barna mens antallet henvendelser når det gjelder eldre barn er økende.

7.6 Digitalisering

Intensjonsavtalen har høye ambisjonene om en digital oppvekstsektor. Rammeplanen for barnehagen og Læreplanverket for grunnskolen har også tydelige krav til barn og unges digitale ferdigheter, som det tas høyde for i Digitaliseringsstrategien for oppvekst i Orkland. Oppdaterte digitale verktøy og digital kompetanse hos ledere og ansatte er viktige forutsetninger for å lykkes.

Hovedmål i digitaliseringsstrategien for oppvekst for Orkland kommune (2018-2022):

Barnehage

- Barna skal, gjennom lek, kreativitet og læring, få digitale erfaringer som gir de en begynnende forståelse av det digitale samfunnet.

Grunnskole

- Elevene skal ha digitale ferdigheter som gjør dem i stand til å oppleve livsmestring og lykkes i videre utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse
- IKT skal utnyttes godt i organisering og gjennomføring av opplæringen for å øke elevens læringsutbytte

Voksenopplæringa

- Deltakerne på voksenopplæring skal ha digitale ferdigheter som gjør dem i stand til å oppleve livsmestring og lykkes i videre utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse
- IKT skal utnyttes godt i organisering og gjennomføring av opplæringen for å øke deltakernes læringsutbytte

Tiltak i 2020

- Ressurslærer som er faglig oppdatert og kompetent på området, som skal støtte ledere og kurse ansatte i skoler og barnehager i Orkland. Dette finansieres med 80 % på skole og 20 % på barnehage. Tiltaket dekkes innenfor rammen til skole og barnehage
- Det avsettes 500 000 kroner per år til utskifting av digitale verktøy. Tiltaket dekkes innenfor rammeområde skole
- Lisenser og programvare betales av enhetenes egne rammer

7.7 Newtonrom

Fellesnemnda i Orkland vedtok i 2018 at det skal etableres et Newtonrom. Et rom som både barnehagene, grunnskolene og videregående skoler kan benytte. Et Newtonrom er et praktisk, spennende innredet, og teknologisk velutstyrt undervisningslokale, med fokus på naturfag, matematikk og teknologi. Newtonrommet er tenkt som et samarbeidsprosjekt mellom næringsliv og barnehage- og skolesektoren i Orkland, hvor kommunen betaler lønn.

Det vil være behov for 120 % newtonlærere, organisert med tre lærere i ca. 40 % stilling hver. I tillegg vil de undervise i ordinær skole. Newtonlærerne må ha formell og relevant kompetanse i realfag og

teknologi. En av Newtonlærerne må fungere som daglig leder som er direkte underlagt kommunalsjef for oppvekst.

Kommunestyret i Orkdal har vedtatt samlokalisering med Folkehelsesenteret, i form av et tilbygg for Newtonrommet til en kostnad på 4,5 mill. kr pluss mva. Kostnaden vil bli høyere enn antatt. Dette innebærer at en må se på alternative løsninger. Rådmannen vil komme med en sak i forbindelse med endelig behandling av handlingsplan og budsjett.

Tiltaket for øvrig er tenkt finansiert innenfor oppvekstsektorens ramme, i tillegg til finansiering fra lokalt næringsliv.

7.8 Hvordan skape handlingsrom for nye satsinger

Statlige midler til etterutdanning innenfor barnehage- og skolesektoren kanaliseres til kompetansenettverket Orkdal-Øy, via Fylkesmannen.

Kommunene tilbys ofte rimelige/gratis deltakelse i ulike satsinger i regi av Kommunenes sentralforbund og forskjellige departementer, direktorater og kompetansesentra.

I tillegg gis det ofte muligheter for å søke om midler til prosjektstillinger som skal fremme utvikling og læring, i den hensikt å tilby bedre tjenester.

7.9 Prioriterte tiltak

Tiltak vedtatt av i Handlingsplan 2019-2022

Tiltak	2020	2021	2022
Newtonrom drift	735 000	1 470 000	1 470 000
Redusert lærerstilling	-735 000	-1 470 000	-1 470 000
Redusert en lærerstilling , Lensvik skole		300 000	600 000

Tiltak i handlingsplanperioden 2020 – 2023

Prioriterte tiltak	2020	2021	2022	2023
Redusert barnehagedrift på grunn av redusert barnetall	-2 846 000	-5 894 000	-7 432 000	-7 432 000
Ressurslærer IKT	164 000	164 000	164 000	164 000
Helårsvirkning gratis kjernetid 2 – åringen	182 000	182 000	182 000	182 000
Ressurslærer IKT	656 000	656 000	656 000	656 000
Overføring til investering PC/IPAD til grunnskole	500 000	500 000	500 000	500 000
Grunnskoleopplæring barn i andre kommuner	2 200 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000
Lønnsharmonisering funksjonstillegg	234 000	234 000	234 000	234 000
Økt inntekt for kompensasjon for red. kontingent SFO	276 000	664 000	664 000	664 000
Grunnskoleopplæring gamle Snillfjord (Venn)	600 000	375 000	225 000	75 000
Virkning rammetilskudd lærertetthetsnorm	-1 625 000	-1 625 000	-1 625 000	-1 625 000
Tilskudd Leirskole	196 000	196 000	196 000	196 000

Kapittel 8 Helse og mestring

8.1 Utfordringsbildet for området (nye statlige føringer, lokale særskilte forhold, særutfordringen for området)

Det er fem overordnede utfordringer for området, med potensielle budsjettmessige konsekvenser for Orkland i årene som kommer:

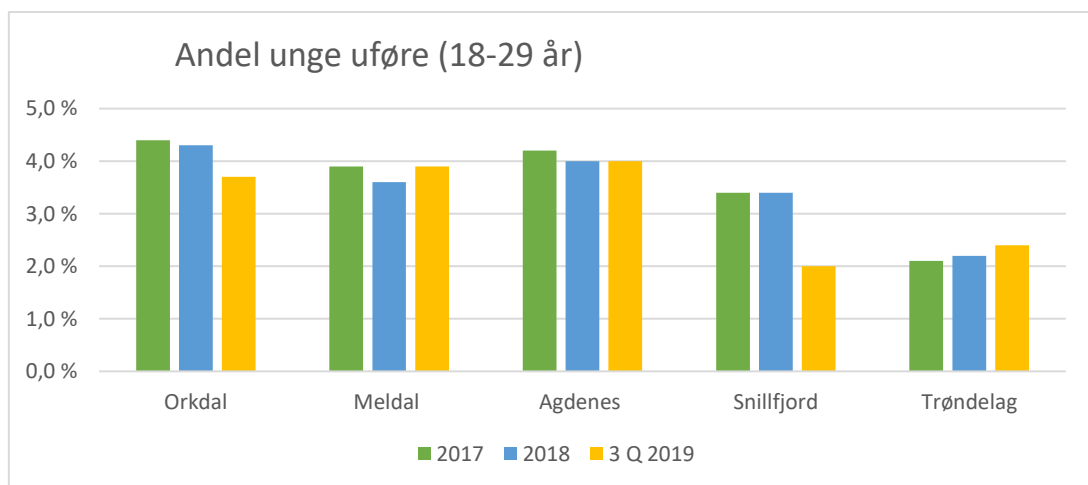
1. Demografi
  - a. Eldre befolkning
  - b. Eldre befolkningssammensetning enn sammenligningskommuner
2. Andel unge uføre
3. Ressurskrevende brukere
4. Flere oppgaver til kommunene
5. Rekruttering/ kompetanse
6. Håndtering av uforutsette kostnader

8.1.1 Demografi

Andelen over 80 år dobles fram mot 2040 og Orkland har en eldre befolkning enn sammenligningskommuner.

8.1.2 Andelen unge uføre

Andelen unge uføre ligger til dels langt høyere i Orklandskommunene enn fylkes- og landssnitt. Det å motta uføretrygd i ung alder fører til mange år utenfor yrkeslivet. Dette kan predikere utenforskap og evnen til å mestre eget liv. Vi må gå nærmere inn i tallene for så se hva dette skyldes og finne målrettede tiltak for å redusere antall unge som mottar uføretrygd.

8.1.3

Ressurskrevende brukere

Kommunenes samlede utgifter til ressurskrevende brukere har økt de siste årene. Jmf tabell under.

Gjennom refusjonsordningen fra staten får kommunen refundert 80 % av direkte lønnskostnader over innslagspunktet som er 1 270 000 pr bruker for 2019. Ordningen gjelder for brukere under 67 år.

Utvikling i netto utgift for Orklandkommunene for brukere under 67 år:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Orkdal	10 732	12 999	11 270	14 868	16 856	20 023
Meldal	2 221	2 372	2 350	2 350	6 681	5 607
Agdenes	8 302	8 733	9 797	10 460	9 762	11 607
Snillfjord	0	0	0	0	0	3 648
Orkland	21 255	24 104	23 417	27 678	33 299	42 904
Endring		2 849	-687	4 261	5 621	9 605

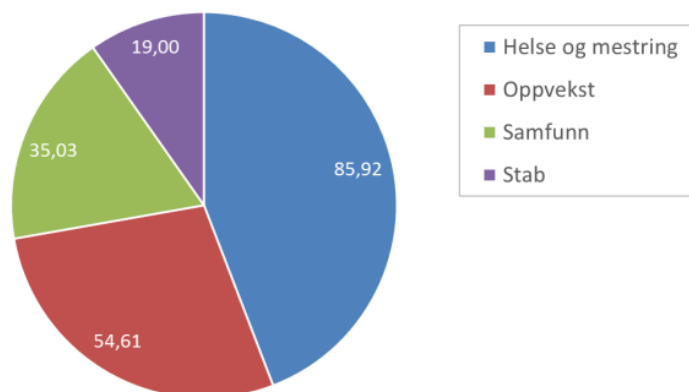
For brukere over 67 år er det ingen refusjonsordning for kommunene. Det er pr i dag tiltak med en kostnad på ca. 10 millioner kroner pr år i Orkland. Dette er brukere som mottar tjenester langt utover det som er ordinært tjenesteomfang.

8.1.4 Flere oppgaver til kommunene

Det er meldt om flere oppgaver til kommunene i årene som kommer. Blant disse er krav om psykolog, tannhelsetjeneste og forvaltning av tilskudd til boligetablering og boligtilpasning. I tillegg er det flere oppgaver som foreslås overført eller er på utredningsstadiet. Dette er blant annet DPS, varig tilrettelagt arbeid, hjelpemidler og finansiering av pasienttransport.

8.1.5 Rekruttering og kompetanse

Antatte årsverk pr tjenesteområde

Oversikten viser årsverk i alderstrinn 60-70 år samlet for dagens kommuner, fordelt på arbeidsområde. Det viser at 86 årsverk innenfor helse- og mestringsfeltet nærmer seg pensjonsalder. Dette er både en utfordring og en mulighet. En mulighet i den forstand er at nye oppgaver til kommunen sannsynligvis krever noe annen kompetanse. Det er åpenbart en utfordring da disse årsverkene også skal erstatte kompetanse som virksomhetene innehar i dag.

8.1.6 Håndtering av uforutsette kostnader

Jmf. kommunens sørge- for- ansvar for helse og omsorgstjenester har alle som oppholder seg i en kommune rett til nødvendig helsehjelp. Med helsehjelp forstås handlinger som har forebyggende, diagnostisk, behandlende, helsebevarende, rehabiliterende eller pleie- og omsorgsformål.

Det er vanskelig å forutse behovet for helsetjenester kommende år når budsjettet vedtas, spesielt når det gjelder helse- og omsorgstjenester der omfanget er større enn «vanlig», jmf. kapittel om ressurskrevende brukere.

En utfordring i budsjettarbeidet innen helse og mestring er at det ligger et merforbruk i regnskap for 2019. Det gir en tilleggsutfordring i budsjettarbeidet. Det taler for at det er behov for en økonomisk buffer for helse og mestring i budsjettet i 2020.

8.2 Orklands fire perspektiver

For helse og mestringsområdet vil perspektivene ha følgende innhold og betydning:

8.2.1 Solid styring

Budsjettstyring og håndtering av uforutsette utgifter har vært en utfordring innen enkelte områder av helse- og mestringsfeltet.

Solid styring for helse og mestringsfeltet innebærer derfor spesielt gode økonomi- og rapporteringsrutiner som grunnlag for god styringsdialog. Målet er så tidlig som mulig å avdekke eventuelle budsjettavvik for å oppnå nødvendig korrigerende.

Det er en målsetting for tjenesten å skaffe handlingsrom for uforutsette kostnader av en viss størrelse, da man vet at dette er kostnader som dukker opp gjennom et år. Handlingsrommet foreslås etablert ved at det settes av midler i budsjettet til slike formål på tjenestens fellesområde. Midlene benyttes underveis gjennom året på den enheten behovet oppstår.

8.2.2 Tidlig tverrfaglig innsats

Uavhengig av organisering og plassering må både ledere og ansatte utvikle kompetanse i å jobbe effektivt sammen i team. På den måten utnyttes fagmiljøene til brukerens beste og med brukeren i sentrum.

Det er et sterkt fokus i offentlige føringer og lovverk på at de som har behov for tjenester fra flere instanser, skal ha et helhetlig koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud. Kommunen er pålagt å ha en koordinerende enhet. I Orkland vil denne funksjonen ligge under tildelingskontoret.

Tidlig tverrfaglig innsats kan lett bli oppfattet som noe som kun har med barn og unge å gjøre. Tidlig tverrfaglig innsats er like aktuelt for brukere i alle aldre for å best mulig kunne mestre eget liv.

Helse og mestring skal levere tjenester av god faglig kvalitet med fokus på tidlig innsats. Målet er at hverdagsrehabilitering blir en integrert del av tjenestene gjennom å videreutvikle dagens tilbud.

8.2.3 Best i møtet mellom mennesker

Helse og mestringstjenesten skal legge til rette for god dialog og medvirkning i saker som angår brukere. Brukerne av våre tjenester skal møtes med respekt og blitt tatt på alvor. Møtene skal preges av profesjonalitet, men samtidig nærhet. Dette fordrer relasjonell kompetanse blant både ledere og ansatte når de møter fortvilelse.

Det skal legges til rette for brukermedvirkning på system- og individnivå. Det er en målsetting at alle enheter skal gjennomføre brukerundersøkelser i 2020.

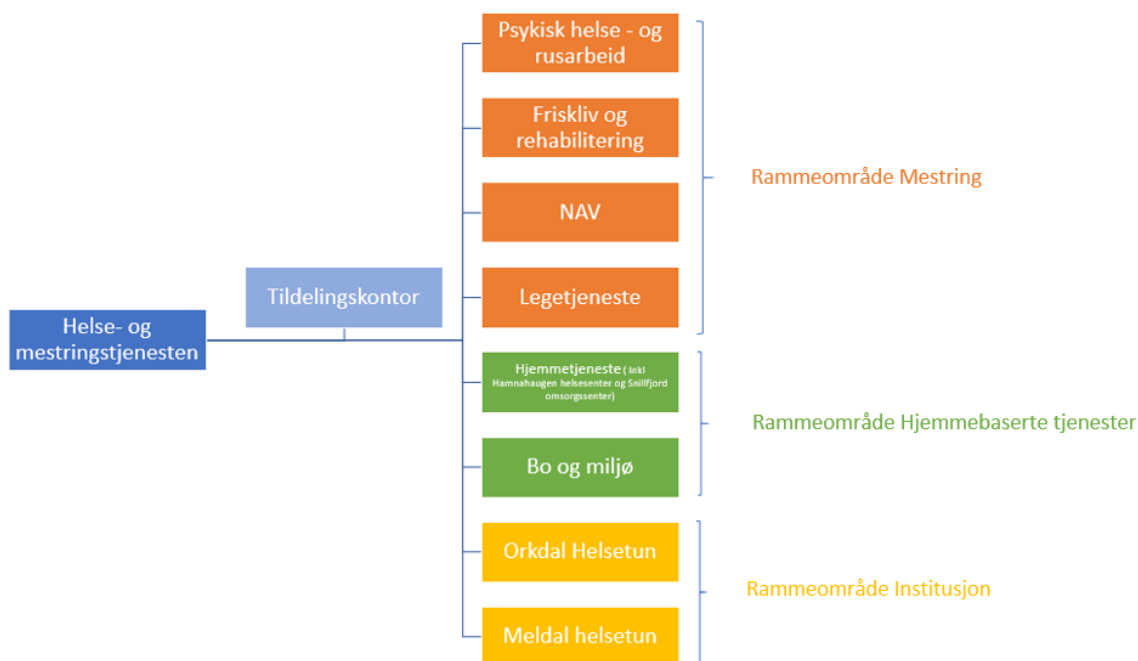
8.2.4 Digitalisering for bedre tjenester

Orkland kommune skal framstå som foregangskommune i bruk av digitale kanaler. Utviklingen stiller stadig høyere krav til kommunene. En av de utfordringene som peker seg ut er at Norge står ovenfor en betydelig eldrebølge i årene fremover. For at kommunene skal klare å håndtere et økende antall

eldre uten tilsvarende økning i antall ansatte, må ny teknologi tas i bruk innen pleie- og omsorgssektoren.

Målet er at velferdsteknologi skal bli en integrert del av tjenestetilbudet. Dette betyr at vi kan tilby digitale løsninger, enten i stedet for, eller i tillegg til andre tjenester. Digitalisering skal føre til bedre tjenester enten gjennom objektive kvalitetsmål eller økt brukertilfredshet.

8.3 Organisering og tjenestestruktur

I det følgende vil enhetene under helse- og mestringsfeltet presenteres med sentrale nøkkeltall.

8.4 Rammeområde Mestring

8.4.1 Tildelingskontor/ Koordinerende enhet

Målet for de kommunale helse- og omsorgstjenestene er at det skal tilbys riktige tjenester til rett tid og i tilstrekkelig omfang. Tjenestene er av stor betydning for pasient, bruker og pårørende. Kommunalt ansatte som arbeider med saksbehandling og tildeling av helse- og omsorgstjenester forvalter derfor et stort ansvar på vegne av kommunen. God saksbehandling er viktig for å kvalitetssikre tildelingen av tjenester.

Jmf. intensjonsavtalen:

«Det skal være klare tildelingskriterier for pleie- og omsorgstjenester. Felles organisering og samordning av administrative ressurser skal sikre gode tjenester. Det skal legges vekt på at innbyggerne skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. En felles utvikling av framtidsetta helse- og omsorgstjeneste med blant annet velferdsteknologi skal være en prioritert oppgave.»

For å ivareta innbyggernes rettigheter i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven skal Orkland kommune være profesjonelle i alle ledd av saksbehandlingen.

Jmf. Helse- og omsorgstjenesteloven § 7-3, skal det finnes en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomheten i kommunen. Den koordinerende enheten skal bidra til å sikre helhetlig tilbud til pasienter og brukere med behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering og rehabilitering.

Koordinerende enhet skal ha overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinator. Tildelingskontoret ivaretar funksjonen for koordinerende enhet i Orkland.

Det er utarbeidet tildelingskriterier for helse- og omsorgstjenestene som gir mer inngående informasjon om tjenestene.

8.4.2 Psykisk helse- og rusarbeid

Psykisk helse- og rusarbeid skal ha et tilrettelagt, differensiert og forsvarlig tjenestetilbud. Dette innebærer informasjonsarbeid, mestringkurs, behandling, veiledning, støtte, aktivitet, og forebygging. Brukere av tjenesten er personer over 18 år:

- Med psykiske lidelser/plager
- Med rusavhengighet/rusproblematikk, eller i rusbehandling
- Med livskriseproblematikk
- Pårørende til disse
- Andre instanser som ber om hjelp i akutt krise
- Andre med behov for veiledning, undervisning og - kompetansehevende tiltak
- Behov for forebyggende tiltak - oppfølgingsamtale eller informasjon om psykiske plager/lidelser eller rus

Enheten skal gjennom sterke fagmiljø og desentraliserte tjenester oppfylle intensjonsavtalens mål om:

«Den nye kommunen vil samle de mest spesialiserte tjenestene i sterke og kompetente fagmiljøer, som også skal prioritere tilstedeværelse i tverrfaglige samarbeid ute hos enhetene.

Innbyggerne skal få dekket sine behov for kommunale tjenester innenfor sine naturlige nærområder.»

Enheten har tjenester innen 3 fagområder:

Behandling: Tjenester til mennesker med milde og moderate psykiske plager/rusproblemer og reaksjoner på belastninger og kriser. Både av kort og lang varighet. Moderate til alvorlige langvarige psykiske plager, reaksjoner og rusproblemer, ikke sammensatte.

Rehabilitering: Tjenester til mennesker med moderate og alvorlige psykiske plager og rusproblemer. Sammensatte og langvarige.

Heldøgns omsorg: Tjenester til unge voksne: 18 – 28 år, med psykiske plager/rusproblemer, uten alvorlig kognitiv svikt. Alvorlige, sammensatte, langvarige plager, nedsatt funksjonsevne.

Nøkkeltall

Årsverk brukerrettet tjeneste	37,7
Antall brukere	1 300
Brukere som benytter dagsenter	40
Brukere som benytter treffsted for rusavhengige	20
Antall oppmøter på aktivitetstilbud	1 296
Antall konsultasjoner pr år	5 688
Antall henvendelser på lavterskeltelefon	800
Antall klager	0
Antall brukere på mestringskurs	50

Kompetanseprofil

Andel med 3-årig høyskoleutdanning	79 %
Andel med fagskoleutdanning	7 %
Andel ufaglærte	14 %

Tiltak i handlingsplanperioden

For å balansere budsjettet foreslås følgende utgifter tatt ut:

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Reduksjon lønnsbudsjett	-807 000	-807 000	-807 000	-807 000

8.4.3 Friskliv og rehabilitering

Friskliv og rehabilitering består av Ergoterapi, Fysioterapi, Hverdagsrehabilitering og Friskliv, læring og mestring.

Intensjonsavtalens føringer oppfylles ved at friskliv og rehabilitering skal gi gode tjenester med utgangspunkt i innbyggernes behov. Det vektlegges at innbyggerne skal kunne bo hjemme så lenge som mulig. Den nye kommunen vil samle de mest spesialiserte tjenestene i sterke og kompetente fagmiljøer, som også skal prioritere tilstedeværelse i tverrfaglige samarbeid ute hos enhetene. Innbyggerne skal få dekket sine behov for kommunale tjenester innenfor sine naturlige nærområder.

Ergoterapi

Ergoterapi gir individuelt tilpasset hjelp til personer med problemer knyttet til bevegelse, sansetap, aktivitet og deltakelse. Ergoterapeuter fremmer aktivitetsutførelse, tilrettelegger aktiviteter og jobber for inkluderende omgivelser for at flest mulig skal oppleve deltakelse og tilhørighet. Hjelpen gis blant annet gjennom tilrettelegging, veiledning og tilpasning av hjelpemidler.

Fysioterapi

Fysioterapi gir hjelp til personer med nedsatt funksjonsevne, samt hjelp til mennesker med problemer knyttet til bevegelse, aktivitet og deltakelse. Hjelpen gis blant annet gjennom behandling, opptrening, råd og veiledning og gis enten individuelt eller i gruppe. Tjenesten driver også helsefremmende og forebyggende arbeid.

Fysioterapitjenesten består både av fysioterapeuter som er fast ansatt, og fysioterapeuter med driftsavtale.

Hverdagsrehabilitering

Hverdagsrehabilitering er et tilbud til hjemmeboende som trenger hjelp til å trene på hverdagslige aktiviteter. Dette underbygger strategien om at flest mulig skal få hjelp hjemme, og færrest mulig skal inn på institusjon. Hjelpen ytes ofte til personer i etterkant av en operasjon, brudd eller andre funksjonsfall. Ulike fagutdanninger er tilknyttet hverdagsrehabilitering: sykepleie, ergoterapi, og fysioterapi. Det er et mål at hverdagsrehabilitering skal bli en integrert del av tjenesten i hele Orkland.

Friskliv, læring og mestring

Friskliv, læring og mestring gir hjelp til endring av levevaner og til å mestre egen sykdom. Det gis strukturert, tilpasset og tidsavgrenset oppfølging basert på individuell og grupperettet veiledning, informasjon og aktiviteter. Basistilbudet inneholder støtte til endring innen fysisk aktivitet, test av fysisk form, kosthold, og tobakk. Eksempelvis tilbys lavterskeltilbud med trening for personer som er helt eller delvis utenfor arbeidslivet, og ulike mestringskurs ved etterspørsel.

Nøkkeltall	
Antall årsverk fysioterapeuter (kommunalt ansatte)	8,2
Antall årsverk ergoterapeuter	7,4
Frisklvsressurs	2,2
Antall driftstilskudd	9,8
Turnusfysioterapeut	1

Kompetanseprofil

Alle ansatte innenfor enheten har minimum 3-årig høyskoleutdanning

Tiltak i handlingsplanperioden

For å balansere budsjettet foreslås følgende utgifter tatt ut:

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Reduksjon lønnsbudsjett	- 363 000	- 363 000	- 363 000	- 363 000

8.4.4 NAV

NAV er en sektorovergripende tjeneste med hovedmål å få flere i arbeid og færre på trygd. NAV skal bistå arbeidsgivere med rekruttering og bemanning, og hjelpe bedrifter og enkeltpersoner ved permitteringer og oppsigelser. NAV yter tjenester til alle kommunens innbyggere og forvalter trygdeytelser, sosialtjeneste, arbeidsmarkedsbistand og tjenester til arbeidsgiverne.

NAV skal har ett hovedkontor på Orkanger, men sørge for brukernære møter i alle deler av Orkland kommune.

Sentrale nøkkeltall

Status per september 2019	Meldal	Orkdal	Agdenes	Snillfjord
Antall årsverk i NAV-kontoret: Statlig – kommunal	3 – 4,5	12 –14 – 3 prosjektstillinger	1,6 – 0,6	0,5 – 0,5 (ca.)
Antall uføre som mottar uføretrygd	395	1045	130	77
Antall uføre < 30 år	20	63	9	4
Antall som mottar Arbeidsavklaringspenger	85	282	35	18
Andel < 30 som mottar AAP	4,3%	3,1%	3,1%	0,7%
Andel sosialhjelpsmottakere (2018)	2,8%	1,7%	0,9%	1,2%
Andel unge sosialhjelpsmottakere (2018)	9,4%	9,0%	3,5%	3,4%

Tiltak i handlingsplanperioden

For å balansere budsjettet foreslås følgende utgifter tatt ut:

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Kjøp av tjenester NAV Hemne	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
Vakant stilling 50%	-335 000	-335 000	-335 000	-335 000
Sum	-735 000	-735 000	-735 000	-735 000

8.4.5 Legetjeneste

	Orkdal	Meldal	Agdenes	Snillfjord
Årsverk kommuneoverlege	0,4	0,4	0,2	0,2
Antall fastlegehjemler	11	4	1	0,8
Årsverk tilsynslegefunksjon sykehjem	0,67	0,47	0,1	0,2
Årsverk legetjeneste helsestasjon	0,3	0,27	Kommune- overlege	0,2
Årsverk lege flyktningetjeneste	0,2			
Turnuslege	1	1	1	
Driftsform	Selvstendig næringsdrivende	0-avtale	Kommunalt ansatt	Selvstendig næringsdrivende

Beskrivelse av driftsformer

I Orkdal og Snillfjord er legene selvstendig næringsdrivende. Legene får utbetalt basistilskuddet som er på 486 kroner pr. pasient pr. år (pr. 1. juli 2018). De drifter legekontorene selv, herunder arbeidsgiveransvar for kontorenes legesekretærer, og har egne avtaler med leverandører.

I Meldal har de såkalt 0-avtale. Det vil si at legene er selvstendig næringsdrivende, men kommunen har alle driftsutgifter knyttet til legekantoret, herunder arbeidsgiveransvar for legesekretærer. Basistilskuddet går til kommunen og hver lege betaler 5 000 per mnd. for leie av lokale og bruk av utstyr.

I Agdenes er legen fast ansatt i kommunen. Kommunen mottar basistilskuddet, drifter legekantoret og har arbeidsgiveransvar for helsesekretærer.

Intensjonsavtalen legger føringer for at *fastlegeavtaler (offentlig og privat) bør vurderes særskilt*. Den vurderingen som er gjort foreløpig er at driftsformene videreføres som før. Kommunen avventer nasjonale føringer for legetjenesten og det vil være naturlig å gjøre en helhetlig vurdering av tjenesten i forbindelse med eventuelle endrede nasjonale føringer og krav.

Tiltak i handlingsplanperioden

For å balansere budsjettet foreslås følgende utgifter tatt ut:

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Reduksjon beredskapsgodtgjørelse	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000

8.4.6 Hjemmebaserte tjenester

Hjemmetjeneste

Arbeidsområder for hjemmetjenesten er helsehjelp i hjemmet, personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring, middagsombringning, trygghetsalarm og brukerstyrt personlig assistent.

Helsetjeneste i hjemmet og praktisk bistand er lovpålagte oppgaver som tildeles etter vedtak fra søknadskontoret. Det foreligger et stadig økende behov for helsetjenester i hjemmet, samt at utfordringene endres til mer avansert behandling og omsorg i brukerens hjem.

Nøkkeltall

Antall årsverk brukerrettet tjeneste	122,11
Antall brukere	891

Kompetanseprofil

Andel med 3-årig utdanning	26,2
Andel med fagskoleutdanning	56,5
Andel ufaglærte	17,3

Heltid/ deltid

Gjennomsnittlig stillingsandel uten rene helgestillinger	71,3
Antall ansatte med ufrivillig deltid*	26

*Det er foretatt en kartlegging på den enkelte avdeling ved at ansatte er spurt om ønsket stillingsstørrelse. Antallet er de som ønsker seg hel stilling.

Tiltak i handlingsplanperioden

For å balansere budsjettet foreslås følgende utgifter tatt ut:

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Årsverk til Heim og Hitra*	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000	-2 100 000
Bemanning ihht pleiefaktor	-2 205 000	-2 205 000	-2 205 000	-2 205 000
Sum	-4 305 000	-4 305 000	-4 305 000	-4 305 000

* I forbindelse med at Snillfjord kommune deles i tre har flere ansatte ønsket seg til Hitra og Heim kommune.

8.4.7 Bo- og miljø

Enheten bo- og miljø yter tjenester til personer med psykisk utviklingshemming, herunder boliger og bofellesskap. I tillegg er avlastningstjeneste for barn, støttekontaktjeneste, tilrettelagt fritid og dag- og aktivitetstilbud organisert under bo- og miljøtjenesten. Bo- og miljøtjenesten har også ansvar for drift av kommunalt hjelpemiddellager.

Bo- og miljø har flere dagaktivitetstilbud i Orkland og de fordeler seg på dagsenter i Lensvik, aktivitetssenter i Meldal, samt Sampro og Orkdalstorget på Orkanger. I tillegg er det samarbeid med eksterne aktører for dem som har tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift.

Det vurderes som hensiktsmessig å slå sammen Sampro og Orkdalstorget til en avdeling. Den vil i hovedsak arbeide med brukere som har behov for arbeidsrelatert aktivitet i tett samarbeid med andre tjenester/aktører. Avdelingene driver i dag med produksjon, salg av tjenester til det private markedet og internt i kommunen. Det er potensiale for økt aktivitet. Sampro har både arbeidsrelatert aktivitet og dagsentervirksomhet. Dette har gitt noen plassutfordringer. Det må gjøres en vurdering av ny lokalisering av dagsentertilbudet for psykisk utviklingshemmede i Sampro sitt nedslagsfelt. Orkland eier flere lokaler som med små investeringer vil egne seg som dagsenter for denne gruppen.

Nøkkeltall

Antall årsverk brukerrettet tjeneste	105,8
Antall brukere	81
Antall brukere dag og aktivitetssenter	45
Antall brukere arbeidsrettet aktivitet	41
Antall brukere støttekontaktjeneste	143

Kompetanseprofil

Andel med 3-årig utdanning	13,24
Andel med fagskoleutdanning	58,88
Andel ufaglærte	27,88

Heltid/ deltid

Gjennomsnittlig stillingsandel uten rene helgestillinger	61,3
Antall ansatte med ufrivillig deltid*	22

*Det er foretatt en kartlegging på den enkelte avdeling ved at ansatte er spurt om ønsket stillingsstørrelse. Antallet er de som ønsker seg hel stilling.

Tiltak i handlingsplanperioden

For å balansere budsjettet foreslås følgende utgifter tatt ut:

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Samordning av ledelse Orkdalstorget og Sampro	-732 000	-732 000	-732 000	-732 000
Reduksjon lønnsbudsjett	-260 000	-260 000	-260 000	-260 000
Sum	-992 000	-992 000	-992 000	-992 000

8.4.8 Institusjonstjeneste

	Orkdal helsetun	Meldal helsetun	Hamnahaugen omsorgssenter	Snillfjord Omsorgssenter
Antall årsverk brukerrettet tjeneste	90,4	37,3	23,3	20,2
Sum institusjonsplasser	106	41	16	12
Sum HDO	26	35	15	8

Kompetanseprofil

	Orkdal helsetun	Meldal helsetun	Hamnahaugen omsorgssenter	Snillfjord omsorgssenter
Andel med 3-årig høyskoleutdanning	15,5	33,05	20,5	28,8
Andel med fagskoleutdanning	47,7	59,96	48,7	53,1
Andel ufaglærte	36,6	6,99	30,8	18,8

Heltid/ deltid

	Orkdal helsetun	Meldal helsetun
Gjennomsnittlig stillingsandel uten rene helgestillinger	73%	72%
Antall ansatte med ufrivillig deltid*	5	15

*Det er foretatt en kartlegging på den enkelte avdeling ved at ansatte er spurt om ønsket stillingsstørrelse. Antallet er de som ønsker seg hel stilling.

Tall for Hamnahaugen og Snillfjord omsorgssenter er registrert under tilhørende enhet hjemmetjeneste.

Ifølge intensjonsavtalen skal «den nye kommunen ha tilbud innen pleie og omsorg plassert nær innbyggerne. Enhetene skal ha ressurser, kompetanse og lokaler som gjør dette mulig». I tillegg skal den nye kommunen samle de mest spesialiserte tjenestene i sterke og kompetente fagmiljøer.

Det er fire sykehjem i nye Orkland kommune. Orkdal og Meldal helsetun vil bestå som selvstendige enheter med egen enhetsleder i Orkland. Institusjonene i Lensvik og på Krokstadøra blir organisatorisk plassert under hjemmetjenesten. Dette for å sikre god bruk av tilgjengelige ressurser og fagkompetanse på tvers av institusjonstjenesten og hjemmetjenesten.

Det er en nasjonal trend at institusjonstjenestene bygges ned til fordel for flere plasser i bolig med heldøgns omsorg. Institusjonsplassene vil i all hovedsak være korttidsplasser og plasser i skjermet enhet for personer med demens.

For at enhetene skal ha samme forutsetning for å levere kvalitativt gode tjenester, anses det som hensiktsmessig å benytte pleiefaktor for å fordele ressurser på enhetene. Pleiefaktor betyr antall årsverk per plass. Det foreslås en pleiefaktor på 0,8 årsverk per plass på langtidsavdelingene og 0,9 årsverk per plass på korttid, rehabilitering og skjermet enhet. Dette på bakgrunn av antatt gjennomsnittlig pleietyngde og arbeidsmengde. Denne fordelingen er lagt til grunn ved budsjettering for institusjonstjenesten. Eventuelle smådriftsfordeler og stordriftsfordeler legges til grunn ved budsjettering.

8.4.9 Nye helse- og omsorgsinstitusjoner

Det er gjort og planlegges betydelige investeringer på området.

Det er bygd nytt helse- og omsorgssenter i Lensvik, som åpner november 2019. Antall institusjonsplasser er redusert fra 27 til 15 plasser. Det er i tillegg bygd 16 plasser med heldøgns omsorg i det samme bygget. I tillegg rommer bygget helsetjenester som helsestasjon, legetjeneste, fysio/ergo, psykisk helse og rus.

Meldal kommunestyre har vedtatt bygging av nytt helse- og omsorgssenter hvor antall institusjonsplasser reduseres fra 44 til 28. 25 av disse plassene er korttidsplasser, hvor 3 er plasser i skjermet enhet. I tillegg bygges 50 plasser med heldøgns omsorg.

Planleggingen tar utgangspunkt i en dimensjonering ut fra behov fram mot 2030. En kapasitetsutvidelse medfører økte driftskostnader med tanke på bemanning. Med utgangspunkt i den innarbeidede pleiefaktoren vil dette utgjøre 17 årsverk. Kostnaden er lagt inn i år 4 i økonomiplanen.

Det har vært gjennomført anskaffelse gjennom en deltentreprise høsten 2019. Dette har ikke gitt tilstrekkelige tilbud for å gjennomføre prosjektet. Det gjennomføres derfor en generalentreprise med forhandlinger første kvartal 2020. Nåværende framdriftsplanen tilsier byggestart før sommeren 2020.

Snillfjord kommunestyre har vedtatt bygging av 8 omsorgsboliger med heldøgns omsorg i tilknytning til Snillfjord omsorgssenter på Krokstadøra. Disse erstatter dagens 8 omsorgsboliger og gir ingen økning i kapasitet. Rivning av gamle omsorgsboliger er startet. Nye boliger skal stå ferdig i oktober 2020.

Orkdal kommune har gjennomført en mulighetsstudie for å belyse ulike alternativer for institusjonstjeneste og boliger med heldøgns omsorg. Videre arbeid avtales med hovedutvalg for helse og mestring.

Ved nybygg er investeringskostnaden kun en del av kostnadsbildet. Nybygg bør innrettes på en slik måte at driften blir rasjonell, det vil si hvor mye bemanning som må til for å få faglig forsvarlige tjenester. Dersom det gjøres store investeringer og påfølgende kapasitetsutvidelser uten at dette hensyntas, vil dette gi økt behov for bemanning.

Det er vanskelig å forutse eksakte tall når det gjelder behov for bemanning, så dette vil være et usikkerhetsmoment i budsjettet.

Tiltak i handlingsplanperioden

For å balansere budsjettet foreslås følgende utgifter tatt ut:

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Bemanning iht. pleiefaktor	-1 969 000	-2 625 000	-2 625 000	-2 625 000
Bemanning ved økt kapasitet i nybygg i Meldal				11 000 000
Sum	-1 969 000	-2 625 000	-2 625 000	8 400 000

Hvordan skaffe handlingsrom for satsinger:

- Kompetansemidler fylkesmannen
- Skjønnsmidler
- Alle enheter må skaffe seg oversikt over mulige tilgjengelige prosjektmidler (som for eksempel KS og fylkesmannen). Dette forutsetter ofte noe kommunal medfinansiering og egenandel i form av arbeidsinnsats. Dessuten må det være en klar strategi for hvordan prosjektene videreføres i den kommunale drifta etter endt prosjektperiode.

8.5 Prioriterte tiltak

Tiltakene samlet sett for å balansere budsjettet for helse- og mestringstjenestene foreslås som følger:

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Innsparingskrav	-8 595 000	-12 138 000	-13 966 000	-13 966 000
Psykisk helse og rusarbeid	-807 000	-807 000	-807 000	-807 000
Friskliv og rehabilitering	-363 000	-363 000	-363 000	-363 000
NAV	-735 000	-735 000	-735 000	-735 000
Legetjeneste	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
Hjemmetjeneste	-3 754 000	-4 305 000	-4 305 000	-4 305 000
Bo og miljø	-927 000	-993 000	-993 000	-993 000
Institusjonstjeneste	-1 969 000	-2 625 000	-2 625 000	-2 625 000
Sum	-8 885 000	-10 158 000	-10 158 000	-10 158 000

Tiltak i handlingsplanperioden 2020 – 2023 som det ikke er funnet rom for:

Prioriterte tiltak	2020	2021	2022	2023
Utredning ny helse og omsorgssenter Orkdal	1 000 000			
Tiltak heltidsstrategi	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Sum	2 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000

Kapittel 9 Samfunn

9.1 Utfordringsbildet - Høy investeringstakt

Prosjektstyring og kontroll med alle byggeprosjekter er vurdert som den største utfordringen innenfor tjenesteområde samfunn. Ved inngangen til ny kommune er den samlede investeringstakten høy i sammenslåingskommunene. Det blir viktig at tekniske tjenester har solid styring og prosjektledelse, og at alle prosjekter leveres i henhold til vedtatt budsjett, framdrift og fastsatt kvalitet. Hovedutvalg for teknikk vil ha ansvar som byggekomité for prosjektene. Administrativt vil det være en tverrfaglig sammensatt styringsgruppe for hvert enkelt prosjekt

bestående av prosjektledere, rådmann, aktuelle kommunalsjefer, aktuelle enhetsledere, økonomi og eventuelt jus. Innen tekniske tjenester er prosjektlederne organisert i et fagmiljø direkte under enhetsleder, og vil kunne dra veksler på hverandre.

9.2 Presentasjon av området Samfunn

9.2.1 Organisering og tjenestestruktur

I tillegg til de fem enhetene er sentrale tema som klimatilpasning og miljø, folkehelse og stedsutvikling forankret innenfor dette området. Folkehelse, klima og miljø er tema som gjelder for hele Orkland kommune og går på tvers av fagområdene. Klima- og miljøkoordinator, samt folkehelsekoordinator er plassert i stab hos kommunalsjefen.

I det følgende vil enhetene innen tjenesteområde samfunn presenteres:

9.2.2 Rammeområde plan og landbruk

Enhet plan, byggesak og geodata

Fagområdene arealplan, byggesak, oppmåling og geodata omfattet ifølge fagrapporten fra 2018 til sammen 19,25 årsverk:

Fagområde	Antall årsverk *)				Totalt:
	Snillfjord	Meldal	Agdenes	Orkdal	
Byggesak *)	1,2	1,0	1,0	4,75	7,95
Oppmåling	0,8	1,0	0,7	1,0	3,5
Plan	0,6	0,5	0,5	2,5	4,1
Geodata	0,2	0,5	0,3	1,0	2,0
Leder	0,2	0,2	0,3	1,0	1,7
Alle stillinger	3,5	3,2	3,5	10,25	19,25

* byggesak inkluderer adressering, utslipp, deling

Dersom en kun tar med 48 % av årsverkene i Snillfjord, blir samlet antall årsverk på plan-, bygge- og delesaker, oppmåling og geodata før sammenslåingen, 17,57 årsverk. På enheten Plan, byggesak og geodata er det innplassert 17,0 årsverk. Disse er i utgangspunktet tenkt fordelt slik på fagområdene:

- Plan 3,0 årsverk
- Byggesak 7,0 årsverk
- Geodata 3,0 årsverk
- Oppmåling 3,0 årsverk
- Leder 1,0 årsverk (blir i budsjettet fordelt på fagområdene)

Kompetanseprofil

Utdanningsnivå	Antall ansatte
Mastergrad eller mer	7
Bachelorgrad med eventuell påbygging	7
Fagbrev/videregående skole/teknisk fagskole	3

Nøkkeltall – plan, byggesak og geodata

Nøkkeltall 2018	Meldal	Snillfjord	Orkdal	Agdenes	Landet u. Oslo	Trøndelag
Reguleringsplaner vedtatt i alt (antall)	1	1	6	0		
Andel av reguleringsplanene som ble møtt med innsigelser (prosent)	50	100	29	25	26	20
Byggesøknader i alt behandlet (antall)	132	81	276	96		
Behandlede byggesøknader med 3 ukers frist (antall)	14	14	52	2		
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	14	21	16	15	20	15
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	34	31	42	60	37	38
Andel av innvilgete byggesøknader som skjer gjennom vedtak om dispensasjon fra plan (prosent)	7	43	10	..	18	13
Tilsyn for byggevirksomhet som er unntatt søknadsplikt (antall)	8	..	3	0		
Søknader om nye bygninger i strandsonen som ble innvilget (antall)	..	15	3	4		
Andel av søknader om nye bygninger i LNF-/LNFR-områder som ble innvilget (prosent)	..	100	100	100	97	100
Andel av søknader om tiltak i freda eller verneverdige områder / bygninger som ble innvilget (prosent)	..	..	50	50	49	50
Selvkostgrad i byggesaker (prosent)	100	..	..	..	81	82
Antall boliger 2019	2057	598	5804	968		
*) for Snillfjord herav Orkland		265				
Antall fritidsbygg 2019	1427	1056	1577	1047		
*) for Snillfjord herav Orkland		457				

Enhet landbruk og naturforvaltning

Orkla Landbruk blir fra 2020 Enhet for landbruk og naturforvaltning, og har ansvar for å løse kommunale oppgaver innen fagområdene jordbruk, skogbruk og naturforvaltning. Oppgavene spenner fra forvaltning av tilskuddsordninger i jordbruket (ca. 115 mill. kr årlig) til myndighetsutøvelse innen en lang rekke lovverk. Blant de viktigste er naturmangfoldloven, motorferdselloven, viltloven, hundeloven, friluftsløven, vannressursloven, jordloven og skogloven med en lang rekke tilhørende forskrifter. Dersom en arealplan eller et tiltak berører dyrkamark, skog eller natur skal disse fagområdene vurderes. Enheten, som er lokalisert i Meldal, har derfor en viktig rolle innen kommunens plan- og arealforvaltning.

Bemanning i forkant av sammenslåingen var slik (ref. fagrapporten 2018):

Fagområde	Antall årsverk Snillfjord	Antall årsverk Agdenes	Antall årsverk Orkla Landbruk	Antall årsverk Totalt:
Jordbruk	0,95	1	3,5	5,45
Skogbruk	0,25	0,3	0,5	1,55
Naturforvaltning	0,55	0,3	1	1,85
Faste stillinger	1,75	1,6	5	8,35
Prosjektstillinger	0	0	1,8	1,8
Alle stillinger	1,75	1,6	6,8	10,15

Kompetanseprofil

Utdanningsnivå	Antall ansatte
Mastergrad eller mer	7
Bachelorgrad med eventuell påbygging	1
Fagbrev/videregående skole/teknisk fagskole	1

Landbrukssenteret Midt består av Orkla Landbruk, Meldal Regnskapskontor, Norsk Landbruksrådgivning, Meldal Landbrukstjenester, Lensa, Allskog, Orkla Fellesforvaltning og Vannområde Orkla. Til sammen har senteret ca. 25 ansatte. Lensa vest er et nettverk som opprettet for å påvirke skognæringa med tanke på økt avvirkning og best mulig økonomi for aktørene i hele verdikjeden fra skogeier til industri og forbruker.

Landbrukssenteret Midt har gjennom 30 år utviklet seg til å bli et solid kompetansesenter innen landbruk- og naturforvaltning. Blant enhetene på senteret er det en oppfatning at samlokalisering av privat og offentlig forvaltning er overveiende positivt for alle. Den kommunale landbruksforvaltninga får bedre kontakt med landbruket som helhet, og terskelen for å dele informasjon på tvers av aktørene blir langt lavere. Samlokaliseringen kan på generelt grunnlag bidra til økt fokus på utviklingsoppgaver. Utviklingsoppgaver vil bli viktig for landbrukssenteret også framover. Høsten 2019 forberedes flytting av landbrukssenteret til kommunehuset i Meldal.

Nøkkeltall – landbruk og naturforvaltning

Kategori (2018)	Agdenes	Meldal	Orkdal	Snillfjord*	Orkland
Landbrukseiendommer (antall)	240	314	652	239	1.445
Jordbruksareal i drift (dekar)	16.772	31.919	39.362	12.475	100.528
Jordbruksbedrifter (antall)	63	95	143	48	349
Mjølkeleveranse (mill. liter)/Hentepunkt (antall)	5,9 / 28	12,1 / 48	8,6 / 36	3,3 / 17	29,9 / 129
Storfe (antall)	2.509	4.864	4.304	1.705	13.382
Vinterfôra sauer (antall)	229	1.207	1.001	911	3.348
Gris (antall)	0	0	677	4	681
Slaktekylling (tonn)	257,2	502,7	1.008,0	0	1.767,9
Verpehøner (antall)	18	42.456	59.956	0	102.430
Pelsdyr (antall reve- og minktsiper)	3.123	505	1.990	0	5.618
Produksjonstilskudd (mill. kr)	18,0	25,3	25,8	12,6	81,7
Avløsertilskudd (mill. kr)	3,2	4,5	4,5	2,0	14,5
Pristilskudd (mill. kr)	4,7	7,1	7,1	3,5	22,4
Regionalt miljøtilskudd (mill. kr)	0,2	0,7	0,6	0,1	1,5
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (mill. kr)	0,1	0,5	0,4	0,0	0,9
Produktivt skogareal (dekar)	90.249	223.896	248.700	112.290	675.135
Avvirkning (m3)	2.823	19.544	33.115	18.164	73.646
Planting (antall)	11.750	113.845	80.810	18.365	224.770
Markberedning (daa)	0	63	20	0	83
Ungskogpleie (daa)	4	231	117	0	352
Felte elg (antall)	36	168	176	24	404
Felte hjort (antall)	177	188	310	631	1.306
Søknader etter jord- og konsesjonslov	12	27	22	?	61
Søknader etter motorferdselloven	17	45	9	13	84
Dyrka og dyrkbar jord omdisponert (daa)	0,0	3,2	19,7	?	22,9
Godkjent nydyrka areal (daa)	49	70	105	?	224

*Gjelder hele Snillfjord kommune før kommunesammenslåingen

? = Ikke innrapportert i Kostra

9.2.3 Rammeområde tekniske tjenester

Dette rammeområdet omfatter enhetene tekniske tjenester, brann og redning.

Enhet tekniske tjenester

Tekniske tjenester består av avgiftsfri og avgiftsbelagt sektor. Avgiftsfri sektor: avdelingene veg/ park, formålsbygg og utleiebygg. Avgiftsbelagt sektor: avdeling vann/ avløp. Enheten består av 160 ansatte som utgjør til sammen 145 årsverk. Enheten har ansvaret for vel 150 000m² bygningsmasse, inkludert ca. 500 utleieboliger. Kommunal veg som skal driftes og vedlikeholdes er på totalt 273 km, og 2445 kommunale gateløp. Innenfor vann/ avløp er det til sammen 580 km ledningsnett. Tjenestestrukturen skal være slik at innbyggerne skal få tjenestene der de bor.

Før kommunesammenslåingen var bemanningen ifølge fagrapport 2018:

	Meldal		Orkdal		Snillfjord		Agdenes		Orkland	
	Pers	Årsv	Pers	Årsv	Pers	Årsv	Pers	Årsv	Pers	Årsv
Renhold	13	11,5	47	43,5	5	4,6	11	7,12	76	66,72
Drift	7	6,2	18	18	1,5	1,5	4	4	30,5	29,7
Stabs- funk- sjoner	3	2,8	4	2,4	2	1,4	1	0,2	10	6,8
Totalt	23	20,5	69	63,9	8,5	7,5	16	11,32	116,5	103,22

Avdeling vei og park, antall ansatte:

	Meldal	Orkdal	Snillfjord	Agdenes	Orkland
Drift	1	5	0,5	0,5	7
Stabsfunksjoner	0,2	1	0,25	0,2	1,65
Totalt	1,2	6	0,75	0,7	8,65

Stillingsandel for Snillfjord gjelder hele dagens kommune.

Avdeling vann og avløp, antall ansatte:

Orkdal	Agdenes	Meldal	Snillfjord
8 (stab)	2 (stab)	3 (stab)	2 (stab)
10 (drift)	3 (drift)	4 (drift)	2 (drift)
1 ubesatt (drift + prosjekt)			

Kompetanseprofil

Utdanningsnivå	Antall ansatte
Mastergrad eller mer	2
Bachelorgrad med eventuell påbygging	14
Fagbrev/videregående skole/teknisk fagskole	97
Ufaglært	43

Nøkkeltall – tekniske tjenester

Parameter – enhet	Orkdal	Snillfjord (*)	Agdenes	Meldal	Orkland
Omsorgsbolig med bemanning – stk	72	10	20	20	122
Omsorgsbolig uten bemanning – stk	51	3	36	86	176
Kommunal bolig (eid) – stk	120	22	1	24	167
Kommunal bolig (leid) – stk	4	0	1	3	8
Skoler – stk	6	1	2	1	10
Barnehager – stk	7	1	2	4	14
Kommunal vei og gate – km	146	40	54	33	273
Private veier – km	326	139	110	285	860
Private veier det ytes kommunalt tilskudd – km	77	0	0	0	77

Kommunal gang- og sykkelveg – km	31	3	5	3	42
Kommunal vei og gate med fast dekke – km	41	8	9	18	76
Antall lyspunkter langs kommunale veier og gater - stk	1884	110	174	277	2445
Kommunale renseanlegg – stk	5	0	0	2	7
Kommunale slamavskillere/mindre anlegg – stk	3	3	3	3	12
Pumpestasjoner – stk	36	3	3	8	50
Ledningsnett avløp totalt – km	121	5	10	44	180
Andel av befolkningen tilknyttet kommunalt avløp - %	80	59	23	44	
Antall kommunale vannverk – stk	1	1	2	2	6
Vannbehandlingsanlegg – stk	2	1	2	2	7
Ledningsnett vann totalt – km	228	18	82	70	398
Høydebasseng – stk	17	1	5	6	29
Total vannleveranse - m3	1996006	166875	353277	417900	2934058
Andel av befolkningen tilknyttet kommunalt vann - %	67,2	55,8	111	91,8	
Antall personer tilkoblet kommunalt vann – stk	7994	548	1899	3636	14077

*Tallene for Snillfjord før deling

Enhet brann og redning

Før kommunesammenslåingen var bemanningen i 2018 slik innenfor brann og redning i kommunene (ref fagrapport 2018):

Stillingstype	Agdenes	Meldal	Orkdal	Skaun	Snillfjord	Sum årsverk
Brannsjef	0,1	0,2	1	0	0	1,3
Leder forebyggende	0,1	0,2	1	0	0	1,3
Forebyggende personell	0,3	0,4	0,5	0,6	0	1,8
Leder beredskap	0,1	0,2	1	0	0	1,3
Deltid totalt	24	20	22	18	8	92
Utrykningsledere	3	4	4	4	2	17
Feiere	0,75	1	2,5	1,4	Orkdal	5,86
Vaktordning	Tredelt/ktv	Tredelt/ktv	Firedelt	Firedelt	Nei	

Brannstasjonsstrukturen følger forskriften om organisering og dimensjonering av brannvesen. Som følge av denne forskriften må brannstasjonsstrukturen være uendret, noe som innebærer at lokal beredskap fortsatt skal være lokal. Enheten Orkland Brann og redning har seks brannstasjoner i nye Orkland og Skaun. Orkland har vertskommuneavtale med Skaun om drift av brann og redning

Enheten Orkland Brann og redning har seks brannstasjoner:

- Orkland hovedbrannstasjon på Orkanger

- Meldal brannstasjon
- Krokstadøra brannstasjon
- Lensvik brannstasjon
- Slottet brannstasjon
- Skaun brannstasjon

100 ansatte bemanner et 30-talls biler, 11 ansatte på vakt til enhver tid, og resten disponible uten vakt, som er klare til å bistå i stort og smått.

Feierne kommer i kontakt med alle hus- og hytteeiere og skal gjennomføre hele 10 680 besøk på eiendom hvert år: Feiing og tilsyn av både boliger, fritidsboliger og andre bygninger med fyringsanlegg til oppvarming.

Nøkkeltall – brann og redning

	Orkland inkl. Skaun (budsjett 2020)	Kostragr. 7 (2018)	landet (2018)	Trøndelag (2018)
Netto kostnad pr. innbygger inkl. feiing, Kostratall	874	674	889	901
Antall A-objekter med tilsyn pr. 1 000 innbyggere 2018	2,43		1,74	2,04

9.3 Rammeområde kultur

Enhet kultur og idrett

Enheten Kultur og Idrett omfatter:

- Kulturadministrasjon inkl. idrett
- Kulturformidling inkl. Orkland kulturhus, Orkland kino og Løkken kulturhus (inkl. bygdekino)
- Orkland Kulturskole, med desentralisert undervisningstilbud på skolebygg i hele Orkland
- Orkland Bibliotek, med bibliotekavdelinger på Løkken, Lensvik og Krokstadøra
- Ungdom og fritid, med ungdomsklubben Synt'n i Orklahallen
- Frivillighet, med frivilligsentraler på Orkanger, Meldal og Lensvik.
- Kulturarv

Enheten har utstrakt samhandling med mange ulike aktører, og forvalter de fleste tilskuddsordningene som Orkland har rettet mot frivillig sektor. Enheten har 48 faste ansatte i ulike stillingsstørrelser, samt mange fast ansatte på timelønn. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i enheten er i underkant av 50 %, og minste faste stillingsstørrelse er 9,78%. Enheten har et driftsbudsjett på ca. 25 mill. kr.

Kompetanseprofil

Utdanningsnivå	Antall ansatte
Mastergrad eller mer	12
Bachelorgrad med eventuell påbygging	27
Fagbrev/videregående skole	8

Enheten forholder seg til lovverk som kulturloven, bibliotekloven og kulturskoleloven (opplæringslova).

9.4 Tilpasninger av tjenestenivå

I arbeidet med planstrategi for Orkland kommune må en ta stilling til planbehovet for den nye kommunen. Innen samfunnsområdet vil det være behov for å definere «normalt driftsnivå» og prioritere tiltak. Det vil tidlig i handlingsplanperioden være hensiktsmessig å utarbeide behovsanalyser i fag- og temaplaner som for eksempel hovedplan vei, hovedplan vann osv.

Plan, byggesak og geodata

Nivået på gebyrene for plan-, bygge-, dele- og oppmålingssaker har hatt ulik størrelse i sammenslåingskommunene. I 2019 ble det tatt grep for å utjevne dette noe, men det er fortsatt forskjeller. Dette innebærer en forholdsvis stor økning på noen av gebyrene i deler av den nye kommunen. Gebyrregulativene er gjennomgått og det er gjort endringer og tilpasninger for å forbedre regulativene.

Grovt sett kan en si at det er tatt utgangspunkt i de høyeste nivåene i 2019-regulativene og indeksregulert disse med forventa prisstigning. Men, det er forsøkt gjort tilpasninger for å speile arbeidet med den enkelte sakstypen på en god måte. Av bl.a. Kommunekompasset kan en lese at noen av sammenslåingskommunene har forholdsvis høye byggesaksgebyrer i dag. Kommunen kan ikke ha gebyr som overstiger kommunens kostnader med tjenesten. Dette skal dokumenteres gjennom etter-kalkyler.

Saksbehandlerverket e-Byggesak vil fases inn fra 2020, og det forventes økte gebyrer knyttet til dette fra 2021.

Landbruk og naturforvaltning

Enheten får i 2020 ansvaret for flere oppgaver og et større geografisk område. Det har vært noe ulik praksis, organisering og forvaltning innen kommunene, f.eks knyttet til motorferdsel i utmark, viltfond,

fallvilt, rovviltfellingslag, hjortevilt, veterinæravt, naturreservat og friluftsområder, og det må påregnes arbeid med nye forskrifter, planer og strategier for disse fagområdene. Det må også påregnes merarbeid forbundet med avvikling av pelsdyrhold.

Det vil framover bli viktig å avklare hvilke oppgaver og tjenester enheten skal utføre. Samarbeidet med lag og organisasjoner bør utvides innen tilrettelegging, drift og vedlikehold av friluftsområder, samtidig som det må tas stilling til om man fortsatt skal ha lokal forvaltning av naturreservater. Enheten vil bruke 2020 til å definere og tilpasse driftsnivået med tanke på prioritering av oppgaver og kvaliteten på tjenestene.

Tekniske tjenester

For å harmonisere tjenestenivået i Orkland, er blant annet et nytt regulativ for vann/avløpsgebyr utarbeidet. Gebyrsatsene er harmonisert innenfor VA-området, og er lik i alle deler av kommunen fra sammenslåingstidspunkt. Det vil i 2020 også bli utarbeidet en felles vannbruksplan som legger føringer for fremtidig drift og investeringer innenfor VA-området.

Når det gjelder husleie på utleieboliger, kan det her være noen forskjeller. En vil jobbe mot at det blir samme prinsipp for alle utleieboliger. Det vil også jobbes mot at vi kan heve utleieprisene til markedsleie for alle våre utleieboliger. Deler av kommunen har dette allerede, og dette medfører bla økte midler til vedlikehold av bygningsmassen, og at det blir større rullering innenfor boligmassen. Det vil være behov for en felles standard når det gjelder for eksempel utleie av idrettsbygg/-anlegg,

samfunnshus, kommunehus mm.

Det er behov for en hovedplan vei, som bl.a. legger føringer for lik behandling/ like kriterier i alle deler av kommunen når det gjelder private veger, tilskuddsordninger mm.

Brann og redning

Dersom en legger SSB sine tettstedsdefinisjoner til grunn, blir det trolig nødvendig å styrke bemanningen for å oppfylle kravene for dimensjonering av brannvesen. Dette betyr at man må øke med ett årsverk på brannforebyggende avdeling (fra 2,6 til 3,6 årsverk), og det må etableres såkalt dagkasernert vakt på hovedbrannstasjonen. I klartekst betyr det at det må etableres fire nye heltidsstillinger som har vakt på brannstasjonen på dagtid. Forskriften krever dette for tettsted med mer enn 8 000 innbyggere, og ved SSB sin (nye) definisjon av tettsted har Orkanger/Fannrem/Råbygda passert den grensen. Denne tilpasningen må vurderes i arbeidet med årsbudsjettet for 2021, i forbindelse med planlagt åpning av ny hovedbrannstasjon på Orkanger.

Nytt i Orkland er at det nå også skal feies og gås tilsyn i fritidsboliger og næringsbygg. Dette medfører hele 10 680 besøk på eiendom hvert år de første fire årene. Når en har besøkt alle og gjennomført en risikovurdering kan det legges opp til behovsrettede intervaller med alt fra årlig besøk til besøk hvert åttende år. De første fire årene vil altså bli de mest utfordrende. For å ha system på dette må vi inn med et nytt fagsystem for å handtere det, både rent praktisk med SMS-varsling og oppfølging (varsling via postkasse vil ikke fungere for fritidsboligeiere) og for arkiv/dokumentasjon. For å nå fritidsboliger uten bilveg er det nødvendig å bruke ATV. Det arbeides parallelt med nytt gebyrregulativ som tar høyde for nevnte investeringer.

På litt sikt vil det være aktuelt å selge tjenester for utnytte eventuelt økt kapasitet (brannvernlederkurs, varme-arbeiderkurs og opplæring) for næringslivet, spesielt industrien.

Kultur og idrett

Enheten har foretatt driftstilpassinger inn i Orkland. Det har vært behov for en lønnsmessig tilpassing på ca. 450 000 kroner, da tidligere budsjetter i enkeltkommunene ikke samsvarte med tilsatt personell. Denne tilpasningen er saldert ved å redusere vikarbruk, innkjøpsbudsjetter, tilskuddsordninger og realiserbare storbruksgevinster. Øvrig driftstilpassing er enhetens andel av felles innsparing, og er saldert på mulige tiltak innenfor hele kultur og idrett sitt budsjett.

Intensjonsavtalen uttrykker at tjenestestrukturen for enheten skal være desentralisert, der eksisterende lokasjoner skal videreføres blant annet for kulturskole, bibliotek og frivilligsentraler. Samtidig innehar enheten flere tjenestetilbud som i dag kun finnes på ett eller få steder.

Vi tar med oss et mangfold av faste og søkbare tilskuddsposter, samt avtaler om samhandling mellom kommunen og frivilligheten inn i Orkland. Enheten vil videreføre nivået i så stor grad som mulig inn i 2020, og bruke det første driftsåret til å avklare de ulike ordningene gjennom politiske prosesser.

Den statlige finansieringen av frivilligsentralen vil legges om, sannsynligvis fra 2021. Dette vil trolig medføre en betydelig mindre rammeoverføring til tjenesten enn det som er status for 2020. Frivilligsentralen i Snillfjord er driftet av en sammenslutning av frivillige organisasjoner fra hele Snillfjord. Det pågår dialog med styret for å finne løsninger som gjør at dagens struktur kan videreføres inn i 2020, og at eksisterende struktur avvikles i løpet av 2020.

Orkland Frivilligsentral

Tilskuddet til Snillfjord frivilligsentral tilpasses det beløpet som overføres i rammetilskuddet. På frivilligsentralen på Orkanger reduseres stillingsstørrelse fra 100 % til 80 % og i Meldal må frivilligsentralen flyttes til kommunalt eide lokaler i løpet av første halvår 2020.

Orkland kulturskole

Kulturskolen har allerede gjennomført en del tilpassinger som medfører innsparinger i det driftsnivået som er lagt for skoleåret 2019/20. Det gjøres i tillegg ytterligere tiltak.

Orkland bibliotek

Biblioteket på Krokstadøra har hatt 30 % ansattressurs. Med delingsmodellen for Snillfjord skulle bibliotekjenestens nye stillingsnivå vært 14 %. I budsjettet er det lagt inn midler til å opprettholde en stillingsressurs på 20 % for Krokstadøra bibliotek inn i Orkland.

Reduksjon tilskudd

Enhetens totale tilskuddsposter utgjør nærmere 5 mill. kroner. I dette ligger det et mangfold av søkbare og faste tilskudd. Som en konsekvens av budsjetttilpassinger så har det ikke vært rom for å tilføre lønns og prisstigning på tilskuddsposter. Unntak er de få tilskuddspostene som det ikke er mulig å redusere pga. vilkår i eksisterende avtaler. I tillegg har tilskuddene blitt redusert for å ivareta enhetens innsparingsforpliktelser knyttet til delingen av Snillfjord. Nye tilskuddsordninger vil bli etablert i samhandling med frivilligheten, hovedutvalget og enheten kultur og Idrett.

Tiltak i handlingsplanperioden 2020 – 2023 – innsparing:

Prioriterte tiltak	2020	2021	2022	2023
Frivilligsentral Krokstadøra	-227 000	-227 000	-227 000	-227 000
Frivilligsentral Orkanger	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
Frivilligsentral Meldal - husleie	- 51 000	-104 000	-104 000	-104 000
Kulturskole – Lensvik	-44 000	-44 000	-44 000	-44 000
Kulturskole – Orkanger	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Kulturarv – justere lønnsnivå	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Bibliotek Snillfjord – redusert stilling	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Bibliotek – redusert vikar	-33 000	-33 000	-33 000	-33 000
Reduksjon tilskudd	-86 000	-86 000	-86 000	-86 000
Øvrig driftstilpassing	-187 000	-187 000	-187 000	-187 000
Sum	- 898 000	-898 000	-898 000	-898 000

9.5 Gevinstrealisering

Plan, byggesak og geodata

Saksbehandlingsverktøyet eByggesak er anskaffet i 2019. Dette er en ny verdikjede for bygge-, dele- og plansaker utviklet i et samarbeid mellom Direktoratet for byggkvalitet, KS, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, pilotkommuner, Statens kartverk, SSB og programvareleverandører. Løsningen er ennå ikke ferdig utviklet, men har funksjonalitet som forbedrer saksbehandlingen. Løsningen gir muligheter for håndtering av digitale data i hele kjeden, og det vil forenkle søknadsprosessen for søkerne.

Det forventes en videreutvikling og forbedring av løsningen i 2020.

Gevinstene av verktøyet forventes bl. a. å være større grad av likebehandling, mer komplette søknader, redusert saksbehandlingstid og færre brudd på lovpålagt saksbehandlingstid, bedre omdømme, raskere integrasjoner og informasjonsflyt og bedre service. Dette bør på sikt kunne frigjøre mer ressurser til lovpålagt tilsyn med mål om å forbedre kvaliteten på de bygningene som blir oppført i kommunen. Når den digitale søknadsmodulen kommer opp, vil dette frigjøre ressurser i dokumentsenteret (innregistreringen).

Landbruk og naturforvaltning

Et noe større fagmiljø vil bidra til effektivisering og kvalitetsforbedring av tjenestene. Enheten er førstelinjetjeneste for mange statlige tilskuddsordninger, der digitaliseringen av tjenestene har kommet forholdsvis langt. Videre får enheten stadig tilgang på flere og bedre digitale kartverktøy. Økt omstillingsfokus og utvidet samarbeid mellom enhetene kan også gjøre det enklere å realisere effektiviseringspotensialet. Av nye hjelpemidler kan for eksempel bruk av droner og digitale feltverktøy være aktuelt.

Tekniske tjenester

Også innen tekniske tjenester vil det oppnås gevinster som følge av kommunesammenslåingen, både på kort og lengre sikt:

- En stor gevinstrealisering på kort sikt, er et bedre og bredere fagmiljø. Vi ser også å kunne ha bedre dekning av tjenester, og en bedre benyttelse av ansatte for å utføre tjenester.
- På lengre sikt ser vi at vi vil kunne redusere antall ansatte, tilpasset den organisasjonsstruktur som er lagt.
- Felles systemer gjør det også mer effektivt å for eksempel kunne overvåke våre tekniske anlegg. Flere er uten overvåking pr i dag, og det vil være en økt sikkerhet å få disse på en felles plattform.
- En gevinst vil også være inngåelse av ulike avtaler. En større kommune med utvidet behov, vil kunne oppnå mer gunstige kontrakter med de ulike aktører/ tilbydere av tjenester.

Brann og redning

Innen brann og redning vil en økonomisk ikke ha store gevinster i forhold til enkeltvis drift av tjenesten ut over stordriftsfordeler som innkjøp og vedlikehold. Det vil være en større gevinst på kvaliteten på tjenesten. Det vil ikke bli billigere å drifte større tjeneste, men det blir langt mer brannvesen for hver krone enn tidligere. Det forventes økt kvalitet når vi slår sammen flere små stillingsandeler til heltidsansatte. Forebyggende og beredskapsledelse vil bli bedre i Orkland enn det enkeltkommunene har klart på egen hånd. Videre vil beredskapsressursene samordnes i større grad, både i form av spesialisering i tråd med lokal risiko men også samtrening, felles opplæring og ikke minst intern assistanse mellom brannstasjonene ved hendelser.

Kultur og idrett

Orkland kommune har hatt et uttalt mål om å utvikle bruk av leide lokaler til tjenesteproduksjon og flytte tjenestene til kommunalt eide lokaler. For frivilligsentralen på Orkanger så ligger det i vedtatt budsjett kun midler til å leie dagens lokaler frem til ca. utgangen av mai 2020. Både Løkken bibliotekavdeling og Meldal frivilligsentral er etablert i leide lokaler. Det vil være nødvendig å vurdere om disse tjenestene skal videreføres i eksisterende lokaler i løpet av 2020. Frivilligsentralen og biblioteket i Lensvik er avklart at skal inn som del av etterbruken av kommunehuset i Lensvik. En eventuell avvikling av leide lokaler kan gi økt økonomisk handlefrihet eller brukes til budsjettmessige rammetilpasninger i Orkland.

Alle kulturskoleelever vil få tilbud om å søke på de tilbudene som finnes i Orkland uavhengig av bosted. Dette betyr en stor økning i antall søkbare tilbud for elever fra de minste av Orklandkommunene. Undervisningstilbudene ligger på faste undervisningssteder som er avklart når elevene søker om plass. I tillegg vil Orkland kulturskole kunne gi et fordypningstilbud til de elevene som har ambisjoner om videre utdanning innenfor fagområdet. Dette vil øke opplevd kvalitet.

Enheten har i prosessen hatt fokus på hvordan frivilligheten skal ivaretas, og de ulike kulturaktørene innenfor frivillig sektor vil få en kontaktperson i enheten som ivaretar deres interesseområde. Dette ansvaret vil bli fordelt på faglederne innenfor enheten. Dette vil bidra til opplevd nærhet til tross for at det geografiske omlandet øker.

Enhetens digitale tjenester og enhetens fagsystemer vil bli samordnet inn i Orkland. Dette vil øke kostnadene på kort sikt, men vil sikre reduserte driftskostnader eller øke tjenesteproduksjon mot kunder/brukergrupper på lengre sikt.

9.6 Hvordan skaffe handlingsrom for satsinger?

Alle enheter må skaffe seg oversikt over mulige prosjektmidler (som for eksempel KS og fylkesmannen). Statlige støtteordninger som blant annet «Klimasats», bør benyttes aktivt for å få gjennomført ulike miljøtiltak. Innen folkehelse, frivillighet, landbruk og naturforvaltning finnes det også mange slike søkemuligheter. Dette forutsetter ofte noe kommunal medfinansiering og egenandel i form av arbeidsinnsats. Dessuten må det være en klar strategi for hvordan prosjektene videreføres i den kommunale drifta etter endt prosjektperiode.

9.7 Prioriterte tiltak

Klima, miljø og folkehelse

Orkland kommune tar mål av seg til å gjennomføre klimatiltak på ett eller flere områder: Energiområdet, transport-/mobilitetsområdet, bygg-/anleggfeltet, gjenvinningsområdet og helhetlig klimaplanlegging, som gjør at kommunen er en reell kandidat til å vinne KLP sin klimapris.

Fellesnemnda har besluttet at nye Orkland skal benytte seg av sertifiseringsordningen – Miljøfyrtårn. Dette innebærer at miljøfyrtårnordningen implementeres i alle underliggende enheter (skoler, barnehager, helsetun, tidligere rådhus m.m.) i hele kommunen. Sertifiseringen skjer etter en hovedkontormodell, hvor administrasjonen/rådhuset på Orkanger vil fungere som hovedkontor. Ulike digitale- og nettbaserte kampanjer ut mot allmennheten gjennomføres for å få innbyggere til å gjøre klimariktige- og klimasmarte valg. I alle planprosesser skal det foretas klimarisikovurderinger, klimasårbarhetsvurderinger og klimautslippsvurderinger. Landbruket i kommunen påvirkes til å gjøre klimariktige tiltak på bakgrunn av ulike prosjekt som gjennomføres i regi av enheten Landbruk og naturforvaltning. I løpet av handlingsperioden er det ambisjon om å innarbeide et klimabudsjett for Orkland kommune, både som organisasjon og som lokalsamfunn. Ordinært budsjett viser pengeflyten i kommunen. Et klimabudsjett skal vise CO²-flyten i kommunen. I alle kommunens byggeprosjekter skal en ha en egen klima- og miljøvurdering i forkant av arbeidene, for å kunne ta klima- og miljøsmarte valg. Klima- og miljøriktige innkjøp skal gjennomføres ved bruk av kommunens anskaffelsesstrategi og innkjøpsveileder. Et prosjekt for å vurdere bysykler i de mest tettbefolkede deler av kommunen gjennomføres i 2020. Fellesnemnda Orkland har besluttet 04.04.19 at minimum 2/3 deler av kommunale biler skal være utslippsfrie. Et godt system som styrer bilbruken bør sikre at kommunen reduserer CO²- utslipp betydelig.

Tiltak innen folkehelsearbeidet:

- Ha oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i kommunen, og etablere klare rutiner for innhenting av kunnskap på tvers av sektorer
- Folkehelse er forankret i kommunens planer
- Kommunen etablerer arenaer for medvirkning og metoder for å få fram ulike syn i samfunnsplanleggingen

Plan, byggesak og geodata

God og effektiv bruk av eByggesak blir et prioritert arbeidsområde i 2020. Dette krever nye måter å arbeide på for saksbehandlerne og også for de som søker om tillatelser.

Gode kartdata er avgjørende for en effektiv og god behandling av bygge-, dele- og plansaker. Gode kartdata er også grunnlaget for effektive og gode tjenester på mange samfunnsområder, bl.a. innenfor brann-, rednings- og ambulansetjenesten. Flyfotografering med periodisk ajourhold av

kartdata er en forutsetning for gode kart. Orkland har nesten 100 % adressering for boliger, men en god del hytter mangler adresse. Videre er det behov for en kvalitetsheving på en del av boligadressene. I handlingsplanperioden bør det derfor gjennomføres minst ett adresseprosjekt.

Å utarbeide kommuneplanens arealdel for Orkland kommune bør prioriteres forholdsvis tidlig i handlingsplanperioden, men ikke før administrasjonen har tilegnet seg tilstrekkelig kunnskap om gjeldende arealdeler i sammenslåingskommunene. Administrasjonen bør i løpet av det første året danne seg et bilde av utfordringene og ønsket framdrift for planprosessen.

Parallelt med kommuneplanens arealdel, er det behov for å jobbe med reguleringsplaner, bl.a. for utvidelse av Orklaparken (vedtatt i Orkdal kommunestyre 29.05.19) og noen sentrumsplaner. Det er et ønske om å gjennomføre mest mulig av planarbeidet i egen regi. En opplevelse av at lovverket og sektormyndighetene stadig øker kravet til utredninger og dokumentasjon, innebærer behov for å kjøpe tjenester der vi ikke har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i egen organisasjon.

Rammeområde Tekniske tjenester

Her vises til egen oversikt - investeringsprosjekter lenger fremme i dokumentet.

9.8 Tiltak vi ikke har funnet rom for å prioritere

Generelt har tjenesteområdet ikke avsatt midler til kjøp av ekstern kompetanse for å gjennomføre nødvendig arbeid med fag- og temaplaner i henhold til planstrategien.

Tekniske tjenester

Det er ikke funnet rom for tilskudd til private veier, som Orkdal har i 2019. Det vises for øvrig til egen oversikt investeringsprosjekter.

Plan, byggesak og geodata

Det er ikke budsjettert med midler til innkjøp av utredninger ved igangsatt reguleringsplanarbeid (Meldal), og heller ikke rom for øvrige innkjøp av ekstern kompetanse.

Kultur og idrett

Tiltak som administrasjonen ikke har funnet rom til å prioritere:

- Friplasser kulturskole: Ordning eksisterer kun i Meldal. I Orkdal er det mulig å søke om å få dekket en fritidsaktivitet. Ingen slike ordninger i Agdenes eller Snillfjord. Det er ikke budsjettdekning for å etablere dette i Orkland
- Ombygging Orkanger bibliotek for å tilrettelegge for økt frivillig bruk: Biblioteket må oppgradere pauserom for ansatte. Det er bevilget inntil 100 000 kroner til slik oppgradering. Det er mulig å bygge sammen to rom for å etablere et kjøkken som også kan brukes av frivilligheten, jmf biblioteklovens intensjon. Utvidelse av prosjektet er estimert til ca. 300 000 kroner, og det er ikke funnet rom for prioritering
- Bokbudsjett bibliotek: Bokbudsjettet for Agdenes og Lensvik er så lavt at det ikke er mulig å utvikle mediestammen i biblioteket innenfor avsatte rammer. Det er ikke funnet rom for prioritering innenfor eksisterende budsjett.
- Prosjekt regionalt fordypningsfag i Kulturskolen: Det pågår arbeid med å etablere et regionalt fordypningstilbud innenfor kulturskolene i Orkland-øyregionen. Flere av Orklandkommunene har tidligere vært villige til å prioritere nye økonomiske ressurser til dette arbeidet. Det er ikke funnet rom til å kunne prioritere dette nå.
- Faste og søkbare tilskudd til frivillige organisasjoner: Det har vært behov for betydelige omprioriteringer for å håndtere innsparinger knyttet til Snillfjord, innsparingskrav for enheten og etterslep på ufinansierte innsparinger fra tidligere kommuner. Tilskuddspostene blir redusert med et snitt på ca. 4 % for hele området.

- Bua for Lensvik frivilligsentral: Agdenes frivilligsentral har søkt om tilskudd til å etablere en utlånsentral tilsvarende Bua i Meldal. Det er ikke funnet rom til å finansiere eventuell kommunal egenandel innenfor enhetens budsjett for handlingsperioden, og en eventuell etablering krever 100 % ekstern finansiering før gjennomføring.
- Meråpne bibliotek: Det vil si bibliotek som er tilrettelagt for selvbetjening og at bibliotek kunder kan åpne biblioteket utenfor normal åpningstid for å utføre lånetjenester eller bruke lokalet. Dette er ønsket etablert på bibliotekene i Orkland. Ombygging koster mellom 300 000 til 500 000 kroner pr. bibliotek avhengig av utforming og valgt sikkerhetsnivå.
- Møteplasser for ungdom og styrking av ungdomsklubben Synt'n: Meldal kommune avslutter et utredningsprosjekt om møteplasser for ungdom i Orkland ved årsskiftet. Ungdomsklubben Synt'n har hatt stor økning i besøk det siste året (brukes av ungdom i hele regionen), og det har vært nødvendig å øke bemanning i perioder. Det er ikke funnet rom til verken å videreføre midlertidig økt bemanning av Synt'n eller midler til utvikling av flere møteplasser for ungdom i budsjett 2020 og handlingsprogrammet.

Tiltak i handlingsplanperioden 2020 – 2023 som det ikke er funnet rom for:

Prioriterte tiltak	2020	2021	2022	2023
Meråpne bibliotek – ett pr år	500 000	500 000	500 000	500 000
Bibliotek – kjøkken og ombygging Orkanger	300 000			
Tilskudd Stiftelsen Orkdal bygdetun - Svorkåsstuggu	200 000			
Tilskudd Thampaviljongen støtteforening	150 000	150 000	150 000	150 000

Kapittel 10 Betalingsregulativ og forslag til vedtak

10.1 Forslag til budsjettvedtak

10.1.1 Skattøre

Ved utskriving av forskuddsskatt til kommunen for 2020 settes skattøre til øverste sats.

10.1.2 Eiendomsskatt

I medhold av eigedomsskattelova § 3 første ledd bokstav c skrives det i Orkland ut eigendomsskatt berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnett og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum.

I medhold av eigedomsskattelova §4, tredje ledd, første setning, skrives det i Orkland ut eigendomsskatt på flytenede anlegg i sjø for oppdrett av fisk, skjell, skalldyr og andre marine arter.

Eigendomsskattesatsen blir beholdt på 7 promille i Meldal og Snillfjord, mens det i overgangsperioden blir en trinnvis økning i Orkdal og Agdenes, for 2020 en økning fra 1 til 3 promille.

10.2 Betalingssatser

10.2.1 Brukerbetaling i barnehage

Brukerbetaling i barnehage settes til statens maksimal sats.

	2020
41 timer i uken eller mer (100 % plass)	3 135 kr/mnd
33 – 40 timer i uken (80 % plass)	2 608 kr/mnd
29-32 timer i uken (60 % plass)	1 981 kr/mnd
17-24 timer i uken (40 % plass)	1 668 kr/mnd
1-16 timer i uken (20 % plass)	1 354 kr/mnd

Betaling for kost i barnehager som tilbyr alle måltider er 350 kr/mnd.

Betaling for kost i barnehager som ikke tilbyr frokost er 300 kr/mnd.

For søsken nr. 2 eller flere betales 50 % av barnehagekontingenten.

Nasjonale bestemmelser sier at familier ikke skal betale mer enn 6 % av den samlede inntekten til husholdningen. Inntektsgrensen fastsettes i statsbudsjettet og fra 1.1.2020 er inntektsgrensen på 574 750 kroner.

Inntektsgrensen for gratis kjernetid i barnehage for barn i alderen 2–5 år i familier med lav inntekt prisjusteres til 566 100 kroner fra 1. 8.2020.

10.2.2 Tilskudd til ikke-kommunale barnehager

Satser for tilskudd til ikke-kommunal barnehage for 2020 er:

Driftstilskudd per heltidsplass	2020
0-2 år	228 041
3-6 år	111 363
Tilskudd kapital	
0-6 år	9 300
Totalt tilskudd	
0-2 år	237 341
3-6 år	120 663

10.2.3 Brukerbetaling skolefritidsordning

Betalingssetningene for 2020 settes lik inflasjonsjustert gjennomsnitt for Orklandkommunene for 2019. Satsene fra 1.1.2020 blir da:

Foreldrebetaling 2020	
Inntil 11 t per uke (halvplass)	1 369 kr/mnd.
12 t eller mer per uke (helpplass)	2 328 kr/mnd.

Betaling for kost kommer i tillegg, med 196 kr/mnd.

10.2.4 Kulturskolen

Satsene er beregnet til et gjennomsnitt for Orkland-kommunene:

Foreldrebetaling 2020	
Barn over 6 år	1 430 kr/semester
Barn inntil 6 år	715 kr/semester

10.2.5 Moderasjon for andre plass (søsken el. samme bruker) er 30 %. Moderasjon for tredje plass er 50 %.

10.2.5 Priser norskkurs (Voksenopplæringen)

Prisliste for de som tar norskkurs uten rett eller plikt:

2020		
Norskkurs: Dagtid 4 dager/uke	4 000 kr per mnd.	12 000 kr pr semester
Norskkurs kombikurs (nettbasert + ettemiddagsundervisning)	1 950 kr/mnd	
Norskprøve muntlig	700 kr	
Norskprøve skriftlig	700 kr	
Delprøve kr	300 kr	
Samfunnskunnskapsprøve	700 kr	
Statsborgerprøve	•	

10.2.6 Praktisk bistand (Hjemmehjelp)

Satsen endres til statens maksimumssats for brukere med inntekt under 2G, iht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. De øvrige satsene foreslås slik:

Inntekt (1G = 99 858 per 1.5.19)	2020
Under 2G	Statens maksimumssats
2G – 3G	750 kr/mnd.
3G – 4G	1 200 kr/mnd.
Over 4G	1 850 kr/mnd.
Timepris	230 kr/t

10.2.7 Opphold i institusjon

Satsene er lik statens anbefalte maksimumssatser, iht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester.

2020	
Natt- eller dagopphold	Statens maksimumssats
Døgnopphold	Statens maksimumssats

10.2.8 Leie av trygghetsalarmer

Prisene foreslås som følger:

2020	
Under 2G	100 kr/mnd.
Over 2G	175/mnd.

10.2.9 Middagsmat levert fra institusjon

Prisen settes til 84 kr per porsjon

10.2.10 Utkjøring av tekniske hjelpemidler

Leie av tekniske hjelpemidler fra det kommunale lageret er gratis. Satsen for å kjøre ut hjelpemidler settes til 315 kr i 2020

10.2.11 Dagsenter

Prisen settes til 200 kr/dag for dagsenter, og 85 kr/dag for dagsenter for demente.

10.2.12 Årsavgift vann (eks. mva.)

Årsavgifta skal dekke alle kostnader for vassforsyning, og settes slik for 2020:

2020	
Fastledd	2 386 kr/år eks mva
Målt forbruk	9,56 kr/m ³ eks mva
Stipulert forbruk bolig 81-150 m²	160 m ³
Totalpris bolig 81-150 m² med stipulert forbruk	3 916 kr/år eks mva

Detaljert regulativ blir vedtatt i egen sak.

10.2.13 Årsavgift avløp (eks. mva.)

Årsavgifta skal dekke alle kostnader for avløp, og settes slik for 2020:

2020	
Fastledd	2 233 kr/år eks mva
Målt forbruk	16,58 kr/m ³ eks mva
Stipulert forbruk bolig 81-150 m²	160 m ³
Totalpris bolig 81-150 m² med stipulert forbruk	4 886 kr/år eks mva

Detaljert regulativ blir vedtatt i egen sak.

10.2.14 Årsavgift renovasjon (inkl. mva.)

Årsavgiften holdes lik avgiften kommunen betaler til Hamos. Satsene for 2020 er foreslått økt med 9 %, og beregnes da til:

	2020	2019
Renovasjon	3 000 kr/år	2 750 kr/år

10.2.15 Årsavgift slamtømming (inkl. mva.)

Satsene i Hamos er foreslått økt med 1 %, og beregnes da til:

	2020	2019
Oppmøtepris, per anlegg	722 kr	715 kr
Tømming og behandling fra slamavskiller	455 kr/m	450 kr/m ³
Tømming og behandling fra tett tank	389 kr/m	385 kr/m ³

Årlig påslag per anlegg til Orkland kommune økes til 417 kr. Satser er eks. mva.

10.2.16 Årsavgift feiing (inkl. mva.)

Årsavgifta skal dekke alle kostnader for feiing, og settes slik for 2020:

	2020
Feiing hvert 2. år	520 kr/år
1 feiing pr. år	660 kr /år

10.2.17 Betalingsregulativ for byggesaker

Betalingsregulativet vedtas i egen sak parallelt med budsjettsaken

10.2.18 Betalingsregulativ for oppmålingsaker

Betalingsregulativet vedtas i egen sak parallelt med budsjettsaken

10.2.19 Gebyr for behandling av private planforslag

Betalingsregulativet vedtas i egen sak parallelt med budsjettsaken

10.2.20 Gebyr for graving i vei

Gebyret for 2020 økes med 3,1 %.

	2020	2019
Gebyret for graving i kommunale veger	3 900 kr	3 784 kr
Graving i kommunal veg uten godkjent gravemelding	7 800 kr	7 569 kr

10.2.21 Husleie i kommunale leiligheter/boligbygg og lokaler som ikke reguleres ut fra kontrakt

Leieprisen for kommunale leiligheter øker i henhold til Husleielovens bestemmelser; generell økning tilsvarende økning i konsumprisindeksen. Regulering skjer fortløpende.

Ved inngåelse av nye kontrakter tilpasses leien til "gjengs leie" for tilsvarende boforhold i Orkdal, forsiktig vurdert. Husleien i pensjonist- og omsorgsboliger endres kun i henhold til endringer i konsumprisindeksen. Leie for lokaler som ikke reguleres i samsvar med inngått kontrakt økes med 3,1 % fra 1.1.20.

Leieprisen i kulturhuset og rådhuset økes med 3,1 %.

10.2.22 Billettpriser på bad/svømmehaller

Satsene for svømmehaller på Orkanger og Grøtte for enkeltbillett endres ikke i 2020. Sesongpris gjelder for halv sesong, til stenging når folkehelsesenteret åpner, halv pris av 2019.

	2020		2019	
	Voksne	Barn	Voksne	Barn
Enkeltbillett	80 kr	40 kr	80 kr	40 kr
Sesongkort	306 kr	118 kr	612 kr	236 kr

10.2.23 Avgifter til kirken

Behandlet i Orkland kirkelige fellestråd:

Avgiftstype	2020	
	Innenbygds	Utenbygds
Kistegraver, festeavgift per 5 år	875 kr	875 kr
Urnegraver, festeavgift per 5 år	600 kr	600 kr

Avgiftstyper i Orkdal 2019, ikke behandlet i Orkdal kirkelige fellesnemnd:

Avgiftstype	2019	
	Innenbygds	Utenbygds
Meditasjonsspill	700 kr	700 kr
Seremoni inkl. kistegravlegging/urnenedsettning	0 kr	3 000 kr
Kun kistegravlegging	0 kr	1 500 kr
Kun nedsettning av urne	0 kr	750 kr

10.2.24 Fellingsavgift for elg og hjort

Fellingsavgiften følger de til enhver tid fastsatte maksimalsatser fastsatt av Landbruk- og matdepartementet

10.2.25 Tomtepriser

Tomtepriser på næringsareal fastsettes individuelt for den enkelte tomt etter vurdering i formannskapet.

10.2.26 Økonomisk støtte til livsopphold

Ungdoms- og korttidssatsene i Orkland settes til:

2020	
Hjemmeboende ungdom 18-24 år	2 500 kr/mnd
Enslig 18-24 år	4 120 kr/mnd
Korttidssats voksen (inntil 3 mnd)	70 % av ordinær norm = 4 305 kr/mnd for 2019

For øvrig settes økonomisk støtte til livsopphold lik gjeldende statlige veiledende satser.

10.3 Øvrige budsjettvedtak

10.2.1 Økonomiske handlingsregler

Netto driftsresultat skal være minimum 1,75 % av brutto driftsinntekter.

Egenfinansiering av investeringer skal være minimum 20 % av brutto investeringer

Langsiktig gjeld (eks pensjonsforpliktelser) skal være maks 100 % av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfond (fri egenkapital drift) skal være 5-10 % av brutto driftsinntekter

10.3.2 Avsetting til fond

Renter på bundne drifts- og investeringsfond avsettes. Renter på øvrige fond disponeres til saldering av driftsbudsjettet. Regulerings- og konsesjonsavgift for kraftutbygging tilføres kraftfondet.

10.3.3 Godtgjøring til ordfører og varaordfører

Ordførerens godtgjørelse settes lik satsen som en stortingsrepresentant får.

Varaordførerens godtgjørelse er 80 % av ordførerens godtgjørelse.

10.3.4 Refinansiering av eldre gjeld

Rådmannen delegeres myndighet til å ta opp lån til finansiering av eldre gjeld og til å slå sammen løpende lån. Rådmannen har fullmakt til å godkjenne endrede lånebetingelser, herunder å binde renten på alle eksisterende lån.

10.3.5 Lønnsreguleringer

Til lønnsregulering i 2020 er det 34,99 mil kr

Rådmannen gis fullmakt til å foreta nødvendige budsjettkorrigeringer når forhandlingene er ferdige.

10.3.6 Låneopptak

Tallene i investeringsbudsjettet er gjeldende øverste ramme for prosjektene. Kommunestyret delegerer til rådmannen å godkjenne oppstart av tiltakene innenfor rammene. Det delegeres til rådmannen å foreta nye låneopptak og godkjenne lånevilkår, herunder binde rente velge långiver for inntil 275 027 000 kr i henhold til oversikten under.

Prosjekt		2020
30001	Snillfjord forsterkn veier	- 410 000
30004	Trafikksikkerhetstiltak Snillfjord	- 250 000
30005	Smart Gatelys Orkdal	- 4 000 000
40001	Ny lensvik skole	- 3 300 000
40002	Newtonrom	- 4 500 000
40003	Nytt Meldal Helsetun	- 68 486 000
40006	Snillfjord omsorgssenter VA + parkering	- 1 640 000
40007	Snillfjord omsorgssenter 8 nye oms.boliger	- 14 064 000
40008	Krokstadøra oppv.senter Innv/utv.oppgradering	- 410 000
40009	Krokstadøra oppv.senter Scenepåbygg	- 2 460 000
40010	Krokstadøra oppv.senter Varmegjennvinning	- 2 050 000
40011	Krokstadøra oppv.senter innv. oppgradering	- 608 000
40012	Ny Orkdal brannstasjon	- 55 041 000
40014	Lensvik brannstasjon tilbygg/nybygg	- 1 500 000
40015	Slottet brannstasjon oppgradering	- 500 000

40020	Overtakelse klatrehall	-	600 000
50001	Krokstadøra brannstasjon Forprosjekt	-	200 000
50002	Feiebil, inv. 2020	-	600 000
50008	Startlån Orkland	-	23 000 000
50009	E-kommune	-	1 000 000
	Sum prosjekt vann samlet	-	50 042 000
	Sum prosjekt avløp samlet	-	40 366 000
	Sum låneopptak	-	275 027 000

10.3.7 Bevilgningsskjema investering

	2020	2021	2022	2023
Investeringer i varige driftsmidler	390238	333962	66 625	34 375
Tilskudd til andres investeringer				
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	4 230	4 230	4 230	4 230
Utlån av egne midler				
Avdrag på lån				
Sum investeringsutgifter	394468	338192	70 855	38 605
Kompensasjon for merverdiavgift	58 887	52 695	11 025	6 875
Tilskudd fra andre	61 244	61 244		
Salg av varige driftsmidler				
Salg av finansielle anleggsmidler				
Utdeling fra selskaper				
Mottatte avdrag på utlån av egne midler				
Bruk av lån	206965	201817	54 100	26 000
Sum investeringsinntekter	327096	315756	65 125	32 875
Videreutlån	23 000	23 000	23 000	23 000
Bruk av lån til videreutlån	- 23 000	- 23 000	- 23 000	- 23 000
Avdrag på lån til videreutlån	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatte avdrag på videreutlån	- 5 000	- 5 000	- 5 000	- 5 000
Netto utgifter videreutlån	-	-	-	-
Overføring fra drift	- 5 730	- 5 730	- 5 730	- 5 730
Netto avs. til eller bruk av bundne inv.fond				
Netto avs. til eller bruk av ubundet inv.fond	- 61 642	- 16 706		
Dekning av tidligere års udekket beløp				
Sum overføring fra drift og netto avsetn.	- 67 372	- 22 436	- 5 730	- 5 730
Fremført til inndekn. i senere år(udekket bel)	-	-	-	-

10.3.8 Investesringer

Følgende investeringer vedtas:

	Prosjekt	2020	2021	2022	2023
	Sum investeringer vann	50042	38000	11000	
	Sum investeringer avløp	40366	29731		
30001	Snillfjord forsterkn veier	500			
30002	Justeringsmva Joplussen/Kleiva	-244	-244		
30004	Trafikksikkerhetstiltak Snillfjord	300			
30005	Smart Gatelys Orkdal	5000			
40001	Ny Lensvik skole	45000	80000	15000	
40002	Newtonrom	5625			
40003	Nytt Meldal Helsetun	183350	183350		
40006/7	Snillfjord omsorgssenter	34000			
40008/9/10/11	Krokstadøra oppv.senter	6750			
40012	Ny Orkland brannstasjon	12474			
40013	Ny Meldal brannstasjon			37500	
40014	Lensvik brannstasjon tilbygg/nybygg	1875			
40015	Slottet brannstasjon oppgradering	625			
40016	Ny Krokstadøra brannstasjon				31250
40020	Overtakelse klatrehall	600			
50001	Krokstadøra brannstasjon Forprosjekt	250			
50002	Feiebil	600			
50009	E-kommune	1250	1250	1250	1250
50010	PC-er skole	1875	1875	1875	1875
	Sum investering i anleggsmidler	390238	333962	66625	34375

10.3.9 Bevilgningsskjema -drift

Bevilgningsoversikt - drift

	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023
Rammetilskudd	-666 867	-663 982	-663 792	-663 595
Inntekts- og formuesskatt	-450 719	-450 719	-450 719	-450 719
Eiendomsskatt	-5 051	-10 534	-11 634	-11 634
Andre generelle driftsinntekter	-82 084	-57 834	-56 276	-55 694
	-1 204	-1 183	-1 182	-1 181
Sum generelle driftsinntekter	721	069	421	642
Sum bevilgninger drift, netto (endret iht. forskrift)	1 102 591	1 080 594	1 068 333	1 067 354
Avskrivninger	93 974	93 974	93 974	93 974
Sum netto driftsutgifter	1 196 565	1 174 568	1 162 307	1 161 328
Brutto driftsresultat	-8 156	-8 501	-20 114	-20 314
Renteinntekter	-21 715	-21 483	-21 434	-21 224
Utbytte	-29 800	-29 800	-29 800	-29 800
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Renteutgifter	50 363	58 423	60 672	59 982
Avdrag på lån	70 138	79 544	83 333	84 969
Netto finansutgifter	67 886	85 584	91 671	92 827
Motpost avskrivninger	-93 974	-93 974	-93 974	-93 974
Netto driftsresultat	-34 244	-16 891	-22 417	-21 461
Overføring til investering	5 730	5 730	5 730	5 730
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-4 160	-974	-102	-102
Netto avsetning til eller bruk av disposisjonsfond	32 676	12 135	16 787	15 831
Deknings av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet				
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	34 246	16 891	22 415	21 459
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0

10.3.10 Bevilgninger, Rammeområdene

	2020	2021	2022	2023
Rådmannen	98 946	86 446	86 102	74 402
Korrigert fellesramme	5 424	10 605	9 317	10 273
Netto ramme rådmannen	104 370	97 051	95 419	84 675
Barnehage	134 989	132 013	130 314	130 314
Korrigert fellesramme	222	36	36	36
Netto ramme barnehage	135 211	132 049	130 350	130 350
Grunnskole	207 840	208 315	206 996	206 846
Korrigert fellesramme	621	-382	-382	-382
Netto ramme rådmannen	208 461	207 933	206 614	206 464
Tverrfaglige tjenester	84 317	83 648	79 685	78 600
Korrigert fellesramme	100	-640	-1 510	-1 510
Netto ramme tverrfaglige tjenester	84 417	83 008	78 175	77 090
Mestring	129 198	126 903	125 096	125 096
Korrigert fellesramme	2 450	1 100	1 374	1 374
Netto ramme mestring	131 648	128 003	126 470	126 470
Hjemmebaserte tjenester	216 407	218 657	220 095	220 095
Korrigert fellesramme	1 878	178	178	178
Netto ramme hjemmebaserte tjenester	218 285	218 835	220 273	220 273
Institusjon	136 878	136 222	136 222	147 222
Korrigert fellesramme	95	95	95	95
Netto ramme institusjon	136 973	136 317	136 317	147 317
Plan	13 172	12 216	11 766	11 766
Korrigert fellesramme	511	325	325	325
Netto ramme plan	13 683	12 541	12 091	12 091
Tekniske tjenester	76 210	71 596	69 405	69 405
Korrigert fellesramme	-33 536	-33 608	-33 650	-33 650
Netto ramme tekniske tjenester	42 674	37 988	35 755	35 755
Kultur	26 841	26 841	26 841	26 841
Korrigert fellesramme	28	28	28	28
Netto ramme kultur	26 869	26 869	26 869	26 869
Total ramme fordelt (tall i 1000)	1 102 591	1 080 594	1 068 333	1 067 354